

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Melanija Križaj

Podpora bodočim staršem pred rojstvom prvega otroka

Diplomsko delo

Ljubljana, 2020

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Melanija Križaj

Podpora bodočim staršem pred rojstvom prvega otroka

Diplomsko delo

Mentorica: doc. dr. Nina Mešl

Ljubljana, 2020

ZAHVALA

Najprej se zahvaljujem svoji mentorici doc. dr. Nini Mešl za ves njen čas, vso pomoč, komentarje, usmerjanje, spodbudne besede in potrpežljivost.

Hvala tudi vsem sogovornikom za pripravljenost na sodelovanje in njihove dragocene izkušnje.

Zahvalila bi se tudi vsem svojim bližnjim, družini, fantu, prijateljem, ki so me spremljali in mi potrpežljivo stali ob strani na moji študijski poti.

PODATKI O DIPLOMSKEM DELU

Ime in priimek: Melanija Križaj

Naslov diplomskega dela: Podpora bodočim staršem pred rojstvom prvega otroka

Kraj: Ljubljana

Leto: 2020

Število strani: 118 **Število prilog:** 4

Mentorica: doc. dr. Nina Mešl

Podpora bodočim staršem pred rojstvom prvega otroka

Povzetek diplomskega dela

Diplomsko delo obravnava potrebe in stiske bodočih staršev v času prve nosečnosti. Čas prve nosečnosti prinaša pomembno prelomnico v življenje vsakega posameznika. Želela sem podrobneje raziskati obdobje načrtovanja družine ter obdobje prve nosečnosti. Zanimalo me je, s kakšnimi ovirami se srečujejo bodoči starši, kako v tem času doživljajo starševsko vlogo ter kateri so pomembni podporni dejavniki v tem obdobju. Dotaknila sem se tudi vloge socialnega dela in skušala narediti primerjavo med izkušnjami očetov in izkušnjami mamic.

Z namenom pridobivanja informacij sem opravila kvalitativno raziskavo, v kateri je sodelovalo 12 staršev, 6 mamic in 6 očetov, ki so prvič postali starši v letu 2017 ali kasneje. Podatke sem pridobivala s pomočjo intervjujev. Rezultati so pokazali, da so pomembni dejavniki za načrtovanje družine lastno stanovanje in finančna varnost. Sogovorniki se v času nosečnosti niso srečevali z večjimi ovirami; posledično so bili zadovoljni s prejeto podporo in pomočjo. Največjo skrb jim je predstavljalo zdravje otroka. Največje potrebe so bile potrebe po informacijah o skrbi in negi za dojenčka, o poteku nosečnosti ter o poteku poroda. Te informacije so večinoma pridobili v šoli za starše, ki je bila edini in najbolj pomemben vir formalne podpore. Veliko bolj pomembna jim je neformalna podpora bližnjih. S starševsko vlogo se v času nosečnosti niso obremenjevali. Poročali so, da se socialno delo v tem obdobju kaže le preko uveljavljanja pravic iz naslova starševstva, a bi si želeli, da se socialni delavci vključijo v šolo za starše.

Ključne besede: načrtovanje družine, prva nosečnost, starševstvo, potrebe, stiske, podpora v času prve nosečnosti, socialno delo z družino.

Support to future parents during the first pregnancy

Graduation Thesis Abstract

This diploma thesis deals with the needs and distress of parents to be during their first pregnancy. The time of the first pregnancy brings an important turning point in the life of every individual. I wanted to explore the period of family planning and the period of the first pregnancy. I was interested in the obstacles that future parents encounter, how they experience the parental role during this time and what are the important support factors in this period. I also examined the role of social work and tried to make a comparison between the experiences of fathers and the experiences of mothers. In order to obtain information, I conducted a qualitative research involving 12 parents, 6 mothers, and 6 fathers who in 2017 or later became parents for the first time. Data was obtained through interviews. The results showed that important factors for family planning are own apartment and financial security. Interlocutors did not encounter major obstacles during pregnancy; consequently, they were satisfied with the received support and assistance. Their biggest concern was the child's health. The greatest needs were the need for information on the care and nursing of the baby, the course of the pregnancy and the course of the birth. These data were mostly obtained from parenting classes, which were the only and the most important source of formal support. To the future parents the informal support of their loved ones is much more important. They were not burdened with parental role during pregnancy. It was reported that social work in this period is included only through the exercise of parental right. But most parents to be would also like social workers to be included in the parenting classes.

Keywords: family planning, first pregnancy, parenthood, needs, distress, support during the first pregnancy, social work with family.

VSEBINA

1. UVOD	1
1.1. Prehod iz mladosti v odraslost	1
1.2. Načrtovanje družine	2
1.2.1. Ovire pri načrtovanju družine	2
1.3. Pomen družine za posameznika	3
1.3.1. Družinski življenjski poteki	4
1.4. Starševstvo – soočanje z novo vlogo	6
1.4.1. Materinstvo in s tem povezana pričakovanja	8
1.4.2. Očetovstvo in s tem povezana pričakovanja	9
1.5. Mreža pomoči bodočim staršem	11
1.5.1. Neformalna pomoč in podpora bodočim staršem	12
1.5.2. Formalna pomoč in podpora bodočim staršem	13
1.5.2.1. Pravice ki izhajajo iz naslova starševstva – zakonodaja na tem področju	14
1.5.2.2. Organizacije in drugi programi pomoči bodočim staršem	15
1.6. Vloga socialnega dela na področju dela z družino v času nosečnosti	17
2. PREGLED PROBLEMATIKE	21
3. METODOLOGIJA	23
3.1. Vrsta raziskave	23
3.2. Merski instrument	23
3.3. Opredelitev enot raziskovanja – populacija, vzorec	23
3.4. Zbiranje podatkov	24
3.5. Obdelava podatkov	24
4. REZULTATI	26
4.1. Načrtovanje družine	26
4.2. Ovire v času nosečnosti	28
4.2.1. Doživljanje nosečnosti	28
4.2.2. Fizične ovire in spremembe	28
4.2.3. Potrebe v času nosečnosti	29
4.2.4. Stiske v času nosečnosti	30
4.2.5. Doživljanje starševske vloge v času nosečnosti	31
4.3. Podporni dejavniki v času nosečnosti	32
4.3.1. Viri informacij	32
4.3.2. Formalna podpora	33
4.3.3. Neformalna podpora	34
4.3.4. Podpora, ki so jo pogrešali	35
4.4. Vloga socialnega dela	35
5. RAZPRAVA	37
6. SKLEPI	44

7. PREDLOGI	46
8. UPORABLJENA LITERATURA	47
9. PRILOGE	51
9.1. Smernice za intervju	51
9.2. Zapisi intervjujev	52
9.2.1. Intervju A.....	52
9.2.2. Intervju B.....	54
9.2.3. Intervju C.....	56
9.2.4. Intervju D.....	58
9.2.5. Intervju E.....	60
9.2.6. Intervju F	62
9.2.7. Intervju G.....	63
9.2.8. Intervju H.....	65
9.2.9. Intervju I	66
9.2.10. Intervju J	67
9.2.11. Intervju K.....	69
9.2.12. Intervju L	70
9.3. Odprto kodiranje.....	73
9.4. Osnovno kodiranje.....	107

1. UVOD

1.1. Prehod iz mladosti v odraslost

Življenjski poteki so se v zadnjem času močno spremenili. Mladi se danes zaradi različnih razlogov vedno kasneje zaposlimo in ustvarimo svojo družino. Te spremembe lahko v življenja mladih prinesejo negotovost.

Ule in Kuhar (2003, str. 36-38) pišeta o negotovosti življenjskega poteka v mladosti oz. na prehodu iz mladosti v odraslost. To poimenujeta kot difuzija identitete, ki vključuje tako povečanje kot negotovost izbir. Ugotovita, da je danes obdobje mladosti polno protislovij, ki se kaže v zgodnjem odraščanju in podaljšanem socialnem infantilizmu, kar povečuje ranljivost mladih. Od osemdesetih let prejšnjega stoletja naprej se je ta potek življenjskega prehoda spremenil. Za to je predvsem krivo univerzalno in vseživljenjsko izobraževanje, ki je tako zabrisalo prehod med mladostjo in odraslostjo. Prej je bila mladost namreč definirana z obdobjem šolanja, odraslost pa s pričetkom dela in ustvarjanja družine. Potreba po stalnem izobraževanju, samooblikovanju, redefiniranju identitete in oblikovanju lastnega življenjskega stila tako ni več le značilnost mladosti, ampak se je razširila na vse, ki želijo uspeti v sodobni družbi. Avtorici (Op. cit., str. 38-40) izpostavita, da je tako prehod iz mladosti v odraslost individualiziran in edinstven, ampak še vedno odvisen od strukturne lokacije, npr. izobraževalnega sistema, trga delovne sile ipd. Ta nejasen prehod tako poimenujeta obdobje mladih odraslih, saj glede na tradicionalno poimenovanje ne sodijo ne v obdobje mladih in ne v obdobje odraslih. Za njih je značilno, da še niso ekonomsko neodvisni, niso zaposleni, nimajo lastne družine; hkrati to lahko vključuje tudi podaljševanje nekaterih mladostniških oznak npr. eksperimentalni življenjski stil, izobraževanje ipd.

V preteklosti je tako veljalo, da je ustvarjanje družine po tradicionalnem mišljenju značilnost prehoda iz mladosti v odraslost, ki pa se danes vse bolj pomika globje v odraslo dobo, saj se ravno na tem prehodu srečujejo z nejasnostjo in negotovostjo. Eden izmed glavnih razlogov, ki ga mladi navajajo kot pomembnega pri ustvarjanju družine je zagotovljen redni dohodek (Ule, 2008, str. 190). To dobijo z zaposlitvijo. Mladi danes poleg starejših od 50 let, dolgotrajno brezposelnih in hendikepiranih beležijo najvišjo stopnjo brezposelnosti. Ta je najvišja pri mladih, ki šele vstopajo na trg dela in iščejo prvo zaposlitev (Leskošek, 2009, str. 207).

1.2. Načrtovanje družine

Na odločitev ustvariti si družino tako vpliva več dejavnikov. Musek (2002, str. 15-17) izpostavi, da na načrtovanje družine vplivajo tako ekonomski, socialni kot psihološki dejavniki. Mladi se za oblikovanje lastnih družin odločajo kasneje kot včasih zaradi prepleta objektivnih in subjektivnih razlogov. Kanjuo Mrčela in Černigoj Sadar (2007, str. 21) na podlagi že opravljenih raziskav poročata, da k temu prispevajo ekonomski oz. materialni razlogi, kot so negotova zaposlitev, slab dohodek, slab dostop do (najemnih) stanovanj ter visoki stroški za nego in vzgojo otroka. Razlogi za to se najdejo tudi v porastu individualiziranih vrednot in v normah odgovornega starševstva; nekateri izpostavijo tudi strah pred diskriminacijo starševstva na delovnem mestu.

Kuhar in Ule (2002, str. 309-310) sta ugotovili, da nekatere raziskave na področju mladih in družine predstavljajo precej stereotipno sliko, da si mladi želijo družine, da jim je to ena izmed pomembnejših vrednot, ki pa so v nasprotju z dejanskimi demografskimi kazalci. V svoji raziskavi sta ugotovili, da se mladim najbolj pomembni za ustvarjanje družine zdijo emocionalna zrelost, finančna varnost, preskrbljeno stanovanje, stabilen odnos s partnerjem in samoaktualizacija.

1.2.1. Ovire pri načrtovanju družine

Odločitev postati starš ni nekaj, kar nastopi čez noč, ampak zahteva več razmislekov in zaupanje vase, da smo do neke mere pripravljeni na novo vlogo starša. Prav tako sam proces načrtovanja družine ne poteka vedno tako, kot si zamislimo, ampak lahko prinese številne zaplete in ovire.

Kuhar in Ule (2002, str. 314-316) kot razlog za prelaganje načrtovanja družine izpostavita izkušnjo posameznika iz lastne družine, ki lahko vpliva na to, ali si nekdo želi družine ali ne, saj ne želi podoživeti oz. ponoviti zgodbe iz lastnega otroštva. Razlog za prelaganje odločitve postati starš najdeta tudi v neenakosti med spoloma. Ženske ne potrebujejo le enakomerne razporeditve dela v družini, ampak tudi občutek pravičnosti. Zato pogosto na prvo mesto postavijo sebe in samoizpolnjevanje in se za otroka odločajo pri višji starosti. To pa predstavlja oviro pri načrtovanju družine, saj višja starost lahko predstavlja večje tveganje pri zanositvi in porodu.

Tudi neplodnost je čedalje bolj razširjena. O tem piše Zaviršek (2012, str. 40-42) in v povezavi s tem izpostavi problem reprodukcije s pomočjo medicinske tehnologije, saj ni blizu

ljudem in proces postajanja starš spreminja v natančen, racionalen, znanstven proces, katerega produkt je lahko otrok. Pari, ki ne morejo imeti otrok, se tako odločajo za drugačne alternative, ki ponovno prinašajo določene stiske in vprašanja. Biološka reprodukcija je danes poleg naravne danosti postala vprašanje tehnologije, politike, zakonodaje in socialnega življenja posameznih družb. Ob reproduktivni tehnologiji se dogaja veliko dilem tudi v partnerskem razmerju, saj posameznika bremeni vprašanje, kakšen odnos bo lahko razvil z otrokom, ki ni njegov biološki.

Zaradi razvoja tehnologije se je tudi spremljanje nosečnosti močno spremenilo. Izjemno je poudarjeno spremljanje ploda skozi celotno nosečnost. Dandanes poznamo mnogo testov za ugotavljanje genetskih nepravilnosti. Eno od tveganj v nosečnosti je tako tudi zdravje otroka. Potek nosečnosti je do določene mere postalo raziskovanje, ki lahko stresno in negativno vpliva na bodoča starša, saj ju lahko bremeni občutek krivde, če z otrokom že v času nosečnosti ni vse v redu in krivdo iščeta pri sebi (Schmidt, Schmidt, in Schmidt, 2017, str. 34-35). To lahko s seboj prinese mnogo vprašanj dvomom in možnosti izbire, kot je na primer odločitev za umetno prekinitev nosečnosti. Prav tako pa ne moremo mimo tega, da ni vsaka nosečnost načrtovana in tudi ne povezana z občutki sreče, veselja in izpopolnjenosti in se ob tem poraja enako vprašanje (Ličer, 2012, str. 55-56).

V času nosečnosti lahko pride tudi do spontanega splava, ki ima lahko za bodoča starša, ki sta si želela otroka, hude čustvene in psihične posledice. Spontani splav je nekaj, kar ni mogoče preprečiti. Zagotovo bodoča starša po tem potrebuje čas za žalovanje in ustrezno pomoč, tako strokovno kot pomoč svojih bližnjih (Vrabič, b. d.).

1.3. Pomen družine za posameznika

Po mnenju Poljak Lukek (2017, str. 31) se družina začne oblikovati s prestopom mladostnika v odraslost in z njegovimi prvimi poskusi ustvarjanja partnerskega odnosa. Odločitev postati starš tako pomeni, da si bomo ustvarili svojo družino.

Družina je osnovni prostor zasebnega življenja, kjer se oblikujejo najbolj pomembni socialni odnosi za ljudi (Kuhar in Ule, 2002, str. 315). Je socialni sistem s svojo notranjo dinamiko, v kateri je vsak član posebej pomemben in unikaten. Družina ima svoje podsisteme, ki izhajajo iz spola, vrstnega reda rojstev, interesov in starosti. Vsak član posebej ima svojo enkratno vlogo v družini. Meje v družini se nanašajo na vloge članov in odnose med njimi (Schmidt, Schmidt in Schmidt, 2017, str. 227).

Izraz družina je danes postal večpomenski in družine ne moremo jasno definirati, saj ena definicija družine ne obstaja. Kljub temu ima družina svoje notranje zakonitosti in lastne značilnosti (Antarella, 2015, str. 124).

Poljak Lukek (2017, str. 17-22) predstavi tri pomembna izhodišča, ki jih je potrebno upoštevati pri razumevanju družine:

- sistemsko razumevanje družine, kar pomeni, da je družina sistem odnosov, v katerem vsak posameznik vpliva na vsakega člana posebej in družina kot celota vpliva na vsakega člana posebej;
- navezanost in pripadnost družinskih članov, saj je navezanost trajajoča čustvena povezanost, ki se razvije iz otroške naravne potrebe po odnosu;
- družina ima spomin; za vsako družino je značilna struktura, določena z jezikom in rituali, ki jo povezujejo. Vsak posameznik, ki je del družine, vanjo vnese spomin iz svojih preteklih izkušenj in odnosov in tako zaznamuje družinsko dinamiko.

Čačinovič Vogrinčič in Mešl (2019, str. 92) izpostavita psihološko nalogo družine, da na svoj unikatni način omogoča, da neskončne razlike med posamezniki tvorijo enotno, funkcionalno skupino, ki bo omogočala srečevanja, soočanja in odgovornost za ravnanje.

Za človeka je družina tudi prvi socialni sistem, v katerem začne poimenovati in prepoznavati svoje potrebe. V družini se uči z njimi ravnati, jih izraziti in zadovoljiti. Tako se vedno znova razrešuje nasprotje med individualnim in skupinskim. Tako zadovoljevanje posameznikovih potreb vedno znova prinese vprašanje, kakšen je njegov prispevek k ohranitvi družinske skupine in pri zadovoljevanju njenih potreb (Čačinovič Vogrinčič, 1998, str. 134 – 135).

1.3.1. Družinski življenjski poteki

Preden opredelim življenjski potek družin, se mi zdi pomembno poudariti, da se v zadnjem času ti poteki spreminjajo. Opažen je proces pluralizacije potekov in sprememb. Opuščajo se tradicionalna vstopanja v odraslost; starost se podaljšuje; zmanjšuje se število porok; vedno več je reorganiziranih družin; poleg vsega tega se nekatera obdobja krajšajo in nekatera podaljšujejo. Običajna opredelitev družinskih potekov in sprememb se nanaša predvsem na nuklearne družine; danes je vse težje določiti, kateri vzorci družinskega življenjskega poteka so običajni in kateri povzročajo družinam stres (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 72-73). Kljub temu pa so nam ta razvojna obdobja družine lahko v pomoč pri njenem razumevanju.

Različni avtorji navajajo različna obdobja družinskega življenjskega poteka. Poljak Lukek (2017, str. 28-31) opredeli 5 razvojnih obdobij družine:

- odhod od doma, ko postaneš odrasla oseba;
- partnerski odnos;
- družina z otrokom oz. otroki;
- odhajajoči otroci;
- partnerski odnos v pozni odraslosti.

Največkrat je predstavljen devetstopenjski model družinskega življenjskega poteka:

- doba oblikovanja družine, ko par še nima otrok;
- začetek razširjanja družine, ko ima par prvega otroka, starega do 2,5 let;
- predšolsko obdobje otrok, ko je prvi otrok mlajši od 6 let;
- šolsko obdobje otrok, ko je prvi otrok star med 6 in 13 let;
- mladostniško obdobje otrok, ko je prvi otrok star med 13 in 20 let;
- postadolescentsko obdobje otrok, ko je prvi otrok star več kot 20 let in še ni odšel od doma;
- začetek zmanjševanja družine, ki poteka od odhoda prvega do zadnjega otroka od doma;
- zožena družina ali tudi »prazno gnezdo«, ko par zopet ostane sam;
- ovdovelost, ki poteka od smrti prvega do zadnjega partnerja (Ule in Kuhar, 2003, str. 53-54 v Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 73).

Vsako obdobje prinese svoje izzive, ki omajajo dotedanje ravnovesje in je tako naloga družine kot sistema, da se tem spremembam prilagodi (Poljak Lukek, 2017, str. 29). Da se ravnovesje ponovno vzpostavi, so pomembni iskrenost, zaupanje, varnost in sočutje. Če člani družine drug ob drugem čutijo varnost in povezanost, bodo stisko lažje prestali in se iz nje tudi česa naučili (Poljanec, 2015, str. 32-33).

Bodoči starši se poleg pričakovanja novega družinskega člana soočajo s številnimi vprašanji, kakšne spremembe bo ta prihod prinesel v družino, v njun partnerski odnos. Srečujejo se s prelomnico, ko se bo kar naenkrat njihov življenjski potek spremenil. Vsako obdobje življenjskega poteka zahteva prestrukturiranje, vendar takšno, ki obenem ohranja tudi kontinuiteto družine (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 82).

1.4. Starševstvo – soočanje z novo vlogo

Skupaj z odločitvijo, da si ustvarimo družino, nastopi tudi odločitev, da sprejmemo vlogo starša. Vloga po socialnopsihološki definiciji je celota zavestnih, delno ozaveščenih in nezavednih pričakovanj vedenja, ki ga v družinah pripisujemo drug drugemu. Vloge so vedno vzajemne. Vsaka sprememba ene vloge v družini povzroči spreminjanje vseh vlog (Richter, 1971 v Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 90). Vloge v družini se oblikujejo tako, da pripomorejo k njeni ohranitvi, zato je jasno da vsako obdobje v družini zahteva tudi spremembo obstoječih vlog (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 90).

Zaviršek (2012, str. 28) pravi, da je včasih zakonska zveza določala koncept starševstva. Nato so se prav zaradi raznovrstnosti družin v modernih zakonodajah osredotočili na koncept starševstva kot najpomembnejšega razmerja, na katerem se oblikuje družina. Starševstvo je tako danes postalo pravno-formalni odnos, ki je nadomestil zakonsko zvezo kot temelj družine. Iz naslova starševstva tako izhaja tudi nekaj pravic in dolžnosti, ki so določene z zakonom z namenom varstva otrok. Bodoči starši se morajo seznaniti tudi s tem, da vedo, kaj se od njih kot staršev pričakuje. Družinski zakonik (Uradni list RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19 in 67/19 – ZMatR-C, v nadaljevanju DZ) v 6. členu definira starševsko skrb kot pravico in dolžnost obeh staršev, da v skladu s svojimi zmožnostmi ustvarjata razmere, v katerih bo zagotovljen celovit otrokov razvoj. V 7. členu določa, da morajo starši delovati v otrokovo korist ob upoštevanju osebnosti otroka, njegove starosti, razvojne stopnje in hotenj. Pri tem primerno skrbijo in zadovoljujejo tudi njegove materialne, čustvene in psihosocialne potrebe. V 137. členu zakon opredeli obveznosti staršev. Starši morajo skrbeti za življenje in zdravje svojih otrok, jih varovati, negovati in vzgajati ter nadzorovati. Prav tako morajo svojim otrokom omogočiti zdravo rast, skladen osebnostni razvoj, usposobitev za samostojno življenje in delo ter po svojih močeh skrbeti za njihovo šolanje in strokovno izobrazbo v skladu z njihovimi sposobnostmi in željami. 152. člen zakona pa določa, da starševska skrb preneha s polnoletnostjo otroka, to je, ko dopolni 18 let, ali če otrok pridobi popolno poslovno sposobnost pred polnoletnostjo.

Prihod otroka v družino močno spremeni vse ravni dotedanega življenja para ali posameznika. Zmotno je trditi, da se nič ne bo spremenilo. Pa vendar to ni krivda otroka, saj je otrok le najnaravnejša posledica odločitve dveh odraslih, da postaneta starša (Juul, 2018, str. 59). Rojstvo prvega otroka je pomemben večji dogodek v družini, ki sproži njeno reorganizacijo. Kar naenkrat se partnerski odnos spremeni in preusmeri v skrb za novega člana družine. Naloga staršev postane, da otroku omogočita, da sprejme svoja čustva in se

nauči ravnati z njimi ter mu zagotoviti dovolj varnosti, da se nauči samostojnosti in neodvisnosti. Prav tako morata razrešiti problem vzpostavljanja zavezništva med njima in vzpostavljanja generacijskih razlik (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 75-78).

Poljanec (2015, str. 146-147) starševstvo opiše kot proces, ki je za vsakega posameznika drugačen in se ob vsakem otroku na novo razvija. Ni le način vzgoje, ampak je oblika poslanstva; postati starš pomeni postati otrokov vodič v življenje. Je veliko več kot vzgajanje, kaj je prav in kaj narobe. Kot starš moraš živeti z otrokom, prisluhniti njegovim potrebam, tako telesnim kot čustvenim, in mu nuditi varnost. Otroku ni pomembna trenutna kakovost starševstva, temveč zavedanje, da staršem zanj ni vseeno. Starši morajo biti za dobro delovanje družine sposobni spoštovanja, sočutja, iskrenosti in biti vztrajni v iskanju stika drug z drugim tudi, ko se pojavijo stiske.

Čačinovič Vogrinčič in Mešl (2019, str. 100-102) opredelita potrebe, ki jih ima otrok in ki bi jih morali zagotavljati tako starši kot strokovnjaki na tem področju. To poimenujeta otrokova oprema. Otrok v svojem življenju potrebuje naslednje:

- temeljni občutek o lastni vrednosti, kar pridobi preko dobrih izkušenj v družini, da mu staršu nudijo občutek varnosti in mu pokažejo, da je v redu;
- pravico do resničnosti, da se otroka vidi in sliši, da se mu omogoči, da misli, kar misli, da ima pravico izražati svoja čustva in s tem oblikovati svoj resničnost;
- potrebo po avtonomiji in povezanosti, da zna in zmore skrbeti zase in da zna in sme skrbeti tudi za druge;
- sposobnost za ljubezen: te sposobnosti se učimo drug od drugega in prvo izkušnjo ljubezni otrok dobi prav od svojih staršev;
- sposobnost za konflikt je pomembna, ker je družina konfliktna skupina in se mora posameznik v njej naučiti reševati konflikte in z njimi živeti;
- sposobnost za pogajanje, kar pomeni, da ima vsak član družine možnost povedati, kaj misli, kaj želi in tako skupaj dosežejo odločitve, kjer so upoštevane oz. slišane želje vseh članov.

Juul (2018, str. 58) izpostavi, da je bila starševska vloga v preteklosti precej manj v ospredju, kot je danes. Vzgoja otrok je bila pred petdesetimi leti za tiste, ki so imeli dovolj časa in energije. Poudari, da so bili očetje fizično in duševno odsotni, mame pa so imele veliko dela po hiši, tako da so otroke pustile pri miru, da so se zaposlili po svoje. Danes pa je vzgoja postala neke vrste tekmovanje med starši. Pozitivna posledica tega je, da jim danes posvečajo veliko več časa kot včasih. Prinese pa tudi negativne posledice, saj starši posledično lahko preveč posegajo v življenje otrok in njihove interese. Danes se rodi čedalje

manj otrok; več se seznam starševskih obveznosti in odgovornosti v otrokovo dobro. Starševske prakse se oddaljujejo od zasebnega življenja in se pomikajo v javni prostor v smislu, da so vedno bolj nadzorovane in regulirane s strani javnosti (Humer, Švab in Žakelj, 2011, str. 456).

Povsem normalno je, da v večini svojo starševsko vlogo izoblikujemo na podlagi naših izkušenj iz lastnih družin. Te izkušnje pa so lahko v nasprotju z okoljem in izkušnjami drugih ljudi okoli nas. Tudi s strani družbe smo obdani z veliko različnimi informacijami, kakšni bi morali biti kot starši. Tako starševska vloga zahteva stalno učenje in prilagajanje okolju, v katerem smo, ter ravnanje po lastni presoji, kaj se nam zdi prav in kaj ne. Je pa na tem mestu pomembno poudariti, da se sicer starševski slogi v zadnjih dveh generacijah razvijajo od pogosto avtoritarnega sloga k bolj avtoritativnemu ali celo demokratičnemu (Poljanec, 2015, str. 87).

Družba tako ustvarja vse večjo negotovost glede uresničevanja starševskih vlog. Danes poznamo vse več predavanj za starše, strokovnih svetovanj, literature ipd., ki naj bi jo starši uporabljali, če želijo dobro vzgojiti svoje otroke. Čeprav starši prejemajo različne informacije in nasvete, so le-te usmerjene v enotno sporočilo o osebni odgovornosti staršev za razvoj njihovih otrok (Humer, Švab in Žakelj, 2011, str. 457).

1.4.1. Materinstvo in s tem povezana pričakovanja

Poljak Lukek (2017, str. 101) poudari, da se vloga matere začne izoblikovati že v času nosečnosti. Stik med mamo in otrokom je prvi stik, ki ga otrok doživi, in je zanj velikega pomena. Je prvi pogoj za otrokovo preživetje. Ta odnos pa je za vsakega posameznika unikaten in še vedno ostaja uganka, saj vsak to doživlja na svoj način. Vsaki materi se z vsakim otrokom posebej odpira nov svet, ki v njej vzbudi različna čustva, od hrepenenja, upanja do obupa in bolečine (Kompan Erzar in Poljanec, 2009, str. 94).

Nosečnost, porod in materinstvo so del pomembnega življenjskega prehoda, v katerem se ženska srečuje tako s telesnimi kot duševnimi izzivi. Postati mati pomeni prevzeti odgovornost in naloge, za katere ni preprostih navodil in na katere so bodoče mamice različno pripravljene. Rojstvo otroka v življenju vsake ženske prinese velike spremembe, kot so sprememba telesa, zdravstvenega stanja, biokemičnega ravnovesja, samopodobe, socialne vloge, razmerja v partnerstvu in družini ipd. Ženska se ne rodi kot mama ampak to postane. V družbi še vedno velja zmotno mišljenje, da je materinstvo instinktivno. To ni tako, saj materinstvo zahteva priučene veščine, ki jih je ženska pridobila skozi opazovanje v primarni

družini. Te veščine se nadgrajujejo ob rojstvu otroka tudi s pomočjo bližnjih, partnerja, s pomočjo nenehnega iskanja informacij in izobraževanja ob pomoči strokovnjakov. Materinstvo je vloga, ki se ga naučimo tudi ob pomoči drugih, ki to izkušnjo lahko olajšajo ali pa jo še dodatno otežijo (Drglin, 2009, str. 12-14).

Družba materinsko vlogo predstavlja idilično, nekaj, kar bi morala doživeti vsaka ženska, ne predstavi pa ozadja materinstva, ki lahko ženski prinaša hude stiske. Na podlagi teh idiličnih prikazovanj tudi vsaka ženska goji podobe idealnega materinstva, ki ob stiku z realnostjo kmalu zbledijo. Postati mati lahko pomeni veliko zadovoljstvo, bližino, izpolnitev; obenem se ob tem srečajo tudi s težavami prehoda v starševsko vlogo. Veliko žensk to lahko spravi v stres, v osamo, kar bližnji in drugi okoli nje ne opazijo. Po raziskavah je bilo ugotovljeno, da matere med prvim in tretjim letom starosti otroka vsakih 5 minut naredijo nekaj zanj, zato ni čudno, da se včasih počutijo izčrpane in nemočne (Drglin, 2003, str. 308-310).

Tudi Oakley (2000, str. 199-202) spregovori o mitu materinstva. Izpostavi, da je položaj ženske v družini odvisen od njene vloge matere. Ta trditev le okrepi tradicionalno mišljenje, da je naloga ženske, da postane mati, saj je to njeno poslanstvo in posledično primarno le njena naloga, da skrbi za otroka. To je močno prisotno še danes, saj so ženske, ki imajo otroke in skrb zanje prenesejo denimo na očete, deležne močnega neodobravanja s strani družbe, kar pa jih lahko potisne v stisko in si mnogo mater niti ne upa prositi za pomoč, ko jo potrebujejo. Za Slovenijo je tudi značilno, da so ženske tako kot moški prisotne na trgu delovne sile z enakim delovnim časom in kljub nekaterim ugodnostim, ki jih imajo v povezavi s starševstvom, tega večinoma ne izkoristijo in delajo s polnim delovnim časom. Obenem pa še vedno velja spolna delitev dela v družini in se ženske tako srečujejo z dvojno obremenjenostjo – z zaposlitvijo in delom v družini (Rener, Sedmak, Švab in Urek, 2006, str. 72-73).

Materinska vloga tako ni vezana le na odločitev ženske, da postane mati, ampak se močno povezuje z družbo, ki stalno konstruira vlogo matere. Ženske večinoma stremijo, da bi ta ideal dosegle, saj so drugače vse matere, ki od tega odstopajo, deležne velikega neodobravanja. Ob vsem tem se družba ne vpraša, ali so te standardi dosegljivi ali ne oz. za kakšno ceno jih matere skušajo doseči.

1.4.2. Očetovstvo in s tem povezana pričakovanja

Tudi očetovska vloga se začne razvijati že v času nosečnosti, čeprav bodoči oče doživljanje nosečnosti spremlja skozi oči svoje partnerice (Kompan Erzar in Poljanec, 2009,

str. 101). Na dožemanje očetovske vloge močno vplivajo izkušnje, ki jih je moški pridobil od svojega očeta (Poljak Lukek, 2017, str. 100-101). Vendar to še ne pomeni, da je vsak moški, ki je imel s svojim očetom slabe izkušnje, nezmožen zgraditi odnos s svojim otrokom. Pomembno je dopuščati možnost za spremembe in rast (Poljanec, 2015, str. 151). Moški, ki bo postal oče, se namreč prav tako kot bodoča mamica srečuje s številnimi občutki. Čustvena navezanost je lahko ena prvih vezi, ki jo bodoči oče začuti do svojega otroka. To čustveno vez lahko naveže že v času pred rojstvom otroka, zato je pomembna njegova vključenost v času nosečnosti in poroda (Clemente in Prosen, 2013, str. 196).

Očetovska vloga se v zadnjih desetletjih spreminja. Iz vloge skrbnika družine se očetje počasi postavljajo v vlogo čustvenega in v vzgojo otrok vključenega moškega (Švab, 2007 v Poljak Lukek, 2017, str. 100). To je fenomen, ki ga poimenujemo tudi novo očetovstvo (Rener, Humer, Žakelj, Vezovnik in Švab, 2008, str. 34). V preteklosti je bila tako nosečnost in skrb za otroka predvsem domena ženske, a se je v zadnjem času to začelo spreminjati. Danes je vse več moških vključenih v ta del družinskega življenjskega poteka (Clemente in Prosen, 2013, str. 195).

Fenomen novega očetovstva povzroča, da razumevanje moškosti postaja vedno bolj razpršeno, fragmentirano in detradicionalizirano. Nekateri avtorji so mnenja, da očetovstvo danes postaja vse bolj individualizirano. Fenomen očete prisili, da se soočijo s spremembami znotraj družine kot tudi širše družbe (Williams, 2008 v Rener, Humer, Žakelj, Vezovnik in Švab, 2008, str. 37-38). Aktivno oz. novo očetovstvo se tako najpogosteje meri z očetovo vpletenostjo v skrb in nego otrok ter drugo družinsko delo. Kljub ideologiji, ki jo skušamo doseči v praksi, to ni tako. V Sloveniji bi lahko rekli, da ločimo dva tipa očetov: tradicionalni model in podporni model očetovstva. Za prvi model je jasno, da se očetje le redko vključujejo v skrb otrok za razliko od drugega modela, kjer se vključujejo v veliko večji meri, a še vedno bolj kot podpora partnerki. Tako ženska še vedno opravi večinsko delo. Lahko govorimo o kompleksnosti fenomena novega očetovstva, ki ga ustvarjajo različni dejavniki: družbeni kontekst, kulturna ideologija ter subjektivni dejavniki, kot so očetova, partnerkina in družinska pričakovanja, družinski odnosi, starost, izobrazba, zaposlitev ipd. Lahko sklenemo, da se danes očetje kljub vsemu veliko več kot v preteklosti vključujejo v družinsko življenje in niso več videni le kot preskrbovalci družine. Kljub temu je v ozadju še vedno prisotna tradicionalna nota spolne delitve dela. Tudi medijska podoba očeta je v nasprotju s to ideologijo, saj so očetje še vedno prikazani kot manj kompetentni, kot tisti od staršev, ki manj vejo in potrebujejo več napotkov za opravljanje družinskega dela in skrbi za otroke s strani partnerke, ter kot tisti, ki imajo manj družinskih obveznosti. (Rener, Humer, Žakelj, Vezovnik

in Švab, 2008, str. 39-42). To pa lahko v današnjem času moškim oz. bodočim očetom povzroči še večjo zmedo in strah pred očetovsko vlogo, saj ne vedo, kaj se od njih pravzaprav pričakuje.

Hrženjak (2016, str. 30-31) poroča o raziskavi *Očetje med službo in delom*, v kateri so očetje, ki so v njej sodelovali, kot najbolj pomembno vlogo očetov opredelili čustveno skrb in šele nato finančno, ki je v tradicionalnih družbah veljala za najbolj pomembno vlogo očeta. To kaže na to, da so očetje danes veliko bolj vključeni in se zavedajo pomembnosti približevanja otroku in čustvenega odzivanja. Kljub zavedanju in vse večji angažiranosti očetov pri vzgoji in ukvarjanju z otroki še vedno večino dela pri negi in skrbi za gospodinjstvo opravi mama.

1.5. Mreža pomoči bodočim staršem

Jelenc Krašovec in Jelenc (2009, str. 19) izpostavita misel, da v današnjem svetu mislimo, da že sama beseda odraslost izraža, da odrasli zna in zmore reševati svoje probleme sam. A to ni tako. Prav tako kot otrok, tudi odrasli, potrebuje pomoč in svetovalno delo, da se lažje znajde v točno določeni življenjski obremenilni situaciji.

Phillips (2003, str. 2) poudari, da čas nosečnosti bodočim staršem predstavlja priložnost, da se pripravijo na svojo novo vlogo. Tako imajo lahko kvalitetni izobraževalni in podporni programi in neformalne mreže pomoči pozitivne učinke na samopodobo bodočih staršev, da zmorejo zaupati v svoje sposobnosti. Ko se prvič soočamo z novo vlogo v družini, si ne predstavljamo dobro, kaj nas čaka. Zato so v tem trenutku ključni podporni dejavniki in mreže pomoči, da se pri tem lažje znajdemo in doživljamo manj stresa in obremenitev.

Naravno je, da se človek v času stiska, ko mu je težko, najprej obrne po pomoč na ljudi, ki so mu blizu in šele nato išče pomoč pri tujih ljudeh (Poljanec, 2015, str. 32). Pa vendar bodoči starši potrebujejo različne vrste pomoči. Od različnih informacij do čustvene podpore. Da sta pomoč in podpora celostni, so za to potrebni tako njihovi starši, sosedje, prijatelji kot tudi zdravniki, psihologi, pedagogi, socialni delavci, društva, zavodi in organizacije (Schmidt, Schmidt in Schmidt, 2017, str. 220). Pomembno je poudariti, da bodoči starši, še posebej nosečnice, potrebujejo kontinuirano in celostno pomoč pred, med in po-porodnem obdobju (Drglin, 2003, str. 314).

Zmotno je trditi, da ima vsak človek na vsakem koraku možnost celostne podpore in pomoči. Prva ovira pri tem je lahko že ta, da posameznik doživlja negotovost in pomanjkanje varnosti v intimnih odnosih. Odnosi z bližnjimi bi nam v osnovi morali predstavljati oporo pri

premagovanju vsakodnevnega stresa, ampak v primeru odsotnosti varnih odnosov stres le še poglobijo (Poljanec, 2015, str. 157). Nisem našla raziskave, ki bi prikazala, kakšna je raven zadovoljstva s ponujeno pomočjo v času nosečnosti, kar lahko kaže na to, da so bodoči starši na tem področju bolj ali manj prepuščeni sami sebi in svojemu samozavedanju, da najprej prepoznajo, kakšno pomoč potrebujejo in jo nato tudi poiščejo. Guštin (2009, str. 88) je opravila raziskavo o pričakovanju partnerjev o starševski vlogi v času nosečnosti. Ugotovila je, da pari, ki se pred rojstvom otroka ne pogovorijo o svojih pričakovanjih glede starševske vloge, po rojstvu doživljajo več konfliktov in več medsebojnega nestrinjanja. Poudari, da je priprava na spremembo vloge in odnosa med partnerjem pomembna naloga v času nosečnosti in tako predlaga, da bi bilo na tem področju smiselno okrepiti psihološko pripravo na starševstvo.

Vsak par oz. posameznik je edinstven, s svojimi individualnimi potrebami, zato se mora tej edinstvenosti prilagajati in odzvati tudi ponujena pomoč bodočim staršem tako s strani drugih ljudi kot države (Clemente in Prosen, 2013, str. 200).

1.5.1. Neformalna pomoč in podpora bodočim staršem

Povsem običajno je, da se ob stiskah najprej po pomoč obrnemo k svojim bližnjim in šele nato – če tam ne najdemo ustrezne podpore in informacij – se obrnemo na druge oblike pomoči, kot so razna svetovanja ipd.

Najpogosteje potrebo po pomoči zadovoljuje ožja družina. To potrjujejo številni avtorji. Drglin (2009, str. 14) izpostavi, da danes osnovne potrebe po podpori pogosto zadovoljujemo v ožji družini, saj vsaka oseba, ki postaja starš, še posebej mati, potrebuje druge odrasle, največkrat najprej partnerja, da ji stoji ob strani. Drglin (2003, str. 315) je v eni izmed svojih raziskav ugotovila, da imajo ženske bolj pozitivne izkušnje s porodom, če so ob njih njeni bližnji in partner. Lederman in Weis (2009, str. 89) izpostavita, da se v času nosečnosti bodoče mamice velikokrat obrnejo tudi na svoje mame oz. reflektirajo njun odnos, saj se v tem času tudi same pripravljajo na to novo vlogo. Tudi Poljanec (2015, str. 32) piše o tem, da smo ljudje odnosna bitja in zato se moramo povezovati tako v dobrem kot slabem. Če matere ali očetje čutijo stisko, je prvi korak že to, da si nemoč priznajo, jo ovrednotijo in, če se le da, poiščejo pomoč. Prvi, ki jim običajno ob stiski pridejo naproti so njihovi bližnji: partner, starši, stari starši, prijatelji; šele če tu ne najdejo možnosti pomoči, se obrnejo na tuje ljudi.

Rener, Sedmak, Švab in Urek (2006, str. 98-99) so v eni izmed svojih raziskav ugotovile, da v Slovenije družine postajajo vse bolj podporne. Odnos nadzorovanja in poslušnosti je

nadomestil odnos pomoči, vzpodbujanja in zaupnosti. Ugotovile so tudi, da starši svojim otrokom pomagajo tako čustveno kot instrumentalno, ko se odločijo ustvariti svojo družino.

To trditev potrdi tudi Dremelj (2012, str. 226-230) v svojem članku. Predstavi raziskavo, ki je bila opravljena na področju podpore in pomoči družinam. Ugotovljeno je bilo, da se večina ljudi najprej po pomoč obrne na svojo ožjo družino. Na njih se obrnejo po pomoč, ki je bolj časovno, čustveno in materialno zahtevna. Prijatelji pa so bili na drugem mestu kot pomemben vir čustvene opore.

Poleg bližnjih in ožje družine obstajajo tudi drugi neformalni podporni dejavniki. Preko raziskovanja sem naletela na kar nekaj blogov in internetnih strani, v katerih si mamice izmenjujejo svoje izkušnje in so tako lahko velik vir neformalne mreže pomoči. Eden izmed takih blogov je na primer blog Študentska mama (b. d.), kjer je tudi v opisu poudarjeno, da je prednost takšnih skupin v tem, da včasih dobiš odgovor na kaj, četudi ne upaš vprašati, pa to namesto tebe stori nekdo drug. Prednost je tudi v tem, da so podeljene, mogoče res ne strokovne, ampak konkretne vsakodnevne izkušnje. Ena izmed takšnih strani je tudi spletna stran Za starše (2020), ki poleg neformalne podpore nudi tudi pomoč in razne prispevke strokovnjakov na tem področju. Pomoč in podpora, ki jo bodoči starši potrebujejo, ni vedno le informacijske narave, ampak je potrebna tudi materialna. Preko raziskovanja spletnih strani sem tako naletela na veliko strani, kjer si starši poleg informacij izmenjujejo tudi materialne dobrine za skrb otroka od oblačil in igrač do pohištva ipd.

Naravno je, da se človek v svojem življenju obda z ljudmi, ob katerih se dobro počuti. Posledica tega je, da jih želi ob sebi tudi tedaj, ko doživlja stisko ali gre skozi prelomnico v svojem življenju, saj mu dajejo občutek varnosti in domačnosti. Prav tako veliko lažje sprejememo pomoč nekoga, ki ga poznamo in mu zaupamo. Prav zato se tudi bodoči starši v veliki meri obračajo na svoje starše in bližnje, ki so že imeli podobno izkušnjo.

1.5.2. Formalna pomoč in podpora bodočim staršem

Razumljivo je, da zgolj neformalna pomoč in podpora nista dovolj. Potrebna je tudi sistemska pomoč. Formalno pomoč razumemo kot nekaj »uradnega«, nekaj, kar nam je ponujeno s strani države in organizacij. V tem poglavju se bom tako osredotočila na pomoč, ki so je bodoči starši deležni s strani države, torej česa so deležni na podlagi zakonov. Predstavila bom tudi razne oblike pomoči s strani organizacij, ki delujejo na tem področju.

Država ima nalogo, da za svoje prebivalce ustvarja ustrezne pogoje za odločanje za družino in doseganje visoke ravni kakovosti le-te. Država to zagotavlja preko prispevkov k

stroškom za preživljanje, preko skrbi in varstva otrok ter podeljevanja posebnih pravic zaradi starševstva. Pogoj za pridobitev teh pravic je v večini stalno prebivališče in državljanstvo Republike Slovenije in večina teh pravic se lahko ureja že pred rojstvom otroka (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2020). Pravice, ki izhajajo iz naslova starševstva, bom podrobneje opisala v naslednjem poglavju.

Uzakonjeno je tako kar nekaj pravic, ki izhajajo iz naslova starševstva. Na drugi strani je Drglin (2003, str. 325-326) zapisala, da nevladnih organizacij, ki bi se neposredno ukvarjale s stiskami žensk v reproduktivnem obdobju, ni. Zdi se ji pomembno, da bi bila na tem področju bolj razvita mreža pomoči z različnimi storitvami, kjer bi lahko bodoči starši na podlagi svojih potreb izbirali, kaj v dani situaciji potrebujejo. DZ (Uradni list RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19 in 67/19 – ZMatR-C) v petem odstavku 7. člena določa, da mora država zagotavljati pogoje za delovanje nevladnih organizacij in strokovnih institucij za razvijanje pozitivnega starševstva. Prav tako mora država skladno z 12. členom DZ s sistemom vzgoje in izobraževanja, zdravstva, socialnega varstva ter svetovanja omogočati ljudem, da se vsestransko pripravijo na skladno partnersko in družinsko življenje. Prebrskala sem kar nekaj spletnih strani in ugotovila, da se najde veliko programov, ki so na voljo nosečnicam in njihovim partnerjem. Pomanjkljivost le-teh je, da je večina delavnic in tečajev izbirnih in plačljivih.

1.5.2.1. Pravice ki izhajajo iz naslova starševstva – zakonodaja na tem področju

Najbolj pomemben zakon na področju starševstva je zagotovo Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (Uradni list RS, št. 26/14, 90/15, 75/17 – ZUPJS-G, 14/18 in 81/19, v nadaljevanju ZSDP-1). Ta v 19. členu določa, da materam pripada materinski dopust v trajanju 105 dni polne odsotnosti z dela. Nadalje zakon določa, da mati z delom preneha 28 dni pred predvidenim datumom poroda. Očetom pripada očetovski dopust v obsegu 30 koledarskih dni. Skupaj sta upravičena do starševskega dopusta, ki obsega 130 dni za vsakega starša v obliki polne ali delne odsotnosti z dela. Starša pa v času materinskega, očetovskega oz. starševskega dopusta prejmeta tudi 100 % nadomestilo izpadlega dohodka. Starši so upravičeni tudi do pomoči ob rojstvu otroka, ki jo prejmejo v enkratnem znesku in je namenjena nakupu opreme za novorojenčka. Vsem staršem, ki niso zavarovani za starševsko varstvo, to so študenti in nezaposleni, pripada tudi starševski dodatek. Vse te pravice se lahko uveljavljajo na centru za socialno delo, kjer ima mati oz. bodoča mati prijavljeno stalno prebivališče. Starši so upravičeni tudi do prejemkov s strani države in so izbirni. Najbolj

pogost je otroški dodatek. To je dopolnilni prejemek za preživljanje, vzgojo in izobraževanje otroka. Zanj se lahko zaprosi takoj po rojstvu otroka. Pravico do otroškega dodatka lahko koristi le eden od staršev do otrokovega 18. leta starosti.

Tudi iz Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS in 81/19, v nadaljevanju ZDR-1) izhaja nekaj določb, povezanih s starševstvom, in sicer zakon v 28. členu določa obveznost delodajalca, da pri sklepanju pogodbe o zaposlitvi ne sme od kandidata zahtevati podatkov o nosečnosti in načrtovanju družine, če niso v neposredni zvezi z delovnim razmerjem. Nadalje 182. člen ZDR-1 določa, da imajo delavci zaradi nosečnosti in starševstva pravico do posebnega varstva v delovnem razmerju; prav tako mora delodajalec delavcem omogočiti lažje usklajevanje družinskih in poklicnih obveznosti. Kot izhaja iz prve alineje drugega odstavka 146. člena ZDR-1, delodajalec ne sme naložiti dela preko polnega delovnega časa delavki ali delavcu zaradi varstva nosečnosti in starševstva; prav tako nosečnost ne sme biti razlog za prenehanje delovnega razmerja in skladno s prvim odstavkom 115. člena ZDR-1 delodajalec ne sme odpovedati pogodbe o zaposlitvi delavki v času nosečnosti.

1.5.2.2. Organizacije in drugi programi pomoči bodočim staršem

Bodočim staršem je na voljo kar nekaj programov, ki jih pripravijo na porod in novo vlogo starša. Najbolj razširjena je Šola za starše. V preteklosti se je imenovala materinska šola; nato so jo zaradi vse večje vključenosti moških preimenovali v šolo za starše (Clemente in Prosen, 2013, str. 195). Šola za starše je namenjena tako nosečnicam kot njihovim partnerjem oz. osebam, ki si jih bodoča mamica izbere, da jo spremljajo na tej poti. Ni obvezna, je pa priporočljiva, vsaj v času prve nosečnosti. Izvajajo jo zdravstveni domovi, ki poskrbijo, da predavanje vodijo različni strokovnjaki z različnih področij. Vsebuje različne tečaje. Prvi tečaj se začne v času zgodnje nosečnosti, kjer se bodoči starši seznanijo s potekom nosečnosti, s pravilno prehrano, s spremembami, ki jih nosečnost prinaša, osebno nego ipd. Drugi tečaj je tečaj predporodne priprave, ki se začne po 30. tednu nosečnosti, kjer ponovno spregovorijo o poteku nosečnosti, o poteku poroda, o negi novorojenčka, dojenju, o spremembah, ki jih v družino prinese novi družinski član ipd. Bodoči starši se lahko vključijo tudi na individualno svetovanje o zdravstveni vzgoji. Vsaka bodoča mamica dobi tudi svojo materinsko knjižico, v katero se zapisujejo rezultati izvidov, ultrazvoka ipd. Tudi za očete je na voljo posebna šola, če se bodoči oče ni uspel oz. ni odločil vključiti v nobeno od zgoraj

našteti. Tam izvejo predvsem, kaj se bo dogajalo v porodni sobi in kako potem skrbeti za novorojenčka (Zdravstveni dom Ljubljana, b. d.).

Poleg šole za starše se najde veliko drugih programov, delavnic in tečajev, ki so namenjeni bodočim staršem. Vadbena klinika (b. d.) na primer ponuja tečaj v obliki informiranja in priprav na porod predvsem z vidika ustreznega gibanja in prehrane nosečnice. Tudi zavod ŽIV!M (b. d.) ponuja razne delavnice in pričevanja, individualne terapije, telovadbo za nosečnice, vikend odmike ipd. Skratka, na spletu se najde veliko programov in informacij, povezanih s časom nosečnosti predvsem z vidika zdrave prehrane, gibanja in skrbi in nege novorojenčka. Nič oz. zelo malo pa se najde programov pomoči, kjer bi bodoči starši imeli priložnost spregovoriti o svojih doživljanjih in stiskah, ki jih doživljajo ob sprejemanju nove vloge starša. Eno izmed takih svetovanj nudi Študijsko raziskovalni center za družino. Ponuja skupinsko svetovanje za očete kot tudi za mlade mamice. Malo večji poudarek je tudi na skupini za očete, kjer imajo očetje prostor za pogovor in lažje spopadanje z novo vlogo, saj govorijo predvsem o odnosnih spremembah (Študijsko raziskovalni center za družino, b. d.). Obstajajo tudi mobilne aplikacije, ki omogočajo spremljanje nosečnosti do neke mere in lahko dajejo določen občutek organiziranosti; seveda ne morejo nadomestiti pomoči strokovnega osebja (Izvorna celica b. d.).

Med raziskovanjem po spletu in iskanjem raznih programov pomoči in podpore po svetu sem naletela na ogromno informacij in ponudb. Široka ponudba programov pomoči po svetu se nudi v skupnosti, kjer si starši med seboj izmenjujejo želene informacije in tako drug drugemu nudijo podporo in pomoč. Ena izmed takšnih skupin je Neighborhood Parents Network (b. d.), kjer lahko starši komunicirajo preko forumov in blogov; organizirana je mesečna skupina za samopomoč; preko leta pripravljajo razne dogodke v obliki sejmov na določeno temo, ki so namenjeni izmenjavi informacij. Imajo tudi skupino za mlade mamice in izdajajo svoj časopis, kjer starši lahko najdejo koristne informacije v povezavi s starševstvom. Veliko se najde tudi raznih skupin za samopomoč. Ena izmed teh je Parents Anonymous (b. d.), kjer je poudarek na izmenjavi izkušenj in medsebojni podpori, da se starši čutijo bolj opremljeni za spopadanje z izzivi starševstva. Zanimivo je to, da se najde veliko kontinuiranih programov, ki staršem nudijo podporo in pomoč že v času nosečnosti in vse do otrokovih najstniških let. Eden izmed takšnih programov je Action for children (b. d.), ki potrebno podporo in pomoč zagotavlja tako v skupnostih, šolah kot tudi preko spleta. Veliko je tudi programov podpore in pomoči, kjer strokovnjaki spregovorijo o temah, ki so aktualne za starševstvo, od vzgoje otrok do obvladovanja jeze, gradnje samopodobe tako pri starših kot otrocih ipd. Ena izmed takšnih skupin je Options Community Services (2018), ki poleg

strokovnih predavanj nudi individualno svetovanje, ki vključuje podporo in pomoč na domu. Dobro pri vsem tem je, da pomoč in podporo nudijo brezplačno. Yorktown Family Services (2020) nudi brezplačno pomoč in podporo mladim staršem, ki vključuje podporne skupine za mamice, podporne skupine za očete, informacije o obdobju pred rojstvom otroka in informacije v povezavi z nego novorojenčka ter o starševskih veščinah.

Drglin (2011, str. 11,49) piše o različnih praksah in raziskavah na področju porodnih priprav po svetu. To je posledica različnega razumevanja pomena porodnih priprav, potreb uporabnikov in uporabnic, izvajalcev, materialnih in ekonomskih pogojev, različnih konceptov ipd. Priprave na porod in starševstvo se po svetu razlikujejo glede na pomen, ki ga pripisujejo posameznim vidikom zdravih življenjskih navad, kot so uravnavanje stresa, zmanjševanje tesnobe, spodbujanje dobrih družinskih odnosov, izboljšanje samopodobe in zadovoljstva ipd. Najdejo se zelo različne organizacijske rešitve, vse od tradicionalnih do inovativnih. Poroča da imajo tako drugje po svetu razna večerna srečanja za pare, posebna srečanja za bodoče očete in bodoče mamice, hitre tečaje, intenzivne delavnice ob vikendih, priprave za specifične vrste poroda ipd.

1.6. Vloga socialnega dela na področju dela z družino v času nosečnosti

Ustvarjanje družine je zagotovo nekaj, kar sodi na področje socialnega dela z družino. V preteklosti so, sicer bolj zaradi nadzora matere in gospodinje, ustanovili mrežo pomoči, ki je vstopala v notranjost družine z namenom varstva in nege otroka. V to so bile vključene babice, patronažne sestre in tudi socialne delavke (Drglin, 2003, str. 36).

Danes razen urejanja formalnosti, kot so očetovski, materinski in starševski dopust, urejanje nadomestil in družinskih prejemkov ter urejanje postopka priznanje očetovstva socialno delo ni vključeno v ta del družinskega življenjskega poteka (Skupnost centrov za socialno delo Slovenije b. d.).

Nosečnost predstavlja čas, v katerem bodoči starši pridobijo informacije o starševstvu in spremembah, ki jih prinaša novorojenček. Ob tem lahko naletijo na razne stiske. Poleg vseh informacij, ki jih prejmejo, so tako pomembne informacije o tem, kako prepoznati stiske in kje poiskati ustrezno pomoč. V tem času se poveča vez med bodočimi starši in zdravstvenim sistemom, saj je skrb za bodoča starša večinska v domeni le-teh. V Sloveniji na žalost v času nosečnosti preveč v ospredje postavljamo le nosečniško telo in še nerojenega otroka; časa za iskren in varen pogovor pa zaradi tega zmanjka (Drglin, 2003, str. 313).

Zaviršek (2012, str. 39-40) opozori, da se v zadnjem obdobju v povezavi z reproduktivnimi pravicami pojavljajo številne etične dileme, ki so pomembne za razpravo predvsem v socialnem delu, če želi nuditi ustrezno psihosocialno pomoč osebam na tem področju. Poudari, da je to področje izredno vezano na medicinsko področje, kar pa ne omogoča, da bi ljudje dobili tudi psihosocialno pomoč, da bi se o težavah lahko pogovorili v varnem okolju, ki ne ogroža.

Omenila sem že, da je pomembno, da je pomoč bodočim staršem celostna, kar dosežemo tako, da se v to vključi čim več strokovnjakov na tem področju in pomoč in podpora tako nista domena le ene stroke.

Prispevek socialnega dela v tem delu družinskega življenjskega poteka je v tem, da so v socialnem delu projekti pomoči izvirni, saj se vsakokrat na novo oblikujejo za vsakega uporabnika posebej. Socialno delo je nastalo kot stroka prav zato, da se odziva na posebnosti, drugačnost (Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl, in Možina, 2005, str. 10-16). Mnogo sogovornikov nima izkušnje z delovnim, raziskovalnim pogovorom. Ravno pogovor v socialnem delu omogoča občutljivo in potrpežljivo podporo in razumevanje ter možnost ubesediti lastne vire moči. Pogovor v socialnem delu je tisti dragocen prostor v sedanjosti, kjer sogovornik doživi sodelovanje in soustvarjanje (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 59).

Naloga socialne/ga delavke/ca pri delu z družino je, da v delovni odnos vključi vse družinske člane, da se skupaj ukvarjajo z želenimi izidi. Pomembna koncepta pri tem delu sta razvidnost in ozaveščenost. Razvidno v družini je tisto, s čimer se je mogoče soočiti. Pomeni ubesediti družinsko resničnost, ki jo je potrebno na novo ustvariti z vsako spremembo, ki se v družini zgodi. Ozaveščenost omogoča samoizpraševanje in intenzivno iskanje odgovorov v obdobju stiske (Op. cit., str. 58).

Družina je mala skupina z zgodovino, kar pomeni, da jo sestavljata dva ali več posameznikov, ki so med seboj v interakciji, imajo skupne motive in cilje, pravila, norme, vrednote in razmeroma trajno izoblikovane vloge, ki uravnavajo delitev dela, hierarhijo moči, način komuniciranja in čustvene odnose. Ob vsem tem je sestavljena tudi iz enkratne in posebne zgodovine poskusov in zmot, v kateri se družina strukturira. To pomeni, da se odnosi v njej izoblikujejo in ustalijo, da bi lahko dosegla svoje cilje oz. zadovoljevala potrebe posameznikov in skupine kot celote. Naloga socialnih delavcev je, da v delovnem odnosu vedno znova zagotavlja in varuje proces razvidnosti. Da je slišan vsak član posebej in prispeva svojo resničnost, ki se postopoma tvori v celoto. V tem procesu je potrebno varovati

tako razvidnost varnega, kontinuitete kot razvidnost zelenih sprememb. Skrbi tudi za novo, varno, možnost za drugačne pogovore in novo učenje (Op. cit., str. 80-84).

Nedvomno pa je ena izmed osrednjih tem raziskovanja družine tudi komunikacija. Preko komunikacije se v družini oblikujejo pravila, vloge, strukture in pogoji za spreminjanje (Čačinovič Vogrinčič, 1998, str. 192).

V poglavju o družinskih življenjskih potekih sem zapisala, da vsako novo obdobje s seboj prinaša nove izzive, s katerimi se nekateri soočajo brez večjih težav; drugim ti izzivi predstavljajo oviro in s seboj prinašajo negativne občutke. Tako se je v procesu pomoči potrebno ustaviti tudi pri dveh temeljnih potrebah človeka, ki sta pomembni pri raziskovanju družinskega poteka in posameznega prehoda med družinskimi življenjskimi obdobji. To sta potreba po avtonomiji in potreba po povezanosti. Potreba po avtonomiji vsebuje zadovoljitev lastnih potreb; pomeni biti neodvisen, svoboden, odgovoren zase in biti zadovoljen s seboj. Potreba po povezanosti pa obsega željo biti dragocen drugemu, drugemu pomagati, drugega varovati, biti ljubljen in cenjen. V povezavi s tema dvema potrebama se pojavijo tudi osebne in odnosne vloge v družini. Odnosne naloge se lahko opravijo skupaj z ostalimi člani družine; so nekaj, kar družina potrebuje, da se lahko sooči s tem, kar v danem trenutku potrebuje. Osebne naloge so stvar posameznika, ki mu pomagajo, da se pripravi na nalogo, ki je pred njim, oz. da se odzove na določena pričakovanja znotraj družine. Pri tem obstaja veliko ovir za njihovo izpolnitev, kot so strahovi, razočaranja, pretekle izkušnje, problemi z drugimi, primanjkljaji v okolju ipd. Vsako obdobje družine prinese posebne osebne in odnosne naloge. Da se spremembe lahko zgodijo in na novo stabilizirajo, je potrebna komunikacija in interakcija vseh udeleženih. To pa družinam lahko predstavlja izziv, saj temu ne posvečajo dovolj pozornosti in se s tem ne znajo spopasti. Socialni delavci in delavke tako skupaj z družino raziskujejo, kje je družina obtičala in kam želi priti (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 76-78).

Socialno delo je stroka, ki se srečuje z ranljivimi skupinami ljudi, kar pomeni, da se srečujejo z okoliščinami in dogodki, v katerih se čutijo nemočne. Socialno delo prav tako nastopi takrat, ko vse druge oblike pomoči, kot so skupnost, družina, sistemska podpora, odpovejo. V teh trenutkih so tudi ranljive skupine ljudi bolj dovzetne za čustvene in socialne stiske (Gitterman, 2014, str. 1). Starševstvo – še posebej ob prvi nosečnosti – je nekaj novega. Okoliščina, ki je bodočim staršem neznana in tako ne vedo, kaj pričakovati, kako se z neznanim spopadati, kako prebroditi svojo nemoč. Navsezadnje je v socialnem delu pomemben tudi njegov jezik. To je jezik, ki vključuje, opogumlja in daje moč. Prav tako koncept perspektive moči od socialnega delavca zahteva, da pri sogovornikih spoštljivo išče

njihovo moč in vire (Čačinovič Vogrinčič, Kobal, Mešl in Možina, 2005, str. 7-8). In prav to so tiste stvari, ki jih bodoči starši potrebujejo, da se počutijo bolj opremljene za spopadanje z novo vlogo.

2. PREGLED PROBLEMATIKE

Po uradnih statističnih podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (b. d.) se delež družin z otroki zmanjšuje; povečuje se starost staršev ob rojstvu prvega otroka. V Sloveniji je bilo leta 2015 235.113 družin z enim otrokom; do leta 2018 je to število padlo na 234.140. Povprečna starost matere ob rojstvu prvega otroka je bila v letu 2015 29,3 let, leta 2018 pa 29 let in pol. Torej rodnost upada; če se par odloči imeti otroka, ga ima kasneje v primerjavi s prejšnjimi generacijami. Upadanja rodnosti ni mogoče pojasniti z univerzalno teorijo; kljub temu je prisotnih nekaj dejavnikov, ki naj bi k temu pripomogli, oz. pripomorejo k prelaganju načrtovanja družine:

- povečano vlaganje v razvoj kariere tako pri moških kot ženskah,
- večji poudarek kakovosti življenja,
- nezaposlenost mladih,
- slabi zgledi njihovih družin,
- strah pred prihodnostjo in odgovornostjo, ki jo prinaša starševstvo (Lesthaeghe, 2001 v Ule in Kuhar, 2003, str. 108-109).

Nekaj izmed pomembnejših ugotovitev, kaj pripomore k načrtovanju družine, je želja po otroku, psihična pripravljenost na odgovorno starševstvo in stabilno razmerje s partnerjem/partnerico (Ule in Kuhar, 2003, str. 109).

Prehodi iz enega življenjskega obdobja v drugega predstavljajo povečano tveganje za posameznika in družino, saj zahtevajo reorganizacijo temeljnih družinskih struktur. Na novo se vzpostavljajo članstva, odnosi, nove vloge ipd. (Čačinovič Vogrinčič in Mešl, 2019, str. 75-76). Rojstvo otroka je pomembna sprememba v družinskem poteku, ki pa ne vpliva le na bodoča starša, ampak tudi na širšo družino. Nosečnost bodoča starša pogosto spodbudi, da iščeta podporo in pomoč pri svojih starših oz. njuni širši družini (McDaniel, Campbell, Hepworth in Lorenz, 2005, str. 142).

Sama sem v obdobju, ko se okoli mene kar nekaj parov odloča za otroka; prav tako poznam kar nekaj ljudi, ki o tem še ne razmišljajo oz. si otroka zaradi različnih razlogov (še) ne želijo. Tudi na enem izmed predavanj smo govorili o podpori in pomoči ob rojstvu otroka s strani države, pri čemer je ena izmed študentk izpostavila, da je ta vsaj v njenem pogledu zelo slaba. Tu sem tudi dobila idejo za temo moje diplomske naloge, saj je mogoče eden izmed razlogov, da je čedalje manj parov, ki se odločajo za otroka, tudi v tem, da ne čutijo zadostne systemske podpore oz. nimajo dovolj informacij o pomoči, ki so je lahko deležni v vlogi

staršev. Morda se jim zdi, da se lahko zanesejo le na svoje bližnje, ki pa morda zaradi sedanjega življenjskega poteka, ko se starost podaljšuje (s tem se podaljšuje tudi čas dela in čas do upokojitve) tudi ni najbolj zanesljiva oblika podpore in pomoči. Med raziskovanjem literature sem opazila, da je večina pomoči in podpore, ki so je bodoči starši deležni, nudena z vidika medicine in se ne ukvarja z vprašanjem, kakšen vpliv ima nova vloga starša na notranje doživljanje osebe. Prav tako sem opazila, da je sistem pomoči namenjen predvsem bodočim mamicam; za bodoče očete je različnih podpornih skupin občutno manj.

Na to temo je bilo opravljenih že kar nekaj diplomskih in magistrskih del. Škof (2016) je v svojem diplomskem delu raziskovala ustreznost podpore in pomoči materam v nosečnosti in po rojstvu otroka. Papler (2011) je raziskovala priprave na starševstvo in rojstvo otroka. Ovčar (2007) in Ličen (2004) sta v svojih diplomskih delih raziskovali, kako se spremeni partnerski odnos po rojstvu otroka. Z mojo raziskavo pa želim ugotoviti, kaj prispeva k odločitvi za starševstvo, s kakšnimi ovirami se v času načrtovanja družine in v času pred rojstvom otroka srečujejo bodoči starši, kako se z njimi spoprijemajo, kakšne podpore in pomoči so pri tem deležni oz. kakšno bi potrebovali ter kakšno vlogo ima pri tem socialno delo. Hkrati želim med seboj primerjati pogled očetov in pogled mamic na podporo in pomoč, ki so je deležni v času pred rojstvom otroka, in tako ugotoviti, ali so obstoječi podporni dejavniki spolno specifični oz. kakšne potrebe imajo v času pred rojstvom otroka očetje in kakšne mamice.

Raziskovalna vprašanja:

- Kateri dejavniki so po mnenju bodočih staršev povezani z načrtovanjem družine?
- S kakšnimi ovirami se bodoči starši srečujejo v času pred rojstvom otroka?
- Kateri so po mnenju bodočih staršev pomembni podporni dejavniki v času pred rojstvom otroka?
- Ali bodoči starši v času pred rojstvom otroka ocenjujejo pomoč s strani socialnega dela kot potrebno in zaželeno ter kakšno vlogo naj bi socialno delo po njihovem mnenju v tem obdobju družinskega življenjskega poteka imelo?

3. METODOLOGIJA

3.1. Vrsta raziskave

Moja raziskava je kvalitativna, saj sem zbirala besedne opise s pomočjo intervjujev. Prav tako v kvalitativnih raziskavah proučujemo posamezne primere, ki jih celovito opišemo in analiziramo (Mesec, 1997, str. 11). Mesec (1998, str. 35) kvalitativno raziskovanje opiše tudi kot proces, kjer želimo priti do celovitega in vsebinsko bogatega razumevanja, ki nas lahko usmerja pri praktičnem delu.

Raziskava je tudi eksplorativna oz. poizvedovalna, saj sem skušala opredeliti probleme in jih formulirati; prav tako nisem preučila celotne populacije, ampak sem se omejila na manjše število primerov (Mesec, 2009, str. 80).

Raziskava je tudi primerjalna, saj sem med seboj primerjala poglede in izkušnjo mamic ter očetov na pomoč in podporo, ki so je deležni v času pred rojstvom otroka.

3.2. Merski instrument

Za merski instrument sem uporabila smernice za intervju. Tako sem v času spraševanja lahko postavljala podvprašanja za bolj jasne odgovore. Metoda zbiranja podatkov je intervju, saj sem vse pogovore opravila osebno in individualno. Smernice za intervju sestavlja 16 vprašanj odprtega tipa, s katerimi sem raziskovala naslednje teme:

- načrtovanje družine,
- ovire v času nosečnosti,
- podporni dejavniki v času nosečnosti in
- vloga socialnega dela v času nosečnosti.

Smernice za intervju so dodane v prilogi št. 9.1..

3.3. Opredelitev enot raziskovanja – populacija, vzorec

Populacija moje raziskave so vse osebe s stalnim prebivališčem v republiki Sloveniji, ki so 1. 1. 2017 ali kasneje prvič postali starši.

Vzorec moje raziskave je neslučajnostni, priložnostni, saj sem v raziskavo vključila osebe, ki so mi najbolj dostopne (Mesec, 2009).

Vzorec tako predstavlja 12 oseb, 6 mamic in 6 očetov. Starostni razpon mamic ob rojstvu prvega otroka je med 22 in 26 let, očetov pa med 23 in 32 let. Vsi so prvič postali starši v letu 2017, 2018 ali 2019 in so imeli v času pogovora le enega otroka. Večina sogovornikov prihaja iz gorenjske regije; le ena sogovornica je doma na Štajerskem. Ena sogovornica je dokončala magistrski študij; dve sogovornici imata srednješolsko izobrazbo; dve sta še vedno študentki; ena mamica je dokončala dodiplomski študij. Pri očetih je najbolj pogosto dosežena srednješolska izobrazba; to so dosegli 4 sogovorniki; dva sogovornika sta dokončala tudi dodiplomski študij. Večina sogovornikov tako mamic kot očetov, si je uredila stanovanje pri njihovih starših ali starih starših oz. partnerjevih starših ali starih starših tako, da živijo v isti hiši, ampak imajo vsak svoje gospodinjstvo. Le ena sogovornica je v času nosečnosti skupaj s partnerjem začela graditi svojo hišo.

3.4. Zbiranje podatkov

Metoda zbiranja podatkov je bila intervju. Podatke sem zbirala v obdobju med 29. 3. 2020 in 12. 5. 2020.

Intervjuje sem opravila z 12 osebami, ki so prvič postale starš leta 2017 ali kasneje. Zaradi pandemije korona virusa COVID- 19 sem bila primorana intervjuje opraviti v virtualni obliki. Vsakega posameznika sem najprej povabila k sodelovanju in se mu nato prilagodila glede oblike in časa pogovora. Med pogovorom sem se prav tako ves čas prilagajala na sogovornikove potrebe in razpoloženje. Večino pogovorov sem opravila preko videoklica na spletu; z dvema pa sem pogovor opravila kar preko telefonskega klica. Takrat sem našla prostor, kjer sem bila sama in sem tako zagotovila zasebnost. Na začetku sem vse sogovornike seznaniła z anonimnostjo in namenom raziskave. V času pogovora sem prav tako dopuščala prostor za morebitna vprašanja. Vse sem tudi prosila za dovoljenje, da pogovore tudi posnamem. Kasneje sem jih tako lažje zapisala. Intervjuji so trajali različno dolgo: od pol ure do ene ure.

Zapisi pogovorov so dodani v prilogi.

3.5. Obdelava podatkov

Najprej sem vse posnete intervjuje napisala na računalnik. Nato sem podatke obdelala kvalitativno s pomočjo kodiranja. Mesec (2009) predstavi postopek kvalitativne analize, ki ga lahko razdelimo na 6 korakov, in sicer v urejanje gradiva, določitev enot kodiranja; sledi

odprto kodiranje; nato sledijo izbor in definiranje relevantnih pojmov in kategorij, odnosno kodiranje in na koncu oblikovanje končne teoretične formulacije. Tudi sama sem sledila tem korakom. Tako sem najprej določila enote kodiranja; sledilo je pripisovanje pojmov in nato združevanje pojmov v kategorije in teme. Na koncu je sledilo še osno kodiranje. Pri tem sem uporabila računalniški program »Microsoft Office Word«.

Postopek obdelave gradiva:

a) Označiti relevantne izjave (celoten postopek je v prilogi št. 9.2.)

Najprej sem v vsakem intervjuju določila enote kodiranja, torej sem označila relevantne izjave, pomembne za raziskavo.

b) Odprto kodiranje (celoten postopek je v prilogi št. 9.3.)

Nato je sledilo odprto kodiranje. Vse enote kodiranja sem zapisala v tabelo in jim določila pojme, kategorije in teme. Pri zapisovanju izjav v tabelo sem tudi označila izjave mamic z oranžno barvo in izjave očetov z zeleno, da sem potem na koncu lažje opravila primerjavo izkušenj enih in drugih.

c) Osno kodiranje (celoten postopek je v prilogi št. 9.4.)

Na koncu je sledilo še osno kodiranje, kjer sem združila pojme v kategorije in teme v obliki seznama.

4. REZULTATI

4.1. Načrtovanje družine

Večina sogovornikov je kot glavni razlog za načrtovanje družine navedla **željo po otroku oz. željo po tem, da si ustvarijo svojo družino** (*»Bila je že dolgo želja...« C1, »K temu, da sem postal starš je prispevala moja želja da postanem očka« D1, »Oba sva si zelo želela povečati najino družino.« E1*). K tej odločitvi je pri večini sogovornikov pripomogla tudi samostojnost v obliki **rednih dohodkov oz. preskrbljenih financ** (*»...je bilo najbolj pomembno, da so mesečni prihodki redni« A3, »prav tako je k odločitvi pripomoglo, ... vsaj nekaj stalnega dohodka.« G4, »K tej odločitvi je zagotovo pripomoglo to da imam redno službo.« B1*), **urejenega prostora za bivanje** (*»urejeno stanovanje« H3, »Da sem imela svoje stanovanje...« A5, »prav tako je k odločitvi pripomoglo, da sva imela urejeno stanovanje.« G3*) in **lasten avto** (*»Da sem imela avto« A6, »K tej odločitvi je zagotovo pripomoglo to da imam...avto.« B3*). Nekaj sogovornikov je kot razlog za načrtovanje družine navedlo tudi **primerno starost ter čas** (*»Zdel se mi je primeren čas.« H1*) in **smiseln naslednji korak po dolgoletni zvezi oz. poroki** (*»Logičen korak po poroki« F1, »Nekako je bil logičen korak po dolgoletni zvezi in poroki« E1, »po poroki pa sva se z ženo o tem pogovarjala in se nama je zdel smiseln naslednji korak.« J2*).

Najpogostejša ovira, s katero so se spopadali sogovorniki v času načrtovanja družine, je bila kljub zgoraj navedenemu razlogu za načrtovanje družine **zaskrbljenost glede finančnega stanja in zaposlitve** (*»dohodki so predstavljali oviro, ker sva imela samo eno plačo« C16, »Malo sem bil zaskrbljen tudi glede financ, saj sem redno plačo prejemal le jaz.« D10, »Me je delno bremenilo ...negotovost glede zaposlitve, saj nisem vedela, če bom službo obdržala« G8, »Podaljšanje pogodbe za nedoločen čas v službi« A9*). Eno izmed večjih skrbi je sogovornikom v tem času predstavljal tudi **strah pred neuspehom zanositve oz. možnost neplodnosti** (*»Najbolj me je skrbelo, da bi prišlo do kakšnih zapletov in zanositev ne bi bila mogoča« H7, »Skrbelo me je, če slučajno ne bi uspelo« G6, »Skrbelo me je, da sem morda neploden, saj ni uspelo takoj« D7*). Nekaj ženskih sogovornic je kot oviro v tem obdobju navedlo tudi **študij**, saj so bile še študentke in posledično brez stalnega dohodka, in nekaj obveznostmi na fakulteti (*»Ker sem bila študentka in sem sama sebe prepričevala, da ne, da ni še čas.« C2, »me je delno bremenilo pisanje magistrskega dela« G7*). Nekaj ženskih sogovornic je navedlo tudi, da so bile v tem času **zaskrbljene glede poteka nosečnosti** in da

so bili prisotni **strahovi pred prihodnostjo** (*»seveda nosečnost sama. Nikoli ne veš, kaj te čaka na tej čarobni poti.« E8, »Takrat si misliš, da je lahko imeti otroka, potem mi je pa prijateljica govorila kako je zmatrana, ker ima dva otroka. In sem si mislila ojej ali sem jaz to sposobna.« C25*). Za razliko od ženskih sogovornic so bili moški sogovorniki v tem času najbolj **zaskrbljeni glede zdravja otroka in partnerke** (*»Da bo potem tekom nosečnosti vse ok z mojo partnerko in otrokom« B7, »me je skrbelo to, da bo otrok zdrav« D8, »Da bo z otrokom vse v redu« F4*). Nekaj sogovornikov je izrazilo, da se v tem obdobju niso srečevali z **nobenimi posebnimi ovirami**.

Večina sogovornikov je povedala, da so **načrtovanje družine ohranjali v zasebnosti** (*»nihče ni vedel kdaj sva se odločila za ta korak« I5, »Ostali niso vedeli za odločitev« H6*). Iz tega izhaja tudi, da so največ **podpore prejeli v partnerskem odnosu, s strani partnerja**. Oblike podpore so bili tako **pogovor, skupna želja po otroku in finančna podpora**. (*»V prvi vrsti mož, saj sva vse korake načrtovala skupaj.« E3, »mi je partner rekel, da bova zmogla« C3, »Partnerka« B4, »Podpora ni bila potrebna, vse kar sem potreboval sva se pogovorila z ženo« J3*). Za razliko od moških sogovornikov, ki so podporo potrebovali le **s strani partnerice**, se je nekaj ženskih sogovornic v tem času obrnilo tudi na svoje **prijateljice in družinske člane z izkušnjo starševstva** (*»prijateljice, ki so že imele otroke« E5*).

Nekaj sogovornikov nosečnosti ni načrtovalo. Čeprav **nosečnost ni bila načrtovana**, je bila pri vseh **prisotna želja po otroku** in zato tudi ni predstavljala tako stresne situacije, kot bi jo lahko (*»Otroka sva si sicer želela, vendar ne še takoj.« K2, »Nisem pa niti premišljevala in je dejansko bila to vesela novica.« L2*). Dejavniki, ki so še pripomogli, da nenačrtovana nosečnost ni predstavljala prevelike stiske, so bili **redni prihodki** vsaj enega v partnerskem odnosu, **skupno življenje, urejeno stanovanje in miselnost, da je otroka dobro imeti v mladih letih** (*»Če pa zdaj razmišljam pa je to, da sem mlada mamica plus, ker imam več energije za aktivnosti z otrokom, dokaj mlada bom, ko bo otrok že samostojen.« L3, »Pripomogla je miselnost da je bolje imeti otroke v mladih letih.« K4*). Pri nekaj sogovornikih sta k lažjemu sprejemanju novice o nosečnosti pripomogla tudi **partner in podpora staršev** (*»V največjo podporo mi je bil definitivno partner, ker je bil zelo navdušen nad otrokom« L5, »in pa starši, ki so na moje presenečenje zelo pozitivno sprejeli nosečnost.« L6*). Kljub temu je bila za nekatere sogovornike nepričakovana nosečnost ovira, ker niso imeli lastnega stanovanja in rednega dohodka (*»Začeli smo graditi hišo in dejstvo, kako bomo to uspeli je bilo zastrašujoče« L9, »Najbolj me je bremenilo... ker sama nisem upravičena do ničesar razen starševskega dodatka, ker sem še študentka«*).

4.2. Ovire v času nosečnosti

4.2.1. Doživljanje nosečnosti

Večina sogovornikov je nosečnost doživljala in sprejemala **dobro, prijetno** (»Nosečnost je bila v splošnem prijetna, brez večjih problemov« G11, »Normalno in kar se da potrpežljivo.« K15, »Kot nekaj pozitivnega. Niti malo napetega, ampak samo pozitivno.« L15). Čas nosečnosti je večina opisala kot **čas poln pričakovanja, poln veselja, hvaležnosti in sreče** (»Hvaležno in srečno, ker je to en velik čudež« A1, »Polno pričakovanj« F6, »Nosečnost sem doživljala čudovito, polna sreče in veselja« I9, »Sem bil zelo vesel« J8). Nekatere ženske sogovornice so izpostavile, da je nosečnost **minila zelo hitro** (»Je pa minila ekspresno hitro« G12), medtem ko so nekatere opisale, da je **niso doživljale preveč dobro** zaradi **stalne slabosti v tem času** (»Stalno bruhanje mi je resnično zaznamovalo to obdobje in ne morem ravno govoriti o kakšnem nosečniškem siju« E13). Nekaj moških sogovornikov je poudarilo, da so se v času nosečnosti spopadali z **negotovostjo pred novo prihodnostjo** (»Včasih pa tudi malo s strahom, ker ne veš kaj vse lahko pričakuješ.« K16, »tudi nekaj negotovosti, kako bo vse skupaj potekalo« F7).

4.2.2. Fizične ovire in spremembe

Večina ženskih sogovornic je kot eno izmed glavnih ovir v času nosečnosti izpostavila fizične ovire, kot so **slabost, težave s spanjem, gibalne ovire, utrujenost** ipd. (»Na začetku v petem tednu je bila slabost približno tri dni, ki se je ponovila v petnajstem tednu« C26, »Ni bilo ovir. Izjema so bile le fizične narave kot je zavezovanje čevljev, pretesna oblačila ipd.« A11, »Mogoče samo utrujenost« L13). Tudi nekaj moških sogovornikov je izpostavilo fizične ovire, in sicer svojo **utrujenost** ter **nespečnost** zaradi dolgega delavnika v službi in **omejeno gibanje** partnerke v zadnjih mesecih nosečnosti (»Dolg delavnik v službi ... in posledično utrujenost« D13, »Kasneje, ko je trebuh že večji pa je že samo gibanje omejeno« K12). Moški sogovorniki niso toliko opisovali fizičnih ovir, ampak **spremembe**, s katerimi so se v tem času soočali (»Ni bilo ovir samo določene stvari so se spremenile« J5). Nekateri so poročali, da so morali zaradi nosečnosti **prilagoditi življenjski ritem** in **opustiti nekatere aktivnosti** (»Malo sva morala prilagoditi svoj življenjski ritem« J7, »Ženin trebuh, posledično se ne moraš se ukvarjati z vsemi aktivnostmi« J6). Drugi so opisovali **spremembe partnerkega razpoloženja**, kar je pri nekaterih vplivalo na partnerski odnos; pojavilo se je **več konfliktov**

(»partnerka je bila bolj občutljiva, kar je vplivalo name in na najin odnos« D18, »Največja sprememba so bili »podivjani« hormoni partnerke, nekaj povsem novega zame.« B9). O spremembah razpoloženja je spregovorilo tudi nekaj ženskih sogovornic. Opisovale so večjo občutljivost, razdražljivost in hitrejšo prizadetost zaradi preprirov.

4.2.3. Potrebe v času nosečnosti

Sogovorniki so se v času nosečnosti srečevali z različnimi in številnimi potrebami. Večina sogovornikov je izpostavila, da so v tem času potrebovali različne **informacije, povezane z nosečnostjo in potekom roda** (»Informacije glede prehrane nosečnice« A28, »Kako bo potekal porod« H17, »mogoče podrobnosti glede poteka nosečnosti, kaj je normalno, kaj ni« G22), **informacije, povezane z nego in skrbjo za novorojenčka** (»Večinoma glede novorojenčka« J16, »Kako se ravna z dojenčkom, od higiene, do njegove prehrane ipd.« K21, »Informacije ... in dojenju« I21), **informacije glede nasvetov za nosečnice** (»Informacije o ... praktični nasveti za nosečnice.« I22) in **informacije glede potrebnih nakupov in opreme stanovanja za prihod dojenčka** (»Najbolj sem potreboval informacije kaj vse moram kupiti ob pričakovanju otroka.« D36, »Informacije glede ... kako je potrebno opremiti stanovanje« A31, »Bolj sem se posvetila temu, da sva pridobila oz. nakupila vse potrebno za otroka« G16). Ena izmed potreb, ki se je pojavila pri večini sogovornikov, je bila potreba po informacijah, kaj vse je **potrebno urediti na centru za socialno delo, katere vloge oddati, do kdaj jih oddati in informacije glede priznanja očetovstva** (»kaj vse je potrebno urediti na CSD-ju.« B26, »pogovor s partnerjem ... kdaj morava na CSD na priznanje očetovstva« C47, »informacije o vsej papirologiji, ki jo je treba oddati pred prihodom otroka« G23). Večina sogovornikov je tudi izrazila **potrebo po podpori**, predvsem **podpori partnerja oz. partnerke**, nekateri pa tudi potrebo po **podpori bližnjih, prijateljev in družine** (»Najbolj podporo partnerja C37, »Podporo partnerice« H13, »podporo najbližjih« A26). **Pogovor in nasveti** so bili oblika podpore, ki jo je večina najbolj potrebovala. Potrebovali so tako **pogovor s partnerjem** kot tudi **bližnjimi oz. osebami z izkušnjami** (»da sva se o stvareh znala tudi v miru pogovoriti« B24, »S to sosedo sem potrebovala več pogovorov, ker je imela izkušnje s porodom in mi je povedala več o tem« C42, »S partnerko sva najbolj potrebovala ... in nasvete staršev, ki že imajo majhne otroke« K20). Nekaj moških sogovornikov je spregovorilo o potrebi oz. želji po tem, da bi bila **partnerka in otrok zdrava** ter da bi **nosečnost potekala brez večjih zapletov** (»Vse kar sem si želel, je bilo, da bi bila otrok in žena zdrava.« F10). Večina moških sogovornikov je tudi

izrazila **potrebe po informacijah, povezanih s porodom**, glede vloge partnerja pri **porodu, možnosti poroda** ipd. (*»Kakšna je vloga partnerja pri porodu in v času nosečnosti« F15, »glede možnosti poteka poroda« J15*). Manjšina moških sogovornikov je izrazila **potrebo po materialnih dobrinah**, kot so **oblačila za dojenčka** in **dodatni zaslužek**, ter potrebo po **več časa pred prihodom dojenčka**, da bi lahko uredili vse potrebno za prihod in nato življenje z dojenčkom. Nekaj jih je izrazilo **potrebo po potrpežljivosti, razumevanju partnerke in njenih hormonskih sprememb**, potrebo po **informacijah glede vpisa v vrtec** ter potrebo po **skupnem preživljanju časa s partnerko in prijatelji**. Manjšina moških sogovornikov je spregovorila tudi o tem, da se je vseh **skrbi in potreb začela zavedati šele ob prvem fizičnem stiku z otrokom** (*»Takrat se stvari začnejo odvijati, v glavi je sto vprašanj, bova znala skrbeti za čisto novega družinskega člana, kako ga prijeti v naročje, kako previti, skopati tako majhno bitje in podobno« F14*). Za razliko od moških sogovornikov je nekaj sogovornic poročalo o tem, da so v času nosečnosti potrebovale **ljubezen, razumevanje, več časa zase**, da so pri sebi **razmislile o pričakovanjih do drugih, o potrebah otroka**. Potrebovale so **mir, prostor**, kjer so lahko **spregovorile o svojih stiskah**. Manjšina sogovornic je potrebovala tudi **informacije iz naslova študentskega starševstva, informacije o šoli za starše, potrditev zdravnika, da je z otrokom vse v redu**, ter **informacije o spolnih odnosih v času in po nosečnosti**.

4.2.4. Stiske v času nosečnosti

Poleg potreb so se v času nosečnosti pojavile številne stiske, čeprav je kar nekaj oz. večina sogovornikov izpostavilo, da se **niso srečevali z nobeno oviro ali stisko**, da le-teh **ni bilo veliko** ali pa da so bile skrbi prisotne, a so se zavedali, da **na to trenutno nimajo vpliva** (*»Ni bilo posebnih ovir.« B8, »Ni bilo večjih ovir.« G9, »Seveda me je skrbelo, če bo spal, če se bo dovil, če bo priden, vendar sem vedela, da so to vse stvari na katere niti nimam vpliva« E20*). Vsi sogovorniki, ki so spregovorili o svojih stiskah v tem času, so na prvo mesto postavili stiske z vidika zdravstvenega stanja, **strah, da ne bi prišlo do kakšnih zapletov**. Nekaj jih je izpostavilo **zaskrbljenost glede testiranj ploda** v času nosečnosti, strah pred tem, da bi se **rodil otrok z različnimi oviranostmi** (*»kaj pa če bo imela Downov sindrom, kaj če ne bo z otrokom vse v redu, da nebi imel gibalnih ovir, motenj v razvoju« C36*). Pri nekaterih je bil prisoten **strah pred spontanim splavom** v času nosečnosti (*»V približno tretjem mesecu nosečnosti je partnerka začela krvaveti, kar mi je še dodatno vzbudilo strah, saj sva mislila da gre za splav« D9*). Nekaj jih je izpostavilo **stiske zaradi nepravilne lege in**

velikosti otroka, medtem ko jih je največ na tem mestu v splošnem izpostavilo **skrb glede zdravja otroka in nosečnice** (*»Iskreno so bile vse moje misli usmerjene samo v zdravje obeh, tako dojenčka kot mene« E19, »Najbolj naju je skrbelo, da bi bilo z otrokom kaj narobe« K9*). Večina ženskih sogovornic in nekaj moških se je soočala s **stiskami glede poroda**; nekatere sogovornice so izpostavile tudi skrbi, povezane z **izbiro porodnišnice** (*»Da bo porod potekal kot je treba« J13, »Malo me je skrbel tudi porod.« E18*). Nekaj ženskih sogovornic je izpostavilo tudi težje usklajevanje študijskih obveznosti in nosečnosti ter **nepoznavanje pravic študentskih mamic** (*»me je delno bremenilo pisanje magistrskega dela« G7, »Ker sem dejansko mamica študentka, nisem imela pojma, katere so pravice, ki mi pripadajo.« L29*). Manjšina ženskih sogovornic je poročala o **zmedenosti glede izpolnjevanja potrebnih vlog** na centru za socialno delo, o stiskah glede **iskanja informacij** in hkrati **zmedo glede prevelike količine informacij** (*»sem se bolj kot ne sekirala zaradi tega, ker sem se kar malo preveč ubadala s tem.« C60*). Prav tako so nekatere ženske sogovornice izpostavile, da lahko velikokrat **nasveti oseb brez izkušenj oz. starejših generacij o starševstvu in vzgoji škodujejo** (*»veliko nepraktičnih, nepotrebnih nasvetov dobiš od starejših generacij, saj so njih drugače učili« I17*). Za razliko od ženskih sogovornic je nekaj moških sogovornikov izpostavilo stiske glede **dolgega delavnika v službi** in tako **nezmožnost tolikšnega prispevka pri pripravi stvari za dojenčka**, kot bi si želeli. Prav tako so bile skrbi nekaterih povezane s **pripravami vsega potrebnega za prihod dojenčka**, ali bo **dovolj časa**; pojavila se je zaskrbljenost glede **drugačnega vedenja partnerke**, saj niso vedeli, kako se odzvati, ter tudi **dvom glede znanja o ravnanju z dojenčkom**. Tako nekateri moški posamezniki kot ženske posameznice so poročali o **vznemirjenosti**, napetosti v tem obdobju in o **zaskrbljenosti glede finančnega stanja** (*»Najbolj to, kako bo s finančnim stanjem« L22, »Skrbelo me je ... če bom obdržala službo« G18*).

4.2.5. Doživljanje starševske vloge v času nosečnosti

Pri raziskovanju me je zanimalo tudi, ali so v času nosečnosti doživljali kakršnekoli stiske, povezane z novo vlogo starševstva. Vsi sogovorniki so izpostavili, da v času nosečnosti niso čutili **nič** oz. so čutili **zelo malo stisk**, povezanih s sprejemanjem nove vloge. Doživljali so jo zelo **neobremenjeno, brezskrbno** oz. o tem pravzaprav v tistem obdobju **niso razmišljali** (*»V času nosečnosti še nič posebnega« A13, »Zelo neobremenjeno« E14, »Brezskrbno.« J9, »O tem nisem toliko razmišljala« G13*). Moški sogovorniki so izpostavili, da so se vloge starša **začeli zavedati šele proti koncu nosečnosti** oz. da se je **niso zavedali**

vse do prvega fizičnega stika z otrokom (*»se mi zdi da očeta realnost zadene šele po porodu, ko vidi da gredo stvari zares in prvič zagleda svojega otroka.« F13, »Dokler nisem otroka držal v rokah, se sploh nisem zavedal, da bom postal oče in da bom skrbel za še eno novo bitje« B15*). Nekaj moških sogovornikov je izpostavilo, da **niso vedeli, kaj pričakovati**, a hkrati poudarili, da se na starševstvo niso preveč pripravljali, saj **branje knjig ne naredi dobrega starša** (*»nisem bral sto in ene knjige o starševstvu in vzgoji. Mislim, da zaradi tega ne moreš biti boljši starš.« D27*). Posamezniki so izpostavili, da je pri vzgoji in skrbi za otroka pomembno **prisluhni sebi in otroku nuditi ljubezen**. Za razliko od moških sogovornikov so posamezne ženske sogovornice razmišljale o materinski vlogi in v povezavi s tem doživljale tudi nekaj **stisk glede svojih sposobnosti vzgajanja** (*»in sem se začela bremeniti ... ali znam postavljat meje« C58*). Kot razlog za to so navedle **preveliko količino informacij** s spleta in različnih knjig o vzgoji, ki lahko negativno vplivajo na doživljanje starševske vloge. V povezavi s tem so posameznice razmišljale tudi o **pridobljenih vzorcih starševstva od staršev**, o tem, **kako ne želijo vzgajati otroka**, in **kaj je pri vzgoji otroka pomembno** (*»Vedela sem, da je otrok center življenja in da moram v to vlogo dati celo sebe« L19, »Že prej sem si zadala, da vse gospodinjske obveznosti lahko počakajo in zaradi tega ne smem imeti slabe vesti.« L21*). Posameznice so si na tem mestu vzele tudi **čas za refleksijo**, katere lastnosti jih motijo na partnerju (*»Pa tudi, kaj mi pri partnerju ni bilo v redu in sem si na podlagi tega rekla česa ne bom« C65*). Nekaj sogovornic je izpostavilo veselje in **željo po materinstvu**; nekaj jih je izpostavilo, da si je v času prve nosečnosti **težko predstavljati vlogo starša** in da se ta **spontano razvija skupaj z rastjo otroka**. Posameznice so v povezavi s starševsko vlogo izrazile tudi **razumevanje in hvaležnost do svojih staršev** (*»Kaj vse so morali narediti, vidiš šele, ko sam postaneš starš« L15*).

4.3. Podporni dejavniki v času nosečnosti

4.3.1. Viri informacij

Ugotovila sem, da je večina mojih sogovornikov kot glavna vira informacij izpostavila **šolo za starše ter prijatelje in družinske člane z izkušnjami** (*»Oni ti najbolj realno povedo, kaj lahko pričakuješ, ker so to že doživeli« F28, »Sem se obrnila na svojega brata (...) sem tudi pri njem dobila informacije in izkušnje« C73*). Vsi sogovorniki so kot vir informacij navedli tudi **brskanje po spletu** in raznih **blogih**. Nekaj pa jih je ob tem poudarilo tudi **prednosti in slabosti**, ki jih prinaša splet. Za razliko od ženskih sogovornic se je nekaj

moških sogovornikov za informacije obračalo tudi na **partnerko** (*»Vse informacije sem pridobil od žene še preden sem se zavedal, da jih potrebujem« J15*). Nekaj ženskih sogovornic je za razliko od moških sogovornikov informacije iskalo tudi v **knjigah** (*»Največ iz knjig« I23, »Večinoma preko knjig« A34*). Posamezniki so informacije pridobili tudi na centru za socialno delo (*»Informacije sem pridobila ... in tudi nekaj na centru za socialno delo.« L34*).

4.3.2. Formalna podpora

Vsi sogovorniki so se v času nosečnosti udeležili **šole za starše**, ki je bila pri večini tudi edina oblika formalne podpore, ki so je bili deležni. Druge oblike formalne podpore tudi **niso želeli** oz. je **niso potrebovali** (*»Na strokovnjake se nisva kaj preveč opirala.« C52, »Drugih predavanj se nisem udeležila« G28*). Večina je šolo za starše opisala kot **koristno**, še posebej z vidika pridobljenega znanja **o negi dojenčka** in **pripravi na porod** kot **poučnega** in kot nekaj, kar priporočajo vsem bodočim staršem, še posebej v času prve nosečnosti (*»Izvedel sem veliko o porodu, dojenčku, negi, rokovanju z njimi ipd.« D48, »Bilo je v redu, informacije, ki sva jih pridobila tam so nama kasneje prišle zelo prav« K26, »Šola za starše mi je bila super, ker je dejansko izveš vse kako z dojenčkom delat, kako ga držat.« L41*). Nekaj moških sogovornikov je kot zelo koristno v šoli za starše izpostavilo **pogovor o konkretnih izkušnjah staršev** (*»Govorila je konkretne primere iz prakse in tudi sama je imela nekaj otrok.« F20*). Na drugi strani je nekaj ženskih sogovornic kot zelo pozitivno stran šole za starše izpostavilo predavanja **o duševnem zdravju** bodočih staršev (*»Na drugi strani se pa dotaknejo (...) pa o stresnih situacijah, da ni nič narobe če se kdaj počutiš noro obremenjeno in bi najraje znorel.« L44*). Nekaj posameznih sogovornikov **ni bilo zadovoljnih** s šolo za starše, saj so imeli občutek, da so prejeli **preveč teorije** in **premalo konkretnega znanja in izkušenj drugih**. Šola za starše je bila pri večini edini vir formalne podpore. Nekaj posameznikov je poročalo tudi o pomembnosti **podpore pri ginekologu**, torej o pomembnosti zdravniške podpore (*»potrditev od ginekologa da vse delam ok« A41*). Nekaterim je koristila **denarna podpora s strani države**; nekaj ženskih sogovornic je uporabilo tudi **nosečniški program vadbe**, kjer so se preko športnih aktivnosti pripravljale na porod ter s pomočjo raznih vaj ublažile neprijetne znake nosečnosti in so prav tako prejele koristne informacije o nosečnosti in pripravah na porod (*»Po spletu sem naročila program za nosečnice, kjer dobiš veliko informacij o porodu in nosečnosti, gibalne vaje« I26*).

4.3.3. Neformalna podpora

Preko pogovorov sem ugotovila, da je bila veliko bolj razvita neformalna mreža podpore in pomoči. Vsi sogovorniki so na prvem mestu našli podporo, ki so jo potrebovali v **partnerskem odnosu** (*»Najbolj sva si bila v podporo eden drugemu« K27, »Podpora moža, definitivno. Predvsem psihična.« E35*). Nekaj moških posameznikov je izpostavilo, da druge oblike podpore niso potrebovali. Večina je takoj za partnerjem oz. partnerico podporo dobila pri **prijateljih, družini, bližnjih**. Najbolj pomembno pri vsem tem je bilo to, da tem osebam zaupajo in da so to osebe, ki imajo **na področju starševstva že nekaj izkušenj** (*»so me sestra in prijateljice, ki imajo otroke kar dobro opremile z vsemi možnimi informacijami glede nosečnosti, poroda, pripomočkov za otroka, prvih dni, dojenja in vseh ostalih stvari« E24, »Pogovor s tistimi, ki so to že doživeli, se pravi starši, drugi sorodniki, prijateljice z otroki;« G34*). Veliko sogovornikov je v povezavi s tem poudarilo, da je lažje zaupati in sprejeti informacije od oseb, ki imajo izkušnje. Nekaj ženskih sogovornic je izpostavilo, da so v **družini našle prostor odmika**, prostor, kjer so se lahko umirile in spregovorile o svojih stiskah, ter da so čutile, da se na družinske člane lahko vedno obrnejo. Nekaj posameznikov je spregovorilo tudi o materialni podpori v tem času. Nekateri so izpostavili, da jim je koristila **finančna pomoč staršev, prijateljev**, da so jim bili v podporo **lastni prihranki ter izposoja raznih igrač in oblačil za dojenčka**. Nekaterim je podporo predstavljala tudi samostojnost v obliki **lastnega stanovanja**. Kar nekaj jih je izpostavilo **pomembnost pogovora** v tem času, pogovora z bližnjimi oz. osebami z izkušnjo starševstva, da so lahko ubesedili svoje stiske, skrbi ipd. (*»s partnerjem sva se veliko pogovarjala, saj se mi to v vezi zdi izredno pomembno, ob takšnih večjih življenjskih dogodkih pa še toliko bolj« G21*).

Nekaj sogovornikov je **podporo našlo tudi pri sebi**. Nekateri so se počutili pripravljeni sprejeti in soočiti z novo vlogo zaradi **želje po otroku**, zaradi izkušenj, ki so jih imeli sami **z varstvom drugih otrok; prisluhnili so sebi in zaupali v svoje zmožnosti**. Prav tako so nekateri našli moč v tem, da so se bili pripravljeni **sproti učiti, sprejemati nove informacije** in se **sproti spoprijemati s težavami**. Iz teh osebnih dejavnikov podpore pri večini izhajajo tudi pridobljene izkušnje v času prve nosečnosti. Večina je na vprašanje, kaj bi svetovali vsem bodočim staršem, odgovorila, da je pomembno **prisluhniti sebi**, da zaradi otroka ni potrebno spreminjati svoje osebnosti, vrednot oz. postati čisto nova oseba in da se **na starševstvo ne moreš popolnoma pripraviti**, saj se vedno pojavi kakšna težava (*»Vsak otrok je unikat in na nič se ne moreš 100% pripraviti« E41, »Poslušajo naj svoje srce in zaupajo sami sebi« B44, »Zagotovo se bodo pojavile težave ampak vsa obdobja enkrat minejo.« C100*). Nekaj jih je

poudarilo tudi pomen prepoznavanja svojih potreb in iskanja ustrezne strokovne kot tudi neformalne podpore glede stisk, za katere čutijo, da jih ne morejo rešiti sami (*»Če pa se znajdeš v težavah, imaš depresijo ipd. najdi ustrezno pomoč, čim več se pogovarjaj z ljudmi okoli sebe«* C99). Nekateri so izpostavili pomembnost **pogovora in zaupanja v partnerskem odnosu, koristnost vseh pridobljenih informacij** v obdobju nosečnosti ter **dragocenost preživetega časa z otrokom** po rojstvu. Manjšina moških sogovornikov je izpostavila tudi pomembnost **partnerjeve prisotnosti ob rojstvu** otroka za utrditev partnerskega razmerja.

4.3.4. Podpora, ki so jo pogrešali

Raziskovala sem tudi, če so v tem obdobju pogrešili kakršnokoli obliko podpore. Večina sogovornikov je poudarila, da je **imela vse, kar je potrebovala**, in da ni ničesar pogrešila (*»Nobene dodatne pomoči ne bi potreboval«* F29, *»Nič mi ni manjkalo«* G35). Le nekaj posameznikov je izpostavilo, da bi si želeli **boljše predavanje v šoli za starše**, da bi jim prav prišla **podpora prijateljic, če bi že imele izkušnjo z nosečnostjo** ter da bi potrebovali malo **več podpore s strani partnerja**, predvsem kakšen pogovor več, da bi se pogovorila tudi o čustvenih stiskah. Nekaj posameznikov je izpostavilo, da bi potrebovali **bolj konkretne informacije za študentske mame** ter da bi bile vse konkretne in **potrebne informacije za bodoče starše v času nosečnosti zbrane na enem mestu**.

4.4. Vloga socialnega dela

Vsi sogovorniki so se s socialnim delom srečali preko **oddajanja in urejanja potrebnih vlog** pred in ob rojstvu otroka **na centru za socialno delo** (*»Z oddajanjem vlog za porodniško in materinski in očetovski dopust«* H27, *»Urejanje potrebnih dokumentov na CSD«* A46). Kar nekaj sogovornikov se je s socialnim delom srečalo tudi preko **priznanja očetovstva**, prav tako na centru z socialno delo. Nekaj sogovornic je zaradi **študija na Fakulteti za socialno delo** poudarilo, da so stik s socialnim delom dobile tudi preko študija in pridobljenega znanja tam. Posamezni sogovorniki so poudarili, da so se s socialnim delom srečali tudi **v vrtcu**.

Večina sogovornikov je stik s socialnim delom opisala kot **običajen**, kot **nič posebnega**, da glede tega nimajo posebnih pripomb in da so bile **zadovoljene vse njihove potrebe**. Nekaj jih je bilo zadovoljnih in so še posebej poudarili **odprtost socialnih delavk in delavcev za morebitna vprašanja** (*»mi je socialna delavka tudi povedala, da so mi na voljo, če rabim še kakšne informacije glede papirjev«* D53, *»Dobro je bilo to, da če stvar ni bila razumljiva ali*

pa je bilo še kaj za vprašati je lepo še enkrat razložila« A48). Posamezni sogovorniki so izpostavili, da jim socialno delo v tem obdobju **ne predstavlja pomembne vloge** (*»Mislim, da njihova vloga ni tako zelo pomembna« D54*).

Ugotovila sem, da sogovorniki vlogo socialnega dela vidijo zelo različno. Največkrat se je pojavilo mnenje, da bi bilo socialno delo lahko **vključeno v šolo za starše**, kjer bi tudi vsem bodočim staršem predstavili vlogo socialnega dela v tem obdobju (*»mogoče kot vloga informatorjev na šoli za starše, saj gre večinoma le za vloge in obrazce, ki jih je potrebno izpolniti.« D55, »predavanje na način šole za starše« A52*). Nekaj jih socialno delo vidi kot **vir informacij glede razumevanja otroškega razmišljanja, odnosov družini ipd.** Nekateri socialno delo prav tako vidijo kot **vir informacij glede priprav na nosečnost in porod.** Nekaj posameznikov je izpostavilo, da bi lahko ob obisku centra za socialno delo zaradi uveljavljanja pravic iz naslova starševstva socialni delavci in delavke ponudili tudi pogovor, da bi bodoči starši imeli prostor in čas se s kom pogovoriti o stvareh, ki so jim pomembne in ki jim mogoče predstavljajo izzive in bi lahko tako krepili njihove vire moči. Ponudili bi lahko tudi **možnost pogovora** o stiskah in pri tem **opozorili na možne duševne in čustvene stiske**, ki se lahko pojavijo v času nosečnosti in po rojstvu otroka, kot so poporodna depresija ipd. Nekateri so izpostavili, da bi se moralo socialno delo **ravnati po potrebah bodočih staršev** (*»Odvisno kakšne so potrebe bodočih staršev« E38*). Posamezniki so tudi izpostavili **študentske mamice kot ranljivo skupino** ljudi, ki bi jim morali posvetiti več pozornosti. Nekaj sogovornikov je izpostavilo možnosti izboljšav socialnega dela čisto z organizacijskega vidika, kot so **več zaposlenih na centru za socialno delo** (*»Dobro bi bilo tudi, če bi bilo na centru več zaposlenih, da ni potrebno hiteti« A50*), **večja prijaznost in razumevanje zaposlenih, manj vlog za oddajanje ter bolj jasno in konkretno podane informacije** s strani socialnih delavk in delavcev (*»marsikomu pa bi prav prišlo da bolj konkretno in jasno podajo vse potrebne informacije.« I33*).

Vsi rezultati se nanašajo na priložnostni vzorec, v katerega je bilo vključenih 12 sogovornikov, zaradi česar jih ne posplošujem na celotno populacijo.

5. RAZPRAVA

S pomočjo raziskovalnih vprašanj, ki sem si jih zastavila na začetku, bom v nadaljevanju predstavila ključne ugotovitve in o njih razpravljala tudi v povezavi s teoretskim razumevanjem.

RV1: *Kateri dejavniki so po mnenju bodočih staršev, povezani z načrtovanjem družine?*

Večina sodelujočih, tako moških kot žensk, je povedala, da je na prvem mestu k načrtovanju družine prispevala želja po otroku; sledili so razlogi, kot so finančna preskrbljenost, samostojnost in tudi trden odnos s partnerjem. O tem pišeta tudi Kuhar in Ule (2002) in izpostavita, da se mladim za ustvarjanje družine najbolj pomembni zdijo naslednji dejavniki: finančna varnost, preskrbljeno stanovanje in stabilen odnos s partnerjem.

Na podlagi tega lahko tudi sklepam, da se mladi zaradi vse daljšega izobraževanja in kasnejše pridobitve zaposlitve ter lastnega stanovanja vedno kasneje odločajo za ustvarjanje lastne družine. Ena izmed glavnih stisk oz. ovir v času načrtovanja družine je namreč sogovornikom predstavljalo prav finančno stanje. Nekaj ženskih sogovornic je pri tem še posebej izpostavilo študij kot oviro, saj je to pomenilo, da finančno še vedno niso samostojne. V oporo jim je bilo, da so vsaj njihovi partnerji imeli redni dohodek. Na podlagi tega lahko sklepam, da k načrtovanju družine pripomore vsaj en redni dohodek v partnerskem odnosu.

V času načrtovanja družine so nekateri sogovorniki izpostavili, da se niso srečali z nobeno oviro; drugi so izpostavili, da je bilo teh kar nekaj. V tem času so poročali o strahu pred neplodnostjo, saj zanositev ni uspela takoj. Pri nekaterih je bil že v tem obdobju prisoten strah pred prihodnostjo, kako bo potekala nosečnost ipd. Tudi Zaviršek (2012) piše o neplodnosti in v povezavi s tem izpostavi problem reprodukcije z biomedicinsko pomočjo, s čimer pa se moji sogovorniki v tem obdobju niso srečali. Zaradi premajhnega vzorca v moji raziskavi ne morem posplošiti, ali je parov, ki se odločijo za biomedicinsko oploditev, veliko ali ne.

Kot je zapisala Ličer (2012), ni nujno vsaka nosečnost načrtovana. Tudi nekaj sogovornikov se je srečalo z nenačrtovano nosečnostjo, ki pa jim ni predstavljala prevelikega stresa. Razlog za to je bila želja po otroku, saj so si ga kljub temu, da ga niso načrtovali, v prihodnosti želeli. K lažjemu sprejemanju nenačrtovane nosečnosti so pripomogli tudi finančna varnost, preskrbljeno stanovanje, razumevanje s partnerjem in da so vedeli, da se

lahko na nekoga zanesejo. Tako tudi tukaj lahko sklepam, da bi se s situacijo soočali drugače in bi jo doživljali tudi bolj stresno, če teh podpornih dejavnikov ne bi bilo.

Pomembna ugotovitev v povezavi z načrtovanjem družine je tudi ta, da je večina mojih sogovornikov poudarila, da so v tem času podporo potrebovali le v partnerskem odnosu. Še več; večina je poudarila, da so namenoma to ohranjali v zasebnosti. Na podlagi tega lahko sklepam, da načrtovanje družine in vsaj prve faze nosečnosti jemljejo kot nekaj zelo intimnega in kot nekaj, kar se tiče le partnerskega odnosa.

RV2: *S kakšnimi ovirami se bodoči starši srečujejo v času pred rojstvom otroka?*

Večina sogovornikov je na vprašanje, kako so doživljali nosečnost, odgovorila, da je bila ta v glavnem prijetna, brez večjih težav, da so bili srečni, hvaležni in veseli. Le nekaj žensk je izpostavilo, da je niso doživljale najbolje zaradi stalne slabosti. Na podlagi tega tako sklepam, da je doživljanje nosečnosti močno povezano tudi s fizičnimi znaki nosečnosti, kot so slabost ipd. Manj kot je negativnih izkušenj, bolje doživljajo nosečnost in obratno. Ženske so v povezavi s tem več govorile o fizičnih ovirah in spremembah, kot sem že omenila slabost, težave s spanjem, večji trebuh, večja občutljivost ipd. Moški so bolj opisovali spremembe, ki so se pojavile v njihovem življenju, oz. prilagoditve, ki so jih zaradi nosečnosti morali vpeljati v vsakdan, kot je nezmožnost opravljanja enakih aktivnosti kot prej ipd. Moški sogovorniki so se v času nosečnosti srečali tudi z drugačnim razpoloženjem partnerke, kar jih je presenetilo in niso vedeli, kako se na to odzvati. Posledično so potrebovali več potrpežljivosti za razumevanje partnerke in njenih hormonskih sprememb. Pri nekaterih je ta sprememba v odnos prinesla tudi nekaj več konfliktov.

Bodoči starši v času nosečnosti najbolj potrebujejo naslednje informacije: informacije, povezane z nosečnostjo in potekom poroda, informacije, povezane z nego in skrbjo za novorojenčka, informacije glede potrebnih nakupov in opreme za dojenčka, informacije glede nasvetov za nosečnice, tako z vidika prehrane, gibanja, spolnih odnosov ipd., informacije o šoli za starše in navsezadnje tudi informacije glede urejanja vlog in priznanja očetovstva na centru za socialno delo ter informacije glede vpisa v vrtec. Mamice študentke potrebujejo tudi informacije, ki izhajajo iz naslova študentskega starševstva. Močna je tudi potreba po podpori predvsem partnerja in bližnjih oz. oseb z izkušnjo starševstva preko pogovora in raznih nasvetov, povezanih s starševstvom in zgoraj navedenimi informacijami. Prisotna je bila potreba tudi po zdravniški podpori in tem, da je z otrokom vse v redu. Bodoči očetje so v času nosečnosti bolj osredotočeni na potek poroda in pripravljanja vsega potrebnega za prihod dojenčka, od nakupa opreme do urejanja stanovanja ipd. Potrebujejo tudi več časa s partnerko

in prijatelji. Medtem bodoče mamice potrebujejo nekoliko več časa zase. Potrebujejo ljubezen, razumevanje in prostor odmika, kjer se lahko umirijo in o določenih stvareh tudi razmislijo. Torej za udeležence v raziskavi sklepam, da moški v tem času potrebujejo več družbe, več potrditev od drugih, medtem ko ženske potrebujejo več časa zase, da najprej pri sebi razmislijo o stvareh, ki jih bremenijo.

Kar nekaj sogovornikov se v času nosečnosti ni srečevalo z večjimi težavami, iz česar lahko sklepam, da je tudi nosečnost dobro potekala in niso imeli razloga za skrb. Nekateri so se s stiskami srečevali, a so se hkrati zavedali, da nanje trenutno nimajo vpliva. Najbolj so bili zaskrbljeni glede zdravja otroka in matere. Skrbelo jih je, da bi se otrok rodil z različnimi oviranostmi ali da bi prišlo do spontanega splava. Prisotne so bile stiske glede poroda in izbire porodnišnice. Nekaj stisk izhaja tudi iz nepoznavanja pravic bodočih staršev in uveljavljana le-teh. To je še posebej veliko stisko predstavljalo prav mamicam študentkam. To lahko pomeni, da so pravice staršev slabo predstavljene in premalo natančno opisane, da bi jih lahko razumeli. Še posebej pomanjkljivo in nejasno so predstavljene in opisane pravice staršev študentov. Bodoče starše, ki so sodelovali v raziskavi, so v stisko potisnile tudi osebe brez izkušenj in starejše generacije s svojimi nasveti glede vzgoje in tega, kaj je v času nosečnosti prav in kaj ne.

V raziskavi me je tudi zanimalo, ali se bodoči starši v času prve nosečnosti srečujejo s stiskami, povezanimi s starševsko vlogo. S tem se namreč v času prve nosečnosti srečujejo prvič in pravzaprav ne vedo točno, kaj pričakovati v povezavi s tem. Sogovorniki se v času nosečnosti niso srečevali s stiskami, povezanimi z novo vlogo starša oz. o tem takrat še niso razmišljali. Doživljali so jo zelo neobremenjeno in brezskrbno ter ob tem poudarili, da si je še posebej v času prve nosečnosti težko predstavljati vlogo starša in da se ta sproti razvija skupaj z rastjo otroka. To je izpostavila tudi Drglin (2009), ko je zapisala, da je starševstvo vloga, ki se nadgrajuje po rojstvu otroka tudi s pomočjo drugih. Ta brezskrbnost in neobremenjenost je prisotna predvsem pri moških. V času prve nosečnosti se na novo vlogo niso pripravljali preko branja raznih knjig ipd. Bili so nekoliko zaskrbljeni, ker niso vedeli, kaj pričakovati; hkrati verjamejo, da dober starš ne postane zaradi branja knjig ampak zaradi tega, kar je. Dober starš prisluhne sebi in otroka vzgaja z ljubeznijo, in to je pri vlogi starša tudi najbolj pomembno. Prav tako so moški sogovorniki poudarili, da se moški ne zavedajo tega, da bodo postali očetje, vse do prvega fizičnega stika z otrokom. Šele potem, ko otroka držijo v naročju, se zavejo, da se bodo stvari spremenile. Tako za udeležence v raziskavi sklepam, da takšno doživljanje starševstva izhaja tudi iz tega, da bodoče matere še vedno bolj čutijo prihod novega člana v družino, ker ga nosijo v sebi. Morda takšno razumevanje starševstva izhaja

tudi iz stereotipnega prikaza starševstva, da je še vedno v vzgoji bolj pomembna vloga matere kot očeta. Na to trditev nakazuje tudi Oakley (2000) z razmišljanjem, da je položaj ženske v družbi odvisen od njene vloge materinstva. Za razliko od moških sogovornikov so ženske sogovornice namreč razmišljale o materinski vlogi in v povezavi s tem doživljale tudi nekaj stisk. Drglin (2009) izpostavi, da se bodoče mamice že v času nosečnosti srečajo s številnimi telesnimi in duševnimi izzivi. Razmišljale so o vzgoji otroka, se spraševale, ali so tega sposobne, kakšne mame bodo; raziskovale so pridobljene vzorce od svojih staršev, reflektirale so odnos s partnerjem; zaskrbelo jih je tudi, kako bo njihov partner vzgajal otroka ter tudi razmislile o tem, kaj jim je pri vzgoji otroka pomembno. Stiske glede vzgoje in materinske vloge so doživljale zaradi prevelike količine informacij v knjigah in na spletu. Dandanes obstaja veliko različnih vzgojnih pristopov in smernic za bodoče starše, kar pa jih lahko potisne v stisko, saj ne vedo, kaj upoštevati, kateri viri so relevantni, kateri ne in se zato preveč obremenjujejo. Tako za sogovornike v raziskavi sklepam, da so jim prevelike količine informacij večkrat škodile kot koristile.

Teh ugotovitev ne morem posplošiti na vse, saj je bil vzorec premajhen. Prav tako je bila pri vseh sogovornikih prisotna želja po otroku. Zato ne morem reči, kako se z vlogo starša spopadajo bodoči starši, v katerih ta želja po otroku ni tako močna, in prav tako ne morem predpostaviti, kako se s tem soočajo starši, pri katerih je v času nosečnosti prišlo do zdravstvenih zapletov ali so postali samohranilci ali kaj podobnega.

RV3: *Kateri so po mnenju bodočih staršev pomembni podporni dejavniki v času pred rojstvom otroka?*

Pri podpornih dejavnikih je možno opaziti, da se za razliko od časa načrtovanja družine v času nosečnosti krog podpornih dejavnikov za bodoča starša poveča. V času načrtovanja družine so to ohranjali bolj v zasebnem prostoru, medtem ko se v času nosečnosti začnejo opirati tudi na pomembne druge.

Sogovorniki so pri potrebah v času nosečnosti izpostavili potrebo po informacijah. Tako viri informacij predstavljajo pomembne podporne dejavnike. Ugotovila sem, da so bile večinoma ženske sogovornice tiste, ki so iskale informacije po spletu, blogih, knjigah in ob tem opozorile tudi na številne slabosti, ki jih lahko prinaša prevelika količina informacij. Poročale so, da so se zato začele preveč obremenjevati. V stisko jih lahko potisnejo tudi tisti viri, ki niso kredibilni (sogovornice so predvsem opisovale to, da se na spletu najde veliko virov, informacij oz. lastnih mnenj, ki se od posameznika do posameznika razlikujejo in niso del strokovnega znanja, ampak jih nekateri starši vzamejo kot take). Tako morajo biti bodoči

starši pri zbiranju informacij s spleta in knjig zelo previdni. Za razliko od ženskih sogovornic pa moški niso toliko sami zbirali informacij iz knjig in spleta, ampak so vse za njih potrebne informacije pridobili od partnerke. Vzorec je premajhen, da bi lahko posplošila, da je vedno tako, a za sogovornike lahko sklepam, da so bodoče mamice bolj angažirane pri zbiranju strokovnih informacij in jih tudi bolj potrebujejo, medtem ko se bodoči očetje zanašajo na svoje partnerke.

Pomemben vir informacij in formalne podpore je bila pri sogovornikih tudi šola za starše. Večini sogovornikov se je zdela zelo koristna in pomembna, saj so pridobili različne informacije o negi dojenčka, pripravi na porod; pridobili so konkretne izkušnje drugih staršev. Vse te informacije so jim zelo koristile v času po rojstvu otroka. Nekateri sogovorniki s šolo za starše niso bili preveč zadovoljni ravno z vidika pomanjkanja konkretnih izkušenj in nasvetov. Moškim sogovornikom so najbolj koristile konkretne izkušnje staršev, medtem ko je nekaj ženskih sogovornic posebej izpostavilo predavanje o duševnem zdravju staršev. Za sogovornike v raziskavi tako sklepam, da moški potrebujejo bolj konkretne informacije, da na konkreten način izvejo, kako se spopadati z določeno situacijo, medtem ko je ženskam zelo pomembno tudi čustveno in duševno stanje, da dobijo potrditev, da ni nič narobe, če (kot je zapisala Drglin (2003)) čutijo stres in jim materinstvo povzroči določene stiske.

Za večino sogovornikov je bila šola za starše edini vir formalne podpore. Izpostavili so, da druge strokovne podpore niso želeli oz. niso potrebovali. Le nekaj ženskih sogovornic je na tem mestu izpostavilo, da so se udeležile nosečniškega programa vadbe, kjer so izvajale vadbe za nosečnice; izvedele so nekaj o zdravi prehrani za nosečnice ipd. Sogovornice so izpostavile, da se jim je zdel ta program koristen. Sklepam, da si sogovorniki niso izbrali druge strokovne podpore, ker je res niso potrebovali in ker so za razliko od šole za starše le-te izbirne in so presodili, da bodo zmogli tudi brez tega. Zaradi premajhnega vzorca težko sklepam, ali se bodoči starši pogosto ali redko odločijo za dodatno strokovno podporo zunaj šole za starše. Z vidika formalne podpore je bila kot pomembna podpora izpostavljena tudi zdravniška podpora in denarna podpora s strani države.

V času nosečnosti je veliko bolj razvita neformalna mreža podpore kot formalna. Tudi Drglin (2009) je zapisala, da osnovne potrebe po podpori najpogosteje zadovoljujemo v ožji družini. Čeprav so sogovorniki v času nosečnosti povečali krog podpore, je ta še vedno najbolj močna prav v partnerskem odnosu. Moški so pri tem dodali, da je bila podpora v partnerskem odnosu tudi edina, ki so jo zares potrebovali. Skozi celotne pogovore je možno videti, da se moški v času nosečnosti v veliki meri zanašajo na partnerko in jim je ta podpora tudi najbolj pomembna. Ne morem pa te ugotovitve posplošiti na celotno populacijo, saj je bil

vzorec premajhen in se nihče od moških sogovornikov ni srečal z večjo oviro v času nosečnosti, kot so razne zdravstvene težave, samohranilstvo ipd. Bodočim staršem je izredno dragocena podpora bližnjih, prijateljev in družine. Pri tem je najbolj pomembno to, da osebam zaupajo in imajo na področju starševstva že nekaj izkušenj, saj so se z njimi lahko na prijateljski način pogovorili in dobili informacije in izkušnje iz prve roke. Podporo so tako našli večinoma v pogovoru z njimi. Nekateri so pri bližnjih našli tudi materialno obliko podpore v obliki denarja, oblačil in igrač za dojenčka. Rener, Sedmak, Švab in Urek (2006) so ugotovile, da slovenske družine tudi z materialnega vidika postajajo vedno bolj podpirne do svojih otrok, ko si odločijo ustvariti svojo družino. Za sogovornike tako sklepam, da je bila neformalna mreža podpore veliko bolj razvita prav zato, ker imajo z bližnjimi zgrajen trden odnos, ki temelji na zaupanju. Od tega je tudi odvisno, na koga se bodoči starši obrnejo po podporo. Nekateri imajo trden odnos z družino in tako tam najdejo prostor podpore, medtem ko imajo drugi bolj trdne odnosne vezi, razvite s prijatelji. Vsekakor so osebe, ki so bodočim staršem blizu, eden pomembnejših podpornih dejavnikov.

Kar nekaj podpore so bodoči starši našli v sebi. V podporo jim je bilo to, da so se zavedali, da se na starševstvo ne moreš popolnoma pripraviti in da je pri tem pomembno prisluhniti sebi ter si zaupati. Prav tako je bilo prisotno zavedanje, da vloga starša zahteva neprestano učenje in sprejemanje novih informacij. Sklepam, da so bili starši bolj pomirjeni in so se zavedali teh stvari, ker so si otroka želeli. Iz tega tudi izhaja, da so večinoma zadovoljni s prejeto podporo in da ne bi potrebovali ničesar drugega. V mojem vzorcu ni bilo nikogar, ki ne bi izrazil želje po otroku, zato te ugotovitve ne morem posplošiti na vse. Verjetno teh osebnih dejavnikov podpore ne bi izrazili starši, ki si otroka ne bi želeli oz. bi jim nosečnost predstavljala bolj stresno situacijo, in bodoči starši, pri katerih bi v času nosečnosti prišlo do večjih zapletov.

RV4: *Ali bodoči starši v času pred rojstvom otroka ocenjujejo pomoč s strani socialnega dela kot potrebno in zaželeno ter kakšno vlogo naj bi socialno delo po njihovem mnenju v tem obdobju družinskega življenjskega poteka imelo?*

Socialno delo se v obdobju nosečnosti kaže le preko priznanja očetovstva in izpolnjevanja obrazcev in vlog za uveljavljanje pravic in denarnih nadomestil iz naslova starševstva na centru za socialno delo. Prisotno je tudi v vrtcu, le da se v času nosečnosti redki odpravijo tja. Ta stik so večinoma doživljali kot nekaj običajnega. Nekaj jih je še posebej izpostavilo pripravljenost socialnih delavk in delavcev odgovoriti na dodatna vprašanja. Drugih nekaj je kot možnost izboljšave videlo prav večjo prijaznost zaposlenih na centru za

socialno delo ter možnost pogovora o stiskah in morebitnih težavah, ki se lahko pojavijo v času nosečnosti in po rojstvu otroka.

Nekaj študentk je tudi izpostavilo, da se je s socialnim delom srečalo preko študija na Fakulteti za socialno delo. Izpostavile so, da so jim nekatera znanja preko študija koristila v tem obdobju. Tako lahko sklepam, da tudi Fakulteta za socialno delo pripomore k boljšemu razumevanju in nudenju podpore bodočim staršem. Na tem mestu so dodale še, da so mamice študentke še vedno ranljiva skupina, ki bi jim tudi socialno delo moralo posvetiti več pozornosti v nudenju podpore in pomoči. Tako lahko tudi tukaj sklepam, da so bile mamice študentke edine moje sogovornice, ki so izpostavile stiske, povezane s socialnim delom in uveljavljanjem pravic. Vsi ostali oz. večina v mojem vzorcu so imeli urejeno stanovanje, finance ipd. in tudi v času nosečnosti ni prišlo do večjih zapletov; tako tudi niso potrebovali drugačne podpore. Na podlagi tega sklepam, da bi bili rezultati o tem, kako vidijo socialno delo, drugačni, če bi se tudi sogovorniki v času nosečnosti srečali z drugačnimi stiskami in bi potrebovali več podpore in pomoči.

Vlogo socialnega dela so moji sogovorniki videli zelo različno. Nekaj jih je celo izpostavilo, da jim v času nosečnosti socialno delo ne predstavlja pomembne vloge. Na podlagi tega lahko sklepam, da sogovorniki pravzaprav ne poznajo dobro socialnega dela, zato tudi ne vedo, kaj vse jim lahko nudi. Iz tega izhajajo tudi odgovori na vprašanje, kje vidijo, da bi bilo socialno delo v tem času še lahko prisotno. Večina je izpostavila idejo, da bi se socialni delavci in delavke lahko vključili v šolo za starše in tam predstavili svojo vlogo v tem obdobju. Menim, da je to dober prvi korak, saj bi tako bodoči starši spoznali vlogo socialnega dela in v večji meri izkoristili ta vir podpore. Menim, da imajo socialni delavci in delavke veliko znanja za delo z družino in bi se lahko v ta del družinskega življenjskega poteka vključili tudi v smislu vsebinskega svetovanja, svetovanja o virih podpore, iskanju pomoči, pogovora o temah, ki starše težijo, skrbijo. Tako kot imajo zdravstveni domovi posvetovalnice za starše, bi lahko tudi center za socialno delo vzpostavil svetovalnico za bodoče starše, kjer bi imeli prostor, da se o temah, povezanih s starševstvom ipd., lahko pogovorijo. Lahko bi se med seboj tudi dopolnjevali in na enem mestu interdisciplinarno sodelovali oboji.

6. SKLEPI

- Sodelujočim staršem v raziskavi je za načrtovanje družine pomemben občutek določene stopnje varnosti in samostojnosti, kot so redni dohodek, lastno stanovanje, zaposlitev, trden odnos s partnerjem. Tudi nenačrtovano nosečnost so zaradi teh podpornih dejavnikov doživljali manj stresno, kot bi jo sicer.
- Načrtovanje družine in prvih nekaj mesecev nosečnosti so sogovorniki ohranjali v partnerskem odnosu. Tako tudi podpore niso potrebovali in iskali zunaj partnerskega odnosa; izjema je morda le zdravniška podpora, saj so se v tem obdobju srečevali tudi s strahom pred neplodnostjo.
- Sogovorniki so v času nosečnosti najbolj potrebovali informacije, povezane z nego, skrbjo, opremo za dojenčka, informacije povezane s porodom ter potekom nosečnosti, informacije glede urejanja vlog in informacije o šoli za starše.
- Očetje, vključeni v raziskavo, so v času nosečnosti čutili večjo potrebo po druženju, medtem ko so mamice, vključene v raziskavo, čutile več potrebe po času zase.
- Sogovorniki so bili v času nosečnosti najbolj zaskrbljeni glede zdravja otroka in matere. Posledično je bila prisotna potreba po dobrem poteku nosečnosti in zdravju otroka. Tako je zdravniška podpora v času nosečnosti predstavljala pomembno vlogo.
- Starši v raziskavi so v času nosečnosti stiske doživljali tudi zaradi nepoznavanja pravic, ki izhajajo iz naslova starševstva; pri tem so bili še posebej ranljiva skupina starši študenti. Stisko so doživljali tudi zato, ker vse potrebne informacije niso zbrane na enem mestu in tako pravzaprav niso vedeli, kje jih lahko najdejo.
- Vloga starševstva v času prve nosečnosti sogovornikom ni predstavljala večje ovire. O nov vlogi takrat niso razmišljali in se z njo niso obremenjevali. So se pa nanjo bolj pripravljale bodoče mamice preko branja knjig, iskanja informacij na spletu in osebne refleksije, medtem ko so se bodoči očetje temu izogibali in so se nove vloge zavedali šele ob prvem fizičnem stiku z otrokom.
- Sogovorniki so se srečali z veliko količino tako relevantnih kot irelevantnih informacij, ki so, še posebej mamice, bremenile in potisnile v stisko (to je bilo predvsem veliko virov, informacij oz. lastnih mnenj, ki se od posameznika do posameznika razlikujejo in niso del strokovnega znanja ampak jih nekateri starši vzamejo kot take. Npr. razni blogi in nestrokovni članki v raznih poljudnih revijah).

- Sogovornikom je bila v času prve nosečnosti najbolj pomembna neformalna podpora, kot so nasveti in pogovor z osebami z izkušnjo starševstva. Očetje so podporo našli predvsem v partnerskem odnosu; mamice so se veliko opirale tudi na bližnje: prijateljice in družinske člane. Pomembna, vendar v manjši meri, jim je bila tudi materialna pomoč bližnjih v obliki denarja ter oblačil in igrač za dojenčka.
- Enega izmed pomembnejših formalnih virov podpore in informacij je sogovornikom predstavljala šola za starše, kjer so pridobili vse potrebne informacije, povezane z nego in skrbjo za dojenčka ter potekom poroda. Moške sogovornike so v šoli za starše najbolj podprle konkretne izkušnje staršev, medtem ko je bila mamicam pomembna tudi tema duševnega zdravja in čustvenih stisk.
- Sogovorniki so se poleg šole za starše redko oz. nikoli odločili izkoristiti druge vire formalne podpore razen deloma centra za socialno delo, kjer so pridobili informacije, povezane s pravicami iz naslova starševstva.
- Sogovorniki se v času nosečnosti niso srečevali z večjimi ovirami in tako tudi niso pogrešili nobene oblike podpore in pomoči.
- Sogovorniki so se v času prve nosečnosti s socialnim delom srečali le preko uveljavljanja pravic iz naslova starševstva in priznanja očetovstva na centru za socialno delo. Socialno delo jim v tem času ni predstavljalo pomembne vloge oz. ne vedo, kakšno vlogo ima socialno delo v tem obdobju.
- Sogovorniki bi si želeli socialno delo vključiti v šolo za starše, saj bi tam socialni delavci in delavke lahko predstavili svojo vlogo v tem obdobju in bi bodoče starše lahko tudi informirali o njihovih pravicah in oddajanju potrebnih vlog.

7. PREDLOGI

- Več pozornosti bi se lahko posvetilo staršem študentom v obliki svetovanja, pogovora in pomoči pri uveljavljanju pravic. Na tem mestu bi bilo potrebno raziskati, kakšne potrebe imajo v času prve nosečnosti. Zagotovo bi bila na mestu podpora z vidika usklajevanja študijskih obveznosti in družinskega življenja, soočanje z novo vlogo, informiranje o pravicah, ki jim pripadajo ipd.
- Socialni delavci bi se lahko vključili v šolo za starše kot svetovalci in predavatelji. Tam bi predstavili vlogo socialnega dela v času prve nosečnosti, predavali tudi o vsebinah s področja družine, družinskih življenjskih potekih, pravicah iz naslova starševstva ipd. Prav tako bi lahko bili na voljo za pogovor. Tako bi se tudi bolj približali bodočim staršem in bi jim lahko ponudili konkretno podporo. Šola za starše bodočim staršem predstavlja osnovni vir formalne podpore in informacij. Z vključitvijo socialnih delavcev bi tako zares imeli na enem mestu vse potrebne informacije, ki jih v tem obdobju ocenjujejo kot pomembne. Tako bi lahko šola za starše in center za socialno delo sodelovala interdisciplinarno.

Predlogi za nadaljnje raziskovanje

- Raziskati potrebe staršev študentov v času prve nosečnosti, saj se kljub vsemu te potrebe nekoliko razlikujejo od bodočih staršev, ki imajo redni dohodek.
- Zanimivo bi bilo raziskati potrebe v času druge nosečnosti in primerjati z obdobjem prve nosečnosti. Tako bi lahko ugotovili, koliko se potrebe spremenijo, kaj jim je v obdobju druge nosečnosti pomembno, ali drugače gledajo na starševstvo ipd.
- Raziskati, s kakšnimi ovirami se srečujejo starši, ki otroka niso načrtovali, starši pri katerih je v času nosečnosti prišlo do večjih zdravstvenih zapletov, starši, ki niso imeli podpore v svoji socialni mreži, ženske brez partnerja ter starši, ki so imeli težave že v času načrtovanja družine ter so se zaradi tega odločili za oploditev z biomedicinsko pomočjo. Raziskovali bi lahko, s kakšnimi stiskami so se srečevali, kakšno podporo so potrebovali, kako so doživljali starševsko vlogo.
- Zanimiva bi bila tudi raziskava, kako so starši po rojstvu prvega otroka doživljali in sprejemali starševsko vlogo, s kakšnimi težavami so se srečevali ter kakšno podporo so potrebovali.

8. UPORABLJENA LITERATURA

- *Action for children.* (b. d.). Pridobljeno 7. 4. 2020 s <https://www.actionforchildren.org.uk/what-we-do/parents-and-families/>
- Antarella, T. (2015). *Teorija spola: kulturni izziv*. Ljubljana: Novi svet.
- Clemente, N., & Prosen, M. (2013). Priprava moških na rojstvo otroka in očetovstvo. *Obzornik zdravstvene nege*, 47(2), 194-201.
- Čačinovič Vogrinčič, G. (1998). *Psihologija družine*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Čačinovič Vogrinčič, G., & Mešl, N. (2019). *Socialno delo z družino: soustvarjanje zelenih izidov in družinske razvidnosti*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Čačinovič Vogrinčič, G., Kobal, L., Mešl, N., & Možina, M. (2005). *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Dremelj, P. (2012). Viri pomoči in opore družinam v okoliščinah pozne moderne. *Socialno delo*, 51 (4), 223-231, 283, 286.
- Drglin, Z. (2003). Rojstna hiša: kulturna anatomija poroda. Ljubljana: Delta.
- Drglin, Z. (2009). Zima v srcu: ko se materinstvu pridružita depresija in tesnoba, radost pa odide. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja.
- Drglin, Z. (2011). Za zdrav začetek: šola za starše - priprava na porod in starševstvo kot del vzgoje za zdravje: teoretična izhodišča, izvedbeni in metodološki predlog. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije.
- *Družinski zakonik (DZ)* (2019). Ur. l. RS 15/17, 21/18, 22/19 in 67/19.
- Gitterman, A. (2014). *Handbook of Social Work Practice with Vulnerable and Resilient Populations* [pdf]. Pridobljeno 18. 3. 2020 s <https://books.google.si/books?id=w8bbAgAAQBAJ&pg=PA215&dq=pregnancy:programmes+of+support&hl=sl&sa=X&ved=0ahUKEwi49-HdraToAhUTwcQBHblmCGAQ6AEISjAD#v=onepage&q=pregnancy%3Aprogrammes%20of%20support&f=false>
- Guštin, K. (2009). Pričakovanja partnerjev o starševski vlogi v času nosečnosti. *Psihološka obzorja*, 18 (2), 77-89.
- Hrženjak, M. (2016). Spremembe očetovstva: moški med delom in starševstvom. Ljubljana: Mirovni inštitut.

- Humer, Ž., Švab, A., & Žakelj, T. (2011). Družinski centri kot odgovor na spremenjene značilnosti in zahteve družinskega življenja. *Teorija in praksa*, 48 (2), 454-472, 530-531.
- *Izvorna celica*. (b. d.). Pridobljeno 29. 1. 2020 s <http://www.izvorna-celica.si/zanosecnice/koledarji-nosecnosti/>
- Jelenc Krašovec, S., & Jelenc, Z. (2009). *Andragoško delo*. Ljubljana: Znanstvena založba filozofske fakultete.
- Juul, J. (2018). *Vodja krdela: vodenje družine z ljubeznijo*. Radovljica: Didakta.
- Kanjuo Mrčela, A., & Černigoj Sadar, N. (2007). *Delo in družina – s partnerstvom do družini prijaznega delovnega okolja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Kompan Erzar, K., & Poljanec, A. (2009). *Rahločutnost do otrok: stik z otrokom v prvem letu življenja*. Ljubljana: Frančiškanski družinski inštitut.
- Kuhar, M., & Ule, M. (2002). Družina kot projekt: družinske usmeritve mladih v Sloveniji. *Socialna pedagogika (Ljubljana)*, 6 (3), 309-333.
- Lederman, R., & Weis, K. (2009). Psychosocial adaptation to pregnancy: Seven dimensions of maternal role development. New York: Springer.
- Leskošek, V. (2009). Zaposlitvene možnosti mladih. *Socialno delo*, 48 (4), 207-214, 249, 251.
- Ličer, Z. (2012). Spolno zdravje, reproduktivno zdravje in varno materinstvo. *Socialno delo*, 51 (1/3), 55-64, 206, 212.
- McDaniel, S. H., Campbell T. L., Hepworth, J., & Lorenz, A. (2005). *Family – oriented primary care*. New York: Springer.
- Mesec, B. (1997). Metodologija raziskovanja v socialnem delu I: študijsko gradivo za interno uporabo. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Mesec, B. (2009). Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1: načrtovanje raziskave. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
- Mesec, B., Lamovec, T. (1998). Uvod v kvalitativno raziskovanje v socialnem delu. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (2020). *Pravice ob rojstvu otroka*. Pridobljeno 20. 1. 2020 s <https://www.gov.si/teme/pravice-ob-rojstvu-otroka/>
- Musek, J. (2002). Število otrok, načrtovanje družine in vrednote. *Anthropos (Ljubljana)*, 34 (4/6), 1-18.

- *Neighborhood Parents Network* (b. d.). Pridobljeno 7. 4. 2020 s <https://www.npnparents.org/about-us>
- Oakley, A. (2000). *Gospodinja*. Ljubljana: založba/ cf*.
- Options Community services (2018). Pridobljeno 7. 4. 2020 s <https://www.options.bc.ca/program/support-parents-young-children>
- *Parents Anonymous*. (b. d.). Pridobljeno 7. 4. 2020 s <http://parentsanonymous.org/programs/parents-anonymous-groups/adult-group/>
- Phillips, C. R. (2003). *Family – centered maternity care*. Canada: Jones and Barlett Publishers.
- Poljak Lukek, S. (2017). Ko odnosi postanejo družina: Oblikovanje edinstvenosti in povezanosti skozi razvojna obdobja družine. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Poljanec, A. (2015). *Rahločutno starševstvo*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Rener, T., Humer, Ž., Žakelj, T., Vezovnik, A., & Švab, A. (2008). *Novo očetovstvo v Sloveniji*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Schmidt, I., Schmidt, J., & Schmidt, M. (2017). Drama je biti starš vesoljca: drugačnost ni dolgočasna, je univerzalna. Maribor: Pivec.
- *Skupnost centrov za socialno delo Slovenije*. (b. d.). Pridobljeno 29. 1. 2020 s <https://www.scsd.si/>
- *Statistični urad Republike Slovenije*. (b. d.). Pridobljeno 4. 10. 2019 s <https://www.stat.si/statweb>
- *Študentska mama*. (b. d.). Pridobljeno 29.1.2020 s <http://www.studentskamama.si/>
- *Študijsko raziskovalni center za družino*. (b. d.). Pridobljeno 31. 1. 2020 s <https://srcdljubljana.com/skupine/skupina-za-ocete>
- Ule, M. (2008). *Za vedno mladi? Socialna psihologija odraščanja*. Ljubljana: fakulteta za družbene vede.
- Ule, M., & Kuhar, M. (2003). Mladi, družina, starševstvo: spremembe življenjskih potekov v pozni moderni. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- *Vadbeni klinika*. (b. d.). Pridobljeno 29. 1. 2020 s <https://www.vadbenaklinika.si/izdelek/celostna-nosecnost/>
- Vrabič, L. (b. d.). *Spontani splav*. Pridobljeno 27. 2. 2020 s <http://mama.si/zanositev/spontani-splav>
- *Yorktown Family Services*. (2020). Pridobljeno 7. 4. 2020 s <https://www.yorktownfamilyservices.com/programs/supporting-young-families/>

- *Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1)* (2019). Ur. l. RS 21/13, 78/13, 47/15, 33/16, 52/16, 15/17, 22/19 in 81/19.
 - *Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP-1)* (2019). Ur. l. RS 26/14, 90/15, 75/17, 14/18 in 81/19.
 - Zaviršek, D. (2012). *Od krvi do skrbi: socialno starševstvo v globalnem svetu*. Maribor: Aristej.
 - Zaviršek, D. (2012). Reproductivna medicina in socialno delo. *Socialno delo*, 51 (1/3), 39-54, 206, 212.
 - *Zavod ŽIV!M.* (b. d.). Pridobljeno 29.1.2020 s <http://www.zavod-zivim.si/programi/>
 - *Zdravstveni dom Ljubljana.* (b. d.). Pridobljeno 22. 1. 2020 s https://www.zd-lj.si/zdlj/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=407&Itemid=114
- 2

9. PRILOGE

9.1. Smernice za intervju

- *Kateri dejavniki, po mnenju bodočih staršev, vplivajo na načrtovanje družine ?*
 - Kaj vse je prispevalo k odločitvi postati starš? /Kaj vse je prispevalo k odločitvi, da si ustvarite družino?
 - Kdo ali kaj vam je bilo v času načrtovanja družine v največjo podporo?
 - Kaj vas je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo/bremenilo?
- *S kakšnimi ovirami se bodoči starši srečujejo v času pred rojstvom otroka?*
 - S kakšnimi ovirami ste se srečevali v času nosečnosti?
 - Kako ste doživljali nosečnost?
 - Kako ste v času nosečnosti doživljali starševsko vlogo?
 - Kakšne skrbi ste imeli v času nosečnosti?
 - Kaj ste v času nosečnosti najbolj potrebovali?
 - Katere informacije ste najbolj potrebovali v času nosečnosti?
 - Kje ste pridobili te informacije?
- *Kateri so po mnenju bodočih staršev pomembni podporni dejavniki v času pred rojstvom otroka?*
 - Kdo ali kaj vam je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo?
 - Katera oblika pomoči vam je najbolj koristila, vas je najbolj podprla?
 - Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potrebovali?
- *Ali bodoči starši v času pred rojstvom otroka ocenjujejo pomoč s strani socialnega dela kot potrebno in zaželeno ter kakšno vlogo naj bi socialno delo po njihovem mnenju v tem obdobju družinskega življenjskega poteka imelo?*
 - Na kakšen način ste se v času nosečnosti srečali s socialnim delom?
 - Kakšno vlogo bi po vašem mnenju (še) lahko imelo socialno delo v tem času?
 - Kakšen nasvet bi dali vsem, ki pričakujejo prvega otroka?

9.2. Zapisi intervjujev

9.2.1. Intervju A

Spol: Ženski

Starost: 22

Kdaj ste prvič postali starš: 2019

Starost ob rojstvu prvega otroka: 22

1. Kaj je prispevalo k odločitvi da si postala mamica?

/Poleg ljubezni/(A19 in želje po družini/ (A2) je bilo najbolj pomembno, da so mesečni prihodki redni/ (A3), /se pravi, da sem imela službo/ (A4), /svoje stanovanje/ (A5), /avto/ (A6);

2. Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine v največjo podporo?

/Partner./ (A7)

3. Si se v tem obdobju obrnila po nasvet, po pomoč še na koga drugega ali sta to bolj ohranjala v partnerskem odnosu?

/Dokler nisva prišla iz prvega pregleda le v partnerskem odnosu./ (A8)

4. Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo oz. bremenilo?

/Podaljšanje pogodbe za nedoločen čas v službi./ (A9)

5. S kakšnimi ovirami si se srečevala v času nosečnosti?

/Ni bilo ovir./ (A10) /Izjema so bile le fizične narave kot je zavezovanje čevljev, pretesna oblačila ipd./ (A11)

6. Kako si doživljala nosečnost?

/Hvaležno in srečno, ker je to en velik čudež!./ (A12)

7. Kako si v času nosečnosti doživljala starševsko vlogo?

/V času nosečnosti še nič posebnega./ (A13) /Po porodu in nekaj dneh bivanja z dojenčkom doma pa hvaležno za neizmerno potrpežljivost svojih staršev/ (A14), ko so bili oni na tem mestu. /Kaj vse so morali narediti, vidiš šele, ko sam postaneš starš./ (A15)

8. Si mogoče razmišljala kaj o vseh teh »standardih starševstva«, ki vladajo v družbi, med mediji, kaj vse mora početi »dober starš«, te je to kdaj bremenilo?

/Sem pomislila tudi na to, saj kamor koli sem pogledala so neki nasveti in novodobne smernice./ (A16) /Na koncu pa sem poslušala le svoje srce./ (A17)

9. Si imela tekom nosečnosti kakšne skrbi?

/Skrbi ni bilo./ (A18)

10. Si tekom nosečnosti doživela kakšno stisko v povezavi s tem kako se boš spopadla z novo vlogo, kako bo to spremenilo način življenja?

/Ne./ (A19)

11. Kaj meniš, da je bil tisti razlog, da si se dobro počutila ob sprejemanju te nove vloge starševstva, da te ni nič kaj posebej skrbelo?

/Medsebojno zaupanje./ (A20) sproščenost/ (A21) in sama želja po otroku./ (A22) /Če je ne bi bilo, bi bila bolj zaskrbljena glede vsega./ (A23)

12. Kaj si v času nosečnosti najbolj potrebovala?

/Ljubezen/ (A24), /razumevanje/ (A25), /podporo najbližjih/ (A26) in /potrditev na pregledu da je z otrokom vse ok./ (A27)

13. Katere informacije si najbolj potrebovala v času nosečnosti?

/Informacije glede prehrane nosečnice./ (A28) /vse dejansko potrebne stvari za prihod novorojenčka./ (A29) /kaj je potrebno kupiti./ (A30) /kako je potrebno opremiti stanovanje/ (A31) /in seveda tudi sam potek poroda/ (A32), /informacije o dojenju./ (A33)

14. Kje si pridobila te informacije?

/Večinoma preko knjig./ (A34) /ostalo pa sem se učila sproti/ (A35), zdaj vem ko je že mimo.

15. Si se udeležila kakšne šole, tečaja?

/Predavanje šole za starše, ki je bila obvezna, če je hotel biti partner prisoten pri porodu./ (A36)

16. Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo?

/Najbolj so mi bili v podporo partner/ (A37), starši./ (A38) ginekolog./ (A39)

17. Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila?

/Ultrazvok pregled pri ginekologu./ (A40) /potrditev od ginekologa da vse delam ok./ (A41)

18. Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potrebovala?

/Bolj izčrpno predavanje v šoli za starše./ (A42) udeležila sva se je v ZD ŠK. Loka. /Mogoče iz več izbranih anonimnih izkušnjah glede poroda, iz porodnišnice, prvi dnevi doma ipd./ (A43) /Če bi bila kakšna prijateljica noseča že prej, bi še lažje pridobila kakšen praktičen in iskren nasvet./ (A44)

19. Ker nobena od prijateljic še nima otrok si mogoče te informacije poiskala po kakšnih blogih in tam našla kakšno podporo, pomoč?

/Sem iskala tudi po raznih blogih, ampak se nisem preveč ozirala na te nasvete./ (A45)

20. Na kakšen način si se v času nosečnosti srečala s socialnim delom?

/Urejanje potrebnih dokumentov na CSD./ (A46)

21. Kakšen je bil ta stik? Kaj bi izpostavili kot dobro in kaj bi se lahko spremenilo?

/Nič posebnega, gospa v pisarni je dala vse potrebne obrazce na mizo, rekla, da je to potrebno izpolniti in do določenega datuma prinesiti./ (A47) /Dobro je bilo to, da če stvar ni bila razumljiva ali pa je bilo še kaj za vprašati je lepo še enkrat razložila./ (A48) /Še boljše pa bi bilo, če bi bilo na obrazcih katere je bilo potrebno izpolniti manj nepotrebnih vprašanj./ (A49) /Dobro bi bilo tudi, če bi bilo na centru več zaposlenih, da ni potrebno hiteti./ (A50) saj imajo že tako skrajšan in deljen delovni čas tukaj v Medvodah.

22. Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju še lahko imelo socialno delo v tem času?

/Mogoče kakšen pogovor/ (A51) ali /predavanje na način šole za starše./ (A52)

23. S kakšnimi vsebinami?

/Odnos v družini/ (A53), /življenjske prelomnice/ (A54) in /dojemanje otroškega razmišljanja./ (A55)

24. Kakšen nasvet bi dali bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka?

/Vse naj delajo po občutku./ (A56) predvsem /naj poslušajo sebe./ (A57) /Pomemben je tudi pogovor in zaupanje med partnerjema./ (A58) /Dojenčka pa naj od prvega dne naprej občudujejo in potrpežljivo negujejo, ker čas prehitro beži./ (A59)

9.2.2. Intervju B

Spol: Moški

Starost: 24

Kdaj ste prvič postali starš: 2019

Starost ob rojstvu prvega otroka: 24

1. Kaj je prispevalo k odločitvi da postaneš oče?

/K tej odločitvi je zagotovo pripomoglo to da imam redno službo/ (B1), stanovanje,/ (B2) avto/ (B3).

2. Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine v največjo podporo?

/Partnerka/ (B4), saj /sva imela že nekaj časa skupno željo po naraščaju./ (B5)

3. Si se v tem obdobju obrnili po nasvet, pomoč še na koga drugega ali sta to bolj ohranjala le v partnerskem odnosu?

/Le v partnerskem odnosu./ (B6)

4. Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo?

/Da bo potem tekom nosečnosti vse ok z mojo partnerko in otrokom./ (B7)

5. S kakšnimi ovirami si se srečeval v času nosečnosti?

/Ni bilo posebnih ovir./ (B8) /Največja sprememba so bili »podivjani« hormoni partnerke, nekaj povsem novega zame./ (B9)

6. Je bilo to nekaj kar te je močno presenetilo, kako si se spopadal s to novo situacijo?

/Menjava razpoloženja me je kar presenetila,/ (B10) a /ni bilo hujšega/ (B11). Zelo prikupno, z nasmehom naprej.

7. Kako si doživljal nosečnost?

/Ok./ (B12)

8. Bi kaj posebej izpostavil? Kakšni občutki so prevladovali?

/Zanimiva zadeva/ (B13), res /je to en sam čudež./ (B14) Kaj vse žensko telo premore. Vznemirljivo.

9. Kako ste v času nosečnosti doživljali starševsko vlogo?

/Dokler nisem otroka držal v rokah, se sploh nisem zavedal, da bom postal oče in da bom skrbel za še eno novo bitje,/ (B15) ki bo povsem odvisno od mene.

10. Si mogoče razmišljal kaj o vseh teh »standardih starševstva«, kaj vse mora početi »dober starš«, te je to kdaj bremenilo?

/Ne,/ (B16) /ker je dober starš tisti ki ima otroka resnično rad in posluša svoje srce/ (B17) in /ne prebira 101 članek o tem kaj in kako je prav./ (B18)

11. Kaj meniš, da je bil tisti razlog, da si se dobro počutil ob sprejemanju te nove vloge starševstva, da te ni nič kaj posebej skrbelo?

/Želja po tem da si ustvarim družino./ (B19)

12. Kakšne skrbi si imel v času nosečnosti?

/Da bo vse potekalo v redu./ (B20)

13. Si tekom nosečnosti doživel kakšno stisko v povezavi s tem kako se boš spopadal z novo vlogo starša, kako bo to spremenilo način življenja?

/Ne. Zdaj, ko sem oče je še boljše./ (B21)

14. Kaj si v času nosečnosti najbolj potreboval?

/Potrpežljivost./ (B22)

15. V kakšnem smislu?

/Razumevanje partnerke in njenega hormonskega nihanja/ (B23), /da sva se o stvareh znala tudi v miru pogovoriti./ (B24)

16. Katere informacije si najbolj potreboval v času nosečnosti?

/Kdaj moram partnerko peljati v porodnišnico/ (B25) in /kaj vse je potrebno urediti na CSD-ju./ (B26)

17. Kje si pridobili te informacije?

/Veliko mi je povedala partnerka./ (B27) /nekaj sem izvedel v šoli za starše/ (B28) in na CSD-ju./ (B29)

18. Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo?

/Partnerka meni in jaz njej./ (B30)

19. Si se kdaj obrnili tudi na svojo družino, prijatelje?

/Ne./ (B31)

20. Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, vas je najbolj podprla?

/Najbolj sem bil pomirjen, ko je bilo na pregledu vse ok./ (B32)

21. Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potreboval?

/Boljše predavanje v šoli za starše./ (B33)

22. Kaj točno si pogrešil v šoli za starše?

/Praktične nasvete iz lastnih izkušenj./ (B34) /Nisem potreboval toliko teorije ker brati iz knjige znam sam./ (B35)

23. Na kakšen način si se v času nosečnosti srečali s socialnim delom?

/Na CSD-ju/ (B36) in /v vrtcu./ (B37)

24. Na kakšen način si se srečal z vrtcem?

/Sam sem šel v njihove prostore, da sem jih povprašal, kako je z vpisom v vrtec./ (B38)

25. Kakšen je bil ta stik? Tako na CSD-ju kot v vrtcu. Kaj bi izpostavil kot dobro in kaj bi se lahko spremenilo?

/Normalen./ (B39) /Trenutno nimam nobenih pripomb, bilo je vse ok./ (B40)

26. Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju še lahko imelo socialno delo v tem času?

/Organizacija šole za starše./ (B41)

27. Zakaj to menite? Zaradi strokovnega znanja, drugačnega pristopa?

Tako je ja, /še iz drugega vidika mogoče kak nasvet./ (B42) /Da bodočim staršem in tistim, ki to že so dajo možnost, da lažje razumejo otroško nagajivost, stisko, pogled na življenjske dogodke, kot so rojstvo bratca/sestrice, smrt itd./ (B43) Kako otroku razložiti te stvari.

28. Kakšen nasvet bi dali bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka?

/Poslušajajo naj svoje srce in zaupajo sami sebi/ (B44). /Nič komplicirat./ (B45) /Cenijo naj partnerko/ (B46) danes, jutri in za zmeraj, /prisotnost pri porodu vez še bolj okrepi./ (B47)

9.2.3. Intervju C

Spol: Ženski

Starost: 24

Rojstvo prvega otroka: 2018

Starost ob rojstvu prvega otroka: 22

1. Kaj je prispevalo k odločitvi, da si postala mamica? Zakaj si se ravno takrat odločila, da si ustvariš družino?

/Bila je že dolgo želja./ (C1) /Ker sem bila študentka sem sama sebe prepričevala, da ne, da ni še čas./ (C2) Pa /mi je partner rekel, da bova zmogla./ (C3) Potem sva se skupaj odločila da bova poskusila, kljub faksu. Potem /sva poskušala kar nekaj časa, 10 mesecev/ (C4), ni bilo kar takoj. Skratka /čisto osebna odločitev ker sem si vedno želela otrok/ (C5).

2. Kaj pa je prispevalo, da si se res ravno v tistem trenutku odločila, da bi imela družino, kot je na primer redni dohodek ipd. Si kaj o tem razmišljala, da si se počutila bolj varno, da to zmoreš?

/Dohodek je bil od partnerja./ (C6) Jaz /svojega rednega dohodka nisem imela/ (C7), /sem imela nekaj v šparovcu/ (C8), /nekaj mi je pa še mami nakazovala./ (C9) /Sem pa prejemale tudi štipendijo/ (C10), čeprav je tisto leto potem zaradi materinstva nisem več vložila, ker mi je prijateljica povedala, da če ne dokončam letnika jo moram potem vračati. To mi je povedala /moja sosedka, ki mi je bila v tem času tudi v veliko podporo, ker je ravno eno let prej rodila sina/ (C11).

3. Ali ti je bil v tem času preden si zanosila še kdo v podporo?

Ja /največ partner/ (C12), /sva veliko razpravljala o tem, kako bo vse skupaj potekalo/ (C13), /ali bo vse v redu/ (C14), /ali nama bo uspelo, kako hitro bo uspelo/ (C15). Tudi /dohodki so predstavljali oviro, ker sva imela samo eno plačo/ (C16). Tako da /sva bila malo skeptična ampak, ko je odločitev padla sva rekla če ne zdaj nikoli. In potem se prepustiš toku, ki pride in potem sproti premaguješ ovire/ (C17). /Z mami se nisem o tem pogovarjala, ker ni še nič vedela o tem. / (C18) /V glavnem sem se pogovarjala s sosedo in partnerjem/ (C19).

4. Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo? V tistem času ko sta poskušala zanositi.

/Najbolj sva se zasekirala, da ne bo uspelo./ (C20) /Ko po prvem mesecu narediš test in je negativen saj takrat misliš, da to takoj uspe. Najprej je partnerju vse dol padlo, ker je potem že mislil, da je neploden/ (C21) in potem še meni. /Sem razmišljala, kaj pa če sem jaz neplodna. To me je najbolj skrbelo./ (C22) /Potem sem pa razmišljala, kako bo vse izgledalo ko otrok pride na svet/ (C23). /Kako se boš navadil na situacijo./ (C24) /Takrat si misliš, da je lahko imeti otroka, potem mi je pa prijateljica govorila kako je zmatrana, ker ima dva otroka. In sem si mislila ojej ali sem jaz to sposobna/ (C25).

5. S kakšnimi ovirami si se srečevala v času nosečnosti?

/Na začetku v petem tednu je bila slabost približno tri dni, ki se je ponovila v petnajstem tednu./ (C26) /Skozi celoten čas nosečnosti so bila nihanja razpoloženja./ (C27) /Bila sem bolj razdražljiva./ (C28) /če sva se s partnerjem skregala me je to bolj prizadelo/ (C29), /bolj sem bila občutljiva/ (C30). /Proti koncu nosečnosti so bile pa tudi gibalne ovire, ker moraš z velikim trebuhom še vseeno čevlje zavezat./ (C31) To je bilo predvsem zadnji mesec. /Težave sem imela s spanjem, ker sem zelo rada spala na trebuhu in potem nisem mogla več./ (C32) Tudi /živčnost je bila prisotna proti koncu nosečnosti/ (C33). /Zelo me je bilo strah poroda/ (C34) in to se

mi je potem poznalo tudi pri porodu, ko sem bila v enem krču. Zagrabila me je panika in nisem se mogla sprostiti.

6. Si imela mogoče še kakšno posebno veliko skrb, da te je kaj v času nosečnosti res bremenilo?

Ja, pred nihalno, /to testiranje za Downov sindrom in me je malo skrbelo/ (C35), /kaj pa če bo imela Downov sindrom, kaj če ne bo z otrokom vse v redu, da nebi imel gibalnih ovir, motenj v razvoju/ (C36).

7. Kaj si v času nosečnosti najbolj potrebovala?

Hrano. Ja si kar lačen. /Najbolj podporo partnerja/ (C37), /da je razumljiv/ (C38), /da ve da se ni dobro veliko prepirati takrat, ker nisi pri volji/ (C39). /Velikokrat sem rabila čas da sem se umirila/ (C40) in ko sem bila razdražljiva, /da sem šla na sveži zrak, na sprehod, da sem se umirila in zbistrla misli./ (C41) /S to sosedo sem potrebovala več pogovorov, ker je imela izkušnje s porodom in mi je povedala več o tem/ (C42), me je malo pripravila na te stvari. /Ker mi je bilo vse novo sem tako potrebovala več pogovora o nosečnosti, dojenčkih/ (C43) šoli za starše/ (C44) seksu v nosečnosti, seksu po porodu ipd./ (C45) /In seveda pogovor s partnerjem kako bo otroku ime, kakšno posteljo bova kupila/ (C46), /kdaj morava na CSD na priznanje očetovstva;/ (C47)

8. Ali si te informacije k si jih potrebovala iskala še kje drugje ali si se pogovarjala predvsem s prijateljico?

/Predvsem sem se opirala na ljudi okoli sebe/ (C48), ker /nisem taka, da bi šla na internet ali klicala na CSD/ (C49). Edino /za priznanje očetovstva sva iskala na spletu, kdaj se mora to urediti/ (C50). /O nosečnosti in vsem tem sem se pogovarjala večinoma s prijateljicam, ki so dale to že čez./ (C51) /Na strokovnjake se nisva kaj preveč opirala./ (C52) /Edino ginekologinjo sem na pregledih spraševala kako je s porodom, lajšanjem bolečin, ipd./ (C53)

9. Kako si v času nosečnosti doživljala starševsko vlogo?

/Spršaševala sem se kakšna bom morala biti kot mama/ (C54), /začela sem brati knjige, od Juul Jasperja, ki piše o vzgoji in otrocih./ (C55) Potem /sem nehala, ker je bilo veliko vseh stvari in sem se začela bremeniti, da ne bom v redu/ (C56), /ali bom zmogla/ (C57), /ali znam postavljat meje/ (C58), /ali jih zna partner/ (C59), in /sem se bolj kot ne sekirala zaradi tega, ker sem se kar malo preveč ubadala s tem./ (C60) /Zraven sem seveda tudi malo »googlala« in sem raje vse pustila in si rekla, kar bo pa bo./ (C61) /Bom takšna kot sem./ (C62) /Malo sem razmišljala tudi za nazaj kakšne vzorce imam jaz od mojih staršev/ (C63) in /sem malo razmislila kaj ne bi delala, recimo s kuhalnico po riti ipd./ (C64) /Pa tudi, kaj mi pri partnerju ni bilo v redu in sem si na podlagi tega rekla česa ne bom počela./ (C65)

10. Ali lahko izpostaviš katera pomoč in podpora ti je bila najbolj koristila, kaj te je najbolj podprlo?

/Te izkušnje moje sosede, ker je dala to že čez./ (C66) Je bilo pa tudi vse sveže, ker je rodila pol leta pred menoj in /mi je dala veliko nasvetov kdaj moram oddati vloge, kaj moram pripraviti za otroka, kaj za sebe za porodnišnico/ (C67). /Mi je bila pa tudi v psihično podporo, da sem se ji kdaj izpovedala./ (C68) /Sem ji tudi zaradi tega bolj zaupala, ker je imela izkušnje/ (C69), /kot pa tistim prijateljicam, ki še niso rodile in so samo »pametne«, kaj vse je prav v tem času in kaj ne./ (C70)

11. Ali si se mogoče obračala tudi na svoje starše?

Ne, ker /so me imeli starši bolj pozno in se nikoli nisem tako dobro povezala z njimi/ (C71), so še bolj »stara šola«. /Sem se obrnila na svojega brata, ki je pred petimi leti dobil hčerko/ (C72) in /sem tudi pri njem dobila informacije in izkušnje./ (C73) /Vedno mi je bil na razpolago./ (C74) /Mi je posodil tudi oblačila in igrače za dojenčka./ (C75)

12. Sta s partnerjem obiskala šolo za starše? Se ti je zdelo koristno?

/Ja, sva./ (C76) /Veliko so mi povedali glede nege, držanja otroka./ (C77) Res vse izveš. /Sem res hvaležna, da sva se je lahko udeležila/ (C78). Če bom imela še enega otroka bom šla še enkrat, ker vmes že vse pozabiš.

13. Si se poleg šole za starše udeležila še kakšne druge oblike strokovne pomoči?

/Ne./ (C79)

14. Si mogoče v tem času kaj pogrešala, ti je kakšna oblika podpore manjkala?

/Informacij o dojenčku sem veliko dobila, tudi zaradi šole za starše./ (C80) /Pogovor sem tudi našla pri kolegici, ki je že imela izkušnje/ (C81) /in pri bratu./ (C82) /Kakšne drugačne pomoči, tudi strokovne pa nisem potrebovala./ (C83) Edino /na začetku sem bila zmedena glede teh vlog, kaj moram narediti, kdaj vložiti/ (C84). /Te informacije sem najprej iskala na internetu/ (C85) in /sem se najprej malo zgubila, ker ne veš kje iskati, kako iskati/ (C86) in bi mogoče /potrebovala le to, da so vse te konkretne informacije zbrane na enem mestu, bolj strnjene/ (C87). Ker sama /sem iskala tudi, kakšne pravice izhajajo iz naslova študentske mame/ (C88) /in sem na srečo našla to spletno stran Študentska mama, kjer je vse na enem mestu./ (C89) /Mogoče bi si sama želela tudi malo več podpore od partnerja, kakšen pogovor več./ (C90)

15. Na kakšen način si se v času nosečnosti srečala s socialnim delom?

/S partnerjem sva šla na center za socialno delo za priznanje očetovstva./ (C91) /In potem urejanje ostalih vlog/ (C92), drugega pa ne. /Mogoče najdem povezavo v tem, ker sem tudi sama bila študentka na Fakulteti za socialno delo, da sem se malo spomnila iz svojih predmetov in sem uporabila pridobljeno znanje in sem že malo vedela o pravicah in urejanju vseh teh stvari./ (C93)

16. Meniš, da bi se socialno delo lahko oz. moralo še na kakšen drugačen način vključiti v čas nosečnosti?

/Mogoče takrat, ko greš na priznanje očetovstva ali urejat razne vloge, bi bilo dobro, da te vprašajo če potrebuješ kakšen pogovor, v smislu podpore/ (C94). ker je v tem času veliko nihanja razpoloženja. /Tudi sama sem imela po porodu malo poporodne depresije. In bi me tako lahko že v času nosečnosti opozorili na to, da bi me že v času nosečnosti usmerili če pride do tega, kako se potem s tem soočat/ (C95). Ker sama, ko je prišlo do depresije sploh nisem imela časa da bi iskala pomoč še za to.

17. Kakšen nasvet bi dala vsem bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka?

Naspite se. /Bodite to kar ste/ (C96). /Zaradi otroka se ne moreš ne vem kako spreminjati. Moraš biti dober zgled./ (C97) /Čim več se igraš z otrokom, čim več časa preživi z njim, ker prehitro zrastejo/ (C98). /Če pa se znajdeš v težavah, imaš depresijo ipd. najdi ustrezno pomoč, čim več se pogovarjaj z ljudmi okoli sebe./ (C99) /Zagotovo se bodo pojavile težave ampak vsa obdobja enkrat minejo./ (C100)

9.2.4. Intervju D

Spol: M

Starost: 25

Kdaj si prvič postal starš (leto): 2018

Starost ob rojstvu prvega otroka: 23

1. Kaj vse je pripomoglo k temu da si se odločil, da si ustvariš družino?

/K temu, da sem postal starš je prispevala moja želja da postanem očka/ (D1), /ki je bila v meni že 2 leti/ (D2), saj /sem si želel svojega naslednika./ (D3)

2. Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine v največjo podporo?

/V največjo podporo so mi bili partnerka/ (D4), /starša/ (D5) in /brat./ (D6)

3. Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo?

/Skrbelo me je, da sem morda neploden, saj ni uspelo takoj/ (D7), trajalo je skoraj eno leto preden je partnerka zanosila. Prav tako pa /me je skrbelo to, da bo otrok zdrav./ (D8) /V približno tretjem mesecu nosečnosti je partnerka začela krvaveti, kar mi je še dodatno vzbudilo strah, saj sva mislila da gre za splav./ (D9) na koncu pa se je izkazalo da gre za hematomo. /Malo sem bil zaskrbljen tudi glede financ, saj sem redno plačo prejemal le jaz./ (D10)

4. S kakšnimi ovirami si se srečal v času nosečnosti?

Bila je ta ovira, da /preden je partnerka zanosila je trajalo kar nekaj mesecev/ (D11). /Ovira je bil morda tudi dolg delavnik v službi, preko celega dneva/ (D12) in /posledično utrujenost/ (D13), zaradi katere pa /nisem mogel toliko pomagati partnerki pri pripravi stvari za dojenčka, kot bi lahko/ (D14). /Želel sem še dodatno zaslužiti, da bi lahko otroku omogočila čim več stvari./ (D15)

5. Kako si doživljal nosečnost?

/Bil sem mogoče malo bolj živčen/ (D16), ker /nisem vedel kaj točno me čaka./ (D17) Tudi /partnerka je bila bolj občutljiva, kar je vplivalo name in na najin odnos/ (D18), /imela sva nekaj več konfliktov/ (D19), /katere pa sva se naučila predebatirati česar prej nisva tako uspešno znala/ (D20). Probleme sva prej velikokrat reševala tako, da sva se zaprla vsak v svojo sobo.

6. Kako si v času nosečnosti doživljal starševsko vlogo?

/Na začetku se sploh še nisem toliko zavedal odgovornosti, ki je prihajala./ (D21) /Ko pa sem na drugem večjem pregledu, imenovanem morfologija, okoli 20 tedna nosečnosti, videl otroka na ekranu ultrazvočne naprave, kako raste in se razvija, sem se začel zavedati, da gre vedno bolj zares/ (D22). /Še toliko bolj, ko je partnerka na koncu nosečnosti hodila v porodnišnico na ctg preglede/ (D23). /V času nosečnosti se mi je zdelo, da sploh še nisem v vlogi starša, čeprav sem že spadal v to kategorijo./ (D24) /Na starševsko vlogo se nisem pripravljaj/ (D25), prav tako /nisem bral sto in ene knjige o starševstvu in vzgoji/ (D26), tako kot to nekateri delajo. /Mislim, da zaradi tega ne moreš biti boljši starš./ (D27) Tudi nisem človek, ki bi v roke kar tako prijel knjigo. /Sem pa našel internetno stran, Bibaleze.si, ki je imela veliko dobrih in uporabnih člankov o razvoju otroka in nasploh uporabnih nasvetih o starševstvu./ (D28)

7. Kakšne skrbi si imel v času nosečnosti?

/Priprava vseh stvari iz dolgega seznama za dojenčka,/ (D29) /ali bo tudi finančno zneslo./ (D30) /Malo me je skrbelo tudi drugačno obnašanje moje partnerke, ki je bila nekoliko bolj občutljiva in sitna./ (D31) Vprašal sem se, ali bo sedaj ves čas taka, ampak se je po porodu malo umirilo vse skupaj, kljub rahli poporodni depresiji.

8. Kaj si v času nosečnosti najbolj potreboval?

/Pogovor s partnerko/ (D32) /in bratom, ki je dobil sina slabo leto pred mano in je že imel izkušnje s tem./ (D33) In pa /bolj pogoste večere sproščanja s partnerko, kot so obisk kina ipd./ (D34) in /prijatelji, da smo šli skupaj na kakšno pivo./ (D35)

9. Katere informacije si najbolj potreboval v času nosečnosti?

/Najbolj sem potreboval informacije kaj vse moram kupiti ob pričakovanju otroka/ (D36) /ter katere vloge moram vse izpolniti na CSD-ju./ (D37)

10. Kje si pridobil te informacije?

/Te informacije sem pridobil od matere/ (D38) in /od bratove partnerke, ki je imela že izkušnje, saj že imata otroka/ (D39), ter /na internetu./ (D40)

11. Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo?

/Partnerka./ (D41) /starša./ (D42) /brat in njegova partnerka./ (D43)

12. Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla?

/Pogovor/ (D44), /nasveti prijateljev, ki so že starši/ (D45) in /nasveti na internetu./ (D46) /Veliko sem odnesel tudi od šole za starše./ (D47) ki sva se je s partnerko skupaj udeležila v ZD. /Izvedel sem veliko o porodu, dojenčku, negi, rokovanju z njimi ipd./ (D48)

13. Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potreboval?

/Mislim, da sem dobil dovolj podpore in pomoči./ (D49)

14. Na kakšen način si se v času nosečnosti srečal s socialnim delom?

/Ko sva s partnerko odšla na CSD Kranj na priznanje očetovstva/ (D50) in pa /ob izpolnjevanju vseh potrebnih vlog pred in po rojstvu otroka/ (D51), saj /sem se takrat pogovarjal s socialno delavko po telefonu in tudi nesel vloge na njihovo enoto./ (D52) Takrat /mi je socialna delavka tudi povedala, da so mi na voljo, če rabim še kakšne informacije glede papirjev./ (D53)

15. Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju še lahko imelo socialno delo v tem času?

/Mislim, da njihova vloga ni tako zelo pomembna./ (D54) /mogoče kot vloga informatorjev na šoli za starše, saj gre večinoma le za vloge in obrazce, ki jih je potrebno izpolniti./ (D55) /No, mogoče, pa bi lahko med predavatelje v šoli za starše vključili še kakšno socialno delavko, ki bi povedala kaj o njihovi vlogi v času starševstva./ (D56)

16. Kakšen nasvet bi dal bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka?

/Naj izkoristijo čas, ko so še sami s partnerjem in naj se pri tem čim več zabavajo./ (D57) Ta čas prehitro mine.

9.2.5. Intervju E

Spol: Ženska

Starost: 29

Kdaj si prvič postala starš: 2017

Starost ob rojstvu prvega otroka: 26

1. Kaj je prispevalo k odločitvi da si postala mamica?

/Nekako je bil logičen korak po dolgoletni zvezi in poroki./ (E1) /Oba sva si zelo želela povečati najino družino./ (E2)

2. Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine, se pravi pred zanositvijo, v največjo podporo?

/V prvi vrsti mož, saj sva vse korake načrtovala skupaj./ (E3) /Veliko tudi sestra in mami./ (E4) Pa seveda /prijateljice, ki so že imele otroke./ (E5)

3. Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo oz. bremenilo?

/Če bo vse potekalo po planu/ (E6), /če bo do zanositve sploh prišlo/ (E7) in /seveda nosečnost sama. Nikoli ne veš, kaj te čaka na tej čarobni poti./ (E8)

4. S kakšnimi ovirami si se srečevala v času nosečnosti?

/Precej slabosti in bruhanja./ (E9) Vseh devet mesecev. Pa tudi /stresni ultrazvoki, zaradi mejnih meritev pri morfološkem pregledu./ (E10) /K sreči se je vse izšlo po najboljšem možnem scenariju./ (E11)

5. Kako si doživljala nosečnost?

/Ne preveč dobro./ (E12) /Stalno bruhanje mi je resnično zaznamovalo to obdobje in ne morem ravno govoriti o kakšnem nosečniškem siju./ (E13)

6. Kako si v času nosečnosti doživljala starševsko vlogo?

/Zelo neobremenjeno./ (E14) /Kar nekaj izkušenj z otroki sem že imela, saj imava z možem skupaj 9 nečakov, jaz 3, on 6 in sva velikokrat skrbela za varstvo./ (E15) /Nova vloga me ni skrbela./ (E16)

7. Kakšne skrbi si imela v času nosečnosti?

/Samo to, da bi bilo z otrokom vse v redu in da bi bil zdrav./ (E17) /Malo me je skrbel tudi porod./ (E18)

8. Si kaj razmišljala tudi o obdobju po porodu? Si imela v povezavi s tem kakšne skrbi?

/Iskreno so bile vse moje misli usmerjene samo v zdravje obeh, tako dojenčka kot mene/ (E19). /Seveda me je skrbelo, če bo spal, če se bo dovil, če bo priden, vendar sem vedela, da so to vse stvari na katere niti nimam vpliva/ (E20) in da /se bom ukvarjala sproti, ko bodo prišle./ (E21)

9. Kaj si v času nosečnosti najbolj potrebovala?

/Velikokrat samo malo miru, ker so bile slabosti res grozne, kar pa je posledično vplivalo tudi na razpoloženje./ (E22) /Drugače nisem imela kakšnih posebnih potreb./ (E23)

10. Katere informacije si najbolj potrebovala v času nosečnosti?

Moram reči, da /so me sestra in prijateljice, ki imajo otroke kar dobro opremile z vsemi možnimi informacijami glede nosečnosti, poroda, pripomočkov za otroka, prvih dni, dojenja in vseh ostalih stvari./ (E24) /Veliko je pripomogla tudi šola za starše./ (E25) /vadb za nosečnice/ (E26) in pa seveda /splet. Tam najdeš koristne in tudi nekoristne informacije./ (E27)

11. Omenila si da si se udeležila šole za starše in vadb za nosečnice. Kako pogosto si obiskovala eno in drugo stvar? Kaj si od njiju odnesla, kaj ti je koristilo in ali si opazila kakšne pomanjkljivosti?

Šolo za starše sva obiskovala z možem, mislim da je bilo pet obiskov po tri šolske ure. /Informacije so bile zelo strnjene in konkretne, kar nama je bilo zelo všeč./ (E28) Telovadbo pa sem obiskovala dvakrat tedensko, 4 mesece. /Veliko stvari sva poslušala./ (E29) /vendar na koncu naredila »po svoje«. Nekako sva upoštevala zdravo kmečko pamet./ (E30)

12. Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo?

/Največ mi je seveda pomenila pomoč in podpora moža, ki je vse skupaj res odlično prenašal./ (E31) /Potem pa seveda bližnji sorodniki oz. primarna družina/ (E32) pa /prijateljice./ (E33)

13. Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla?

/Podpora moža, definitivno./ (E34) /Predvsem psihična./ (E35)

14. Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potrebovala?

/Nobene oblike pomoči nisem pogrešala./ (E36)

15. Na kakšen način si se v času nosečnosti srečala s socialnim delom?

Samo /pri izpolnjevanju obrazcev za porodniški dopust in vlogo za enkratno pomoč občine./ (E37)

16. Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju še lahko imelo socialno delo v tem času?

/Odvisno kakšne so potrebe bodočih staršev./ (E38) /Jaz nimam nobenih pripomb./ (E39)

17. Kakšen nasvet bi dala bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka?

/Naj zaupajo svojim naravnim instinktom in naj ne berejo preveč spletnih člankov, ki niso strokovno podkovani./ (E40) /Vsak otrok je unikat in na nič se ne moreš 100% pripraviti./ (E41) /Samo zaupati si je treba in vse bo v redu./ (E42)

9.2.6. Intervju F

Spol: Moški

Starost: 35

Kdaj si prvič postal starš: 2017

Starost ob rojstvu prvega otroka: 32

1. Kaj je prispevalo k temu, da si se odločil, da si ustvariš družino?

/Logičen korak po poroki./ (F1) /Oba z ženo sva si želela otroka./ (F2)

2. Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine, se pravi pred zanositvijo, v največjo podporo?

/Žena./ (F3)

3. Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo?

/Da bo z otrokom vse v redu./ (F4)

4. S kakšnimi ovirami si se srečal v času nosečnosti?

/Skrb za zdravje otroka in žene./ (F5)

5. Kako si doživljal nosečnost?

/Polno pričakovanj/ (F6) in /tudi nekaj negotovosti, kako bo vse skupaj potekalo./ (F7)

6. Kako si v času nosečnosti doživljal starševsko vlogo?

/V času nosečnosti se nisem toliko obremenjeval s to vlogo/ (F8), /prepustil sem se toku./ (F9)

7. Kakšne skrbi si imel v času nosečnosti?

/Vse kar sem si želel, je bilo, da bi bila otrok in žena zdrava./ (F10)

8. Kaj si v času nosečnosti najbolj potreboval?

/Različne informacije v zvezi s potekom nosečnosti./ (F11)

9. Si razmišljal tudi kaj o obdobju po porodu? Te je v povezavi s tem kaj skrbelo, bremenilo?

/V času ženine nosečnosti niti ne/ (F12), /se mi zdi da očeta realnost zadene šele po porodu, ko vidi da grede stvari zares in prvič zagleda svojega otroka./ (F13) /Takrat se stvari začnejo odvijati, v glavi je sto vprašanj, bova znala skrbeti za čisto novega družinskega člana, kako ga prijeti v naročje, kako previti, skopati tako majhno bitje in podobno. / (F14)

10. Katere informacije si najbolj potreboval v času nosečnosti?

/Kakšna je vloga partnerja pri porodu in v času nosečnosti./ (F15)

11. Kje si pridobil te informacije?

/Šola za starše./ (F16) /splet./ (F17) /prijatelji./ (F18)

12. Ti je šola za starše koristila? Kaj se ti je zdelo najbolj uporabno in kaj ti je manjkalo?

/Šola za starše je bila zelo poučna in tudi naša predavateljica je bila babica z dolgoletnimi izkušnjami/ (F19).
/Govorila je konkretne primere iz prakse in tudi sama je imela nekaj otrok./ (F20) /Predavanja so bila res kvalitetna in veliko stvari nama je prišlo prav./ (F21)

13. Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo?

/Žena./ (F22)

14. Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla?

/Pogovor/ (F23) in /nove informacije./ (F24)

15. Pogovor s kom?

/Predvsem z ženo/ (F25), pa /sestrama, ki imata otroke/ (F26) in /seveda prijatelji./ (F27) /Oni ti najbolj realno povedo, kaj lahko pričakuješ, ker so to že doživeli./ (F28)

16. Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potreboval?

/Nobene dodatne pomoči ne bi potreboval./ (F29)

17. Na kakšen način si se v času nosečnosti srečal s socialnim delom?

/Obrazci za očetovski dopust./ (F30)

18. Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju še lahko imelo socialno delo v tem času?

/Mislim, da so vse svoje dolžnosti opravili korektno./ (F31)

19. Kakšen nasvet bi dal bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka?

/Ne komplicirajte./ (F32)

9.2.7. Intervju G

Spol: ženski

Starost: 26

Kdaj si prvič postala starš: 2019

Starost ob rojstvu prvega otroka: 26

1. Kaj vse je pripomoglo k temu, da si se odločila da si ustvariš družino?

/Sigurno to, da sem oz. sva si otroka želela./ (G1) /prav tako je k odločitvi pripomoglo, da sva bila že nekaj časa skupaj/ (G2), /da sva imela urejeno stanovanje/ (G3) in /vsaj nekaj stalnega dohodka./ (G4)

2. Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine, se pravi pred zanositvijo, v največjo podporo?

/Partner./ (G5)

3. Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo oz. bremenilo?

/Skrbelo me je, če slučajno ne bi uspelo/ (G6), prav tako /me je delno bremenilo pisanje magistrskega dela/ (G7) in /negotovost glede zaposlitve, saj nisem vedela, če bom službo obdržala./ (G8)

4. S kakšnimi ovirami si se srečevala v času nosečnosti?

/Ni bilo večjih ovir./ (G9) /težilo me je le zgoraj omenjeno pisanje magistrskega dela, saj sem ob službi in vsakdanjih obveznostih ter nosečnosti čas težko posvetila še temu./ (G10)

5. Kako si doživljala nosečnost?

/Nosečnost je bila v splošnem prijetna, brez večjih problemov./ (G11) /Je pa minila ekspresno hitro./ (G12)

6. Kako si v času nosečnosti doživljala starševsko vlogo?

/O tem nisem toliko razmišljala/ (G13), saj /menim, da se ta spontano razvije kasneje oz. se razvija od otrokovega prihoda na svet dalje/ (G14), /prej si vsega skupaj ne moreš realno predstavljati, sploh pri prvem otroku ne./ (G15) /Bolj sem se posvetila temu, da sva pridobila oz. nakupila vse potrebno za otroka./ (G16)

7. Kakšne skrbi si imela v času nosečnosti?

/Skrbelo me je, da bi bilo kaj zapletov/ (G17) in pa, /če bom obdržala službo/ (G18) ter /kako mi bo uspelo dokončati magistrsko delo./ (G19)

8. Kaj si v času nosečnosti najbolj potrebovala?

/Podporo partnerja./ (G20)

9. Sta se veliko pogovarjala, ali ti je mogoče kaj manjkalo, bi si česa želela več?

Da, /s partnerjem sva se veliko pogovarjala, saj se mi to v vezi zdi izredno pomembno, ob takšnih večjih življenjskih dogodkih pa še toliko bolj./ (G21)

10. Katere informacije si najbolj potrebovala v času nosečnosti?

Ne vem, /mogoče podrobnosti glede poteka nosečnosti, kaj je normalno, kaj ni/ (G22) in /informacije o vsej papirologiji, ki jo je treba oddati pred prihodom otroka./ (G23)

11. Kje si pridobila te informacije?

/Večinoma na internetu/ (G24) in /od prijateljic, ki že imajo otroke./ (G25)

12. Si se mogoče udeležila šole za starše, če ja, ti je koristila, kaj je bilo dobro, kaj ne?

Da, oba /sva se udeležila šole za starše, ki jo pri prvem otroku priporočam vsem./ (G26) /Tam so bile podane koristne informacije glede poroda in nege otroka v prvih mesecih./ (G27)

13. Si se mogoče udeležila še kakšnega drugega strokovnega tečaja, kot so razne vadbe, svetovanja, ipd.?

/Drugih predavanj se nisem udeležila./ (G28) /mi je pa mogoče žal, da nisem našla časa za kakšno nosečniško vadbo./ (G29)

14. Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo?

/Partner/ (G30), /starši/ (G31), /stari starši/ (G32) in /prijateljice./ (G33)

15. Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla?

/Pogovor s tistimi, ki so to že doživeli, se pravi starši, drugi sorodniki, prijateljice z otroki./ (G34)

16. Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potrebovala?

/Nič mi ni manjkalo./ (G35)

17. Na kakšen način si se v času nosečnosti srečala s socialnim delom?

/Samo ob oddajanju obrazcev glede porodniškega dopusta ipd./ (G36)

18. Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju še lahko imelo socialno delo v tem času?

/Da bi nudili več pomoči pri izpolnjevanju obrazcev./ (G37) /Lahko bi vse skupaj potekalo bolj avtomatizirano in bi npr. bodoče starše tudi opominjali glede rokov za oddajo in podobnih zadev, s tem bi jih zelo razbremenili./ (G38)

19. Kakšen nasvet bi dala bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka?

/Samo pogumno in naj zaupata samemu sebi ter drug drugemu!./ (G39)

9.2.8. Intervju H

Spol: moški

Starost: 27

Kdaj si prvič postal starš: 2019

Starost ob rojstvu prvega otroka: 27

1. Kaj vse je pripomoglo k temu, da si se odločil, da si ustvariš družino?

/Zdel se mi je primeren čas./ (H1)

2. Zakaj?

/Primerna starost./ (H2) /urejeno stanovanje./ (H3) /dobro razumevanje s partnerico./ (H4)

3. Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine, se pravi pred zanositvijo v največjo podporo?

/Partnerica./ (H5) /Ostali niso vedeli za odločitev./ (H6)

4. Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo?

/Najbolj me je skrbelo, da bi prišlo do kakšnih zapletov in zanositev ne bi bila mogoča./ (H7)

5. S kakšnimi ovirami si se srečal v času nosečnosti?

/Nisem se srečal z večjimi ovirami./ (H8)

6. Kako si doživljal nosečnost?

/Eksponentno pričakovalno. Bližje je bila nosečnost koncu, večje je bilo pričakovanje./ (H9)

7. Kako si v času nosečnosti doživljal starševsko vlogo?

/Nisem natanko vedel, kaj pričakovati./ (H10)

8. Kakšne skrbi si imel v času nosečnosti?

/Ali bo vse potekalo tako kot mora./ (H11)

9. Si mogoče razmišljal kaj tudi o obdobju po porodu, kakšno bo novo življenje z otrokom? Te je v povezavi s tem kaj skrbelo?

/Niti ne, prepustil sem se toku dogodkov in komaj čakal na prihod otroka./ (H12)

10. Kaj si v času nosečnosti najbolj potreboval?

/Podpora partnerice/ (H13) in drugih.

11. Katerih drugih?

/Staršev/ (H14), /prijateljev/ (H15), /ljudi, ki so mi blizu./ (H16)

12. Katere informacije si najbolj potreboval v času nosečnosti?

/Kako bo potekal porod./ (H17)

13. Kje si pridobil te informacije?

/Te informacije sem pridobil v šoli za starše./ (H18)

14. Kaj ti je bilo v šoli za starše koristno in kaj ti je mogoče manjkalo? Si se poleg šole za starše srečal še s kakšnim drugim svetovanjem oz. strokovno podporo?

/Ne, udeležila sva se samo šole za starše./ (H19) /Vsa predavanja tam so bila koristna, sploh tista o poteku poroda./ (H20)

15. Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo?

/Partnerica./ (H21) /družina./ (H22) /prijatelji./ (H23) /razni svetovalci./ (H24)

16. Svetovalci v sklopu šole za starše ali tudi drugje?

V sklopu šole za starše.

17. Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla?

/Pogovor z družino./ (H25)

18. Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potreboval?

/Dobil oz. imel sem vse kar sem potreboval./ (H26)

19. Na kakšen način si se v času nosečnosti srečal s socialnim delom?

/Z oddajanjem vlog za porodniško in materinski in očetovski dopust./ (H27)

20. Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju še lahko imelo socialno delo v tem času?

/Kot info točka, kjer bi lahko dobili vse informacije o pripravi na nosečnost in porod./ (H28)

21. Kakšen nasvet bi dal bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka?

/Ko se ti otrok enkrat zasmije, pozabiš na vse hudo, kar je bilo./ (H29)

9.2.9. Intervju I

Spol: Ženska

Starost: 27 let

Kdaj si prvič postal starš: 2019

Starost ob rojstvu prvega otroka: 26 let

1. Kaj vse je pripomoglo k temu, da si se odločila, da si ustvariš družino?

/Tega sem si preprosto želela, želela sem postati mami, želela sva si ustvariti družino in postati starša./ (I1)

2. So pri tem igrali pomembno vlogo tudi drugi dejavniki kot je preskrbljeno stanovanje, samostojnost, urejen dohodek ipd?

Ne, /stanovanje in službo sva že imela dalj časa, tako da ni bil ključni razlog za odločitev, je pa vsekakor pripomoglo k tej odločitvi./ (I2)

3. Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine, se pravi pred zanositvijo, v največjo podporo?

/Moj mož./ (I3) /Pri zanositvi ni bilo težav, tako da tudi podpore nisem potrebovala/ (I4), tudi /nihče ni vedel kdaj sva se odločila za ta korak./ (I5)

4. Kaj te je v tem času najbolj skrbelo/bremenilo?

/Nič posebnega./ (I6)

5. S kakšnimi ovirami si se srečevala v času nosečnosti?

/Običajni znaki nosečnosti, krči, potrebovala sem popoldanski spanec, zgaga, bolečine v hrbtenici in nogah./ (I7)

6. Kaj pa kakšne čustvene oz. duševne stiske?

/Ne, v nosečnosti nisem imela čustvenih ali duševnih stisk./ (I8)

7. Kako si doživljala nosečnost?

/Nosečnost sem doživljala čudovito, polna sreče in veselja./ (I9)

8. Kako si v času nosečnosti doživljala starševsko vlogo?

/Veselila sem se vloge starša./ (I10) /želela sem postati mami./ (I11)

9. Kaj meniš da je pomagalo, da si dobro sprejemala to vlogo starševstva?

/Da sem se v vlogi dobro počutila je pripomogel mož z podporo in razumevanjem./ (I12)

10. Kakšne skrbi si imela v času nosečnosti?

/Izbira porodnišnice./ (I13) /kako se izogniti protibolečinskim sredstvom./ (I14) /Skrbelo me je, če bi prišlo do epiduralne analgezije./ (I15)

11. Kaj si v času nosečnosti najbolj potrebovala?

/Mir pred nepraktičnimi nasveti./ (I16)

12. Se ti zdi da je teh veliko?

Ja, /veliko nepraktičnih, nepotrebnih nasvetov dobiš od starejših generacij, saj so njih drugače učili./ (I17) /časi se pa spreminjajo in s tem tudi znanje./ (I18) in pa /vsak ima svoje mnenje./ (I19)

13. Katere informacije si najbolj potrebovala v času nosečnosti?

/Informacije o porodu/ (I20) in /dojenju./ (I21) /praktični nasveti za nosečnice./ (I22)

14. Kje si pridobila te informacije?

/Največ iz knjig/ (I23) in /interneta/ (I24), nekaj pa /tudi v šoli za starše./ (I25)

15. Si se poleg šole z starše udeležila še kakšnega drugega strokovnega svetovanja, aktivnosti za nosečnice?

/Po spletu sem naročila program za nosečnice, kjer dobiš veliko informacij o porodu in nosečnosti, gibalne vaje./ (I26)

16. Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo?

/Moj mož./ (I27)

17. Si se opirala tudi kaj na svoje bližnje, prijateljice s podobnimi izkušnjami, starše?

/Na oba starša, predvsem mami./ (I28)

18. Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla?

Odvisno od težave. /Največ sem potrebovala informacij o nosečniških težavah kot so prehrana, gibanje, spanje ipd./ (I29)

19. Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potrebovala?

/Ničesar več ne bi potrebovala./ (I30)

20. Na kakšen način si se v času nosečnosti srečala s socialnim delom?

/S socialnim delom sem se srečala osebno na CSD pri oddaji vlog./ (I31)

21. Si pri tem stiku s socialno delavko kaj pogrešila? Te je kaj zmotilo? Bi si želela še česa?

/Sama sem uspela vse rešiti in nisem potrebovala ničesar več/ (I32), /marsikomu pa bi prav prišlo da bolj konkretno in jasno podajo vse potrebne informacije./ (I33)

9.2.10. Intervju J

Spol: M

Starost: 32

Kdaj si prvič postal starš : 2019

Starost ob rojstvu prvega otroka: 31

1. Kaj vse je pripomoglo k temu da si se odločil, da si ustvariš družino?

/Želja po otroku./ (J1) /po poroki pa sva se z ženo o tem pogovarjala in se nama je zdel smiseln naslednji korak./ (J2)

2. Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine v največjo podporo?

/Podpora ni bila potrebna, vse kar sem potreboval sva se pogovorila z ženo./ (J3)

3. Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo/bremenilo?

/Nič./ (J4)

4. S kakšnimi ovirami si se srečal v času nosečnosti?

/Ni bilo ovir samo določene stvari so se spremenile./ (J5)

5. Kot na primer kaj?

/Ženin trebuh, posledično se ne moraš se ukvarjati z vsemi aktivnostmi./ (J6) Z ostalimi vsakodnevnimi stvarmi pa niti nisva imela težav. /Malo sva morala prilagoditi svoj življenjski ritem./ (J7)

6. Kako si doživljal nosečnost?

/Sem bil zelo vesel./ (J8)

7. Kako si v času nosečnosti doživljal starševsko vlogo?

/Brezskrbno./ (J9)

8. Kaj meniš da je k temu pripomoglo?

/Urejene finance./ (J10) /stanovanje./ (J11) /pogovori z ženo./ (J12)

9. Kakšne skrbi si imeli v času nosečnosti?

/Da bo porod potekal kot je treba./ (J13)

10. Kaj si v času nosečnosti najbolj potreboval?

/Več časa za urejanje sobice in ostalih stvari kot je nakup vseh potrebnih stvari za prihod dojenčka./ (J14)

11. Katere informacije si najbolj potreboval v času nosečnosti?

/Vse informacije sem pridobil od žene še preden sem se zavedal, da jih potrebujem./ (J15)

12. Kakšne narave so bile te informacije – bolj glede skrbi za novorojenčka, na kaj vse je potrebno biti pozoren v času nosečnosti, poroda in potem ali tudi kaj drugega?

Različno. /Večinoma glede novorojenčka/ (J16) in /glede možnosti poteka poroda./ (J17)

13. Si se udeležil tudi kakšnega strokovnega izobraževanja?

/Bila sva na starševskem tečaju v ZD Škofja Loka./ (J18) /V nekaj pogledih je bil koristen vendar je večino stvari že izvedela žena prek spleta./ (J19)

14. Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo?

/Žena./ (J20)

15. Si se poleg na ženo obračal po podporo še h komu drugemu na primer prijateljem, staršem ipd?

Resnično /nisem imel težav glede poroda in pridobitve novega člana tako da nisem potreboval podpore./ (J21)

16. Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla?

/Denarna./ (J22)

17. V smislu, da sta skupaj z ženo imela dovolj prihrankov ali iz strani koga drugega?

/Imava dovolj prihrankov/ (J23) vendar /vsak euro, oblekica ipd. pride prav./ (J24) /Nekaj dobiš od države./ (J25) /veliko več pa sva dobila od družine in prijateljev./ (J26)

18. Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potreboval?

/Ničesar drugega./ (J27)

19. Na kakšen način si se v času nosečnosti srečal s socialnim delom?

/Pri oddajanju vlog, dokumentov./ (J28)

20. Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju še lahko imelo socialno delo v tem času?

/Določeni zaposleni na CSD-ju bi lahko bili samo bolj prijazni, da se jim ne mudi vedno in so bolj razumljivi glede tega, da se nekdo prvič srečuje s takšnimi stvarmi./ (J29)

21. Kakšen nasvet bi dal bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka?

/Naspite se!/(J30)

9.2.11. Intervju K

Spol: moški

Starost:27

Kdaj ste prvič postali starš: 2017

Starost ob rojstvu prvega otroka: 25 Let

1. Kaj vse je pripomoglo k temu, da si se odločil, da si ustvariš družino?

/Nosečnosti nisva načrtovala./ (K1) /Otroka sva si sicer želela, vendar ne še takoj/(K2). /Nato pa se je zgodilo, kar se pač je, in moraš sprejeti dejstvo, da boš postal starš./ (K3)

2. Te je kaj še posebej pomirilo, da kljub temu da čas ni bil najbolj primeren, da boš kljub temu zmogel?

/Pripomogla je miselnost da je bolje imeti otroke v mladih letih./ (K4) /Prav tako pa sva že nekaj časa živela skupaj/(K5) in /jaz sem prejemal redni dohodek, zato tudi nisva tako stresno doživljala nastale situacije./ (K6)

3. S kakšnimi ovirami si se srečal v času nosečnosti?

/V bistvu nisva poznala nikogar, ki bi imel otroka pri tej starosti./ (K7) Razen /partnerka je imela sestro, ki je rodila leto pred zanositvijo, tako da sva se najbolj obračala nanjo./ (K8) /Najbolj naju je skrbelo, da bi bilo z otrokom kaj narobe/ (K9) in seveda ali bova znala ravnati z njim./ (K10) /Na začetku nosečnosti je vse potekalo normalno, brez večjih nevšečnosti./ (K11) /Kasneje, ko je trebuh že večji pa je že samo gibanje omejeno./ (K12) /Zraven pride še hitra utrujenost in nespečnost./ (K13) /Imela pa sva tudi nekaj zdravstvenih težav zaradi lege in velikosti otroka./ (K14)

4. Kako si doživljal nosečnost?

/Normalno in kar se da potrpežljivo./ (K15) /Včasih pa tudi malo s strahom, ker ne veš kaj vse lahko pričakuješ./ (K16)

5. Kako si v času nosečnosti doživljal starševsko vlogo?

/S partnerko sva opazovala druge starše in se sproti kaj naučila./ (K17)

6. Kakšne skrbi si imeli v času nosečnosti?

/Skrbelo me je predvsem zdravje otroka./ (K18)

7. Kaj si v času nosečnosti najbolj potreboval?

/S partnerko sva najbolj potrebovala informacije/(K19) in nasvete staršev, ki že imajo majhne otroke./ (K20)

8. Katere informacije si najbolj potreboval v času nosečnosti?

/Kako se ravna z dojenčkom, od higiene, do njegove prehrane ipd. / (K21)

9. Kje si pridobili te informacije?

/Od najjinih staršev/ (K22), /prijateljev/ (K23) in /na internetu./ (K24)

10. Sta se s partnerko udeležila tudi kakšne strokovne pomoči, sta odšla na kakšen tečaj, šolo?

/Da obiskala sva šolo za starše./ (K25)

11. Vama je bila koristna, sta kaj pogrešila?

/Bilo je v redu, informacije, ki sva jih pridobila tam so nama kasneje prišle zelo prav./ (K26)

12. Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo?

/Najbolj sva si bila v podporo eden drugemu./ (K27)

13. Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla?

/Izkušnje drugih/ (K28) in /finančna podpora staršev./ (K29)

14. Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potreboval?

/Mislim, da sva imela vse kar sva potrebovala./ (K30)

15. Na kakšen način si se v času nosečnosti srečal s socialnim delom?

/Pri urejanju papirologije pri rojstvu otroka, starševski dopust in denarna pomoč./ (K31)

16. Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju še lahko imelo socialno delo v tem času?

/Na to vprašanje pa nimam nobene ideje./ (K32)

17. Kakšen nasvet bi dal bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka?

/Naj se dobro pozanimajo in zberejo čim več informacij./ (K33)

9.2.12. Intervju L

Spol: ženski

Starost: 23

Kdaj si prvič postala starš: 2019

Starost ob rojstvu prvega otroka: 23

1. Kaj vse je pripomoglo k temu, da si se odločila, da si ustvariš družino?

/Nisem načrtovala, da bom postala mama. Bilo je presenečenje tako zame, kot partnerja./ (L1) /Nisem pa niti premišljevala in je dejansko bila to vesela novica./ (L2) /Če pa zdaj razmišljam pa je to, da sem mlada mamica plus, ker imam več energije za aktivnosti z otrokom, dokaj mlada bom, ko bo otrok že samostojen./ (L3)

2. Je še kaj drugega pripomoglo k temu, da si bolj pomirjeno sprejela novico o nosečnosti?

Ja, zagotovo podpora vseh okoli mene. /V največjo podporo mi je bil definitivno partner, ker je bil zelo navdušen nad otrokom/ (L4) in pa /starši, ki so na moje presenečenje zelo pozitivno sprejeli nosečnost./ (L5)

3. Kaj te je pa ob tem še vseeno skrbelo oz. bremenilo?

/Najbolj me je bremenilo finančno stanje./ (L6) /ker sama nisem upravičena do ničesar razen starševskega dodatka, ker sem še študentka/ (L7) /in pa dejstvo, da nimamo stanovanja, skrbelo me je kje bomo dejansko živeli./ (L8) /Začeli smo graditi hišo in dejstvo, kako bomo to uspeli je bilo zastrašujoče./ (L9)

4. S kakšnimi ovirami si se srečevala v času nosečnosti?

/Sedaj, ko razmišljam lahko rečem, da se nisem srečala dejansko z nobeno oviro./ (L10) /Vse je bilo preprosto, enostavno./ (L11) /Zdravstveno stanje super./ (L12) 7Mogoče samo utrujenost/ (L13) in /v zadnjem semestru letnika usklajevanje nosečnosti in študijskega dela./ (L14)

5. Kako si doživljala nosečnost?

/Kot nekaj pozitivnega. Niti malo napetega, ampak samo pozitivno./ (L15) Rekla sem si, da bom tako vzela in tako tudi sem. /Še zdaj, ko gledam nazaj se čudim, da je bilo vse skupaj tako enostavno./ (L16) /Vedela sem, da

me čaka še kup obveznosti v prihodnosti, še en letnik faksa, ampak me to niti malo ni pestilo, ker sem vedela, da kar si zadam, to tudi naredim./ (L17)

6. Kako si v času nosečnosti doživljala starševsko vlogo?

/Čisto preprosto./ (L18) /Vedela sem, da je otrok center življenja in da moram v to vlogo dati celo sebe/ (L19) pa četudi to pomeni, da prebedim celo noč, da naredim druge obveznosti./ (L20) /Že prej sem si zadala, da vse gospodinjske obveznosti lahko počakajo in zaradi tega ne smem imeti slabe vesti./ (L21)

7. Kakšne skrbi si imela v času nosečnosti?

/Najbolj to, kako bo s finančnim stanjem./ (L22) /ampak sem vedela, da lahko vedno računam na svojo družino in da bomo skupaj zmogli./ (L23) /Že prej sem veliko delala in vedela sem, da bo za začetek./ (L24) Če pa bi vmes kaj prišlo pa bodo z veseljem priskočili na pomoč.

8. Kaj si v času nosečnosti najbolj potrebovala?

/Iskreno sem najbolj potrebovala mir./ (L25) /Da se sama s seboj pogovorim, kaj dejansko želim od koga/ (L26) in kaj potrebuje otrok od mene./ (L27) /Vedela sem, da bo težko, ampak sem bila do konca nosečnosti na vse tudi pripravljena./ (L28)

9. Katere informacije si najbolj potrebovala v času nosečnosti?

/Ker sem dejansko mamica študentka, nisem imela pojma, katere so pravice, ki mi pripadajo./ (L29) /Ker sem študentka socialnega dela sem o socialnem varstvu vedela veliko./ (L30) /ampak je bil seveda bolj poudarek na zaposlenih starših, zato so mi bile te informacije dragocene./ (L31) /Vse to sem potem sama preštudirala, da ne bi na kaj pozabila ali pa mi ne bi kaj ušlo./ (L32)

10. Kje si pridobila te informacije?

/Informacije sem pridobila zgolj na internetu/ (L33) /in tudi nekaj na centru za socialno delo./ (L34)

11. Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo?

/Najbolj mi je bila v podporo moja družina/ (L35), /ker sem lahko vedno šla k njim, ko sem potrebovala pet minut zase in odmik./ (L36)

12. Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla?

/Samo pogovor/ (L37) /ali pa dati jezo, skrbi ven./ (L38) /Da sem lahko brez cenzure povedala, kar si mislim, ker pri partnerjevih starših to ne gre tako kot pri mojih./ (L39)

13. Si imela tudi kakšno strokovno pomoč kot so razne vadbe za nosečnice, šola za starše ipd? Ti je koristilo?

/Hodila sva v šolo za starše./ (L40) na vadbo nisem. /Šola za starše mi je bila super, ker je dejansko izveš vse kako z dojenčkom delat, kako ga držat./ (L41) /In se mi zdi da je to pri prvem otroku potrebno vedeti./ (L42) /Na drugi strani se pa dotaknejo tut samega psihičnega stanja mamic in staršev in se tudi o tem malo poučiš./ (L43) /pa o stresnih situacijah, da ni nič narobe če se kdaj počutiš noro obremenjeno in bi najraje znorel. / (L44)

14. Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potrebovala?

/Mislim, da sem imela vso podporo in pomoč./ (L45) /Mogoče bi bil plus če bi se o tej tematiki pogosteje pogovarjali na fakulteti, ker o tem, kako biti mama in študentka nisem slišala nič./ (L46)

15. Na kakšen način si se v času nosečnosti srečala s socialnim delom?

/V času nosečnosti sem se srečala s socialnim delom znotraj izpitov, načrtovanja diplomskega dela/ (L47) in pa ko se je faks končal /dejansko z vlaganjem vlog na centru za socialno delo/ (L48) /in priznanjem očetovstva, ki sva ga s partnerjem urejala prav tako na centru za socialno delo./ (L49)

16. Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju še lahko imelo socialno delo v tem času?

/Če razmišljam kot mama in hkrati bodoča socialna delavka, bi rekla, da so mamice študentke ranljiva skupina in bi lahko strokovne delavke to tudi izrazile in mogoče ponudile pomoč in podporo mamicam./ (L50) /Mislim, da se najde kakšna od njih, ki ji ni ravno lahko in doma tudi nima podpore staršev./ (L51)

17. Kakšen nasvet bi dala bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka?

/Mislim, da je najboljši nasvet ta, da imajo vse nasvete in vse odgovore v sebi/ (L52) /in da pri otrocih morajo upoštevati samo sebe in ne pretirano poslušati drugih./ (L53)

9.3. Odprto kodiranje

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
A1	Poleg ljubezni (...) je bilo najbolj pomembno(...)	Prisotnost ljubezni	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
A2	Poleg (...) in želje po družini je bilo najbolj pomembno (...)	Želja po svoji družini	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
A3	Poleg (...) je bilo najbolj pomembno, da so mesečni prihodki redni	Redni prihodki	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
A4	Je bilo najbolj pomembno (...) se pravi, da sem imela službo	služba	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
A5	Da sem imela (...) svoje stanovanje	Lastno stanovanje	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
A6	Da sem imela (...) avto	Lasten avto	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
A7	Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine v največjo podporo? Partner	Podpora partnerja	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
A8	Dokler nisva prišla iz prvega pregleda le v partnerskem odnosu	Ohranjanje zasebnosti	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
A9	Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo oz. bremenilo? Podaljšanje pogodbe za nedoločen čas v službi	Zaskrbljenost glede zaposlitve	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
A10	Ni bilo ovir.	Ni ovir	Stiske	Ovire v času nosečnosti
A11	Ni bilo ovir. Izjema so bile le fizične narave kot je zavezovanje čevljev, pretesna oblačila ipd.	Težave z zavezovanjem čevljev, premajhna oblačila	Fizične ovire	Ovire v času nosečnosti
A12	Hvaležno in srečno, ker je to en velik čudež	Občutek hvaležnosti in sreče	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
A13	Kako si v času nosečnosti doživljala starševsko vlogo? V času nosečnosti še nič posebnega	Ne obremenjenost s starševsko vlogo	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
A14	Po porodu in nekaj dneh bivanja z dojenčkom doma pa hvaležno za neizmerno potrpežljivost svojih staršev	Hvaležnost za svoje starše	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
A15	Kaj vse so morali narediti, vidiš šele, ko sam postaneš starš	Razumevanje svojih staršev	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
A16	Sem pomislila tudi na to, saj kamor koli sem pogledala so neki nasveti in novodobne smernice	Povsod veliko nasvetov za bodoče starše	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
A17	Na koncu pa sem poslušala le svoje srce.	Prisluhniti sebi	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti

A18	Skrbi ni bilo	Nič skrbi tekom nosečnosti	Stiske	Ovire v času nosečnosti
A19	<i>Si tekom nosečnosti doživela kakšno stisko v povezavi s tem kako se boš spopadla z novo vlogo, kako bo to spremenilo način življenja?</i> Ne	Nič stisk v povezavi z novo vlogo starša	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
A20	<i>Kaj meniš, da je bil tisti razlog, da si se dobro počutila ob sprejemanju te nove vloge starševstva, da te ni nič kaj posebej skrbelo?</i> Medsebojno zaupanje	Zaupanje v partnerskem odnosu	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A21	sproščenost	Sproščenost	Osební dejavniki	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A22	želja po otroku	Želja po družini	Osební dejavniki	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A23	(...) sama želja po otroku. Če je ne bi bilo, bi bila bolj zaskrbljena glede vsega.	Brezskrbnost in pripravljenost na vlogo starša zaradi želje po otroku	Osební dejavniki	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A24	<i>Kaj si v času nosečnosti najbolj potrebovala?</i> Ljubezen	Potreba po ljubezni	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
A25	razumevanje	Potreba po razumevanju	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
A26	podporo najbližjih	Potreba po podpori bližnjih	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
A27	potrditev na pregledu da je z otrokom vse ok.	Potrditev zdravnika, da je vse v redu	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
A28	Informacije glede prehrana nosečnice	Potreba po informacijah o prehrani nosečnice	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
A29	Informacije glede (...) potrebne stvari za prihod novorojenčka	Informacije o potrebnih stvareh za dojenčka	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
A30	Informacije glede (...) kaj je potrebno kupiti	Informacije o potrebnih nakupih za dojenčka	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
A31	Informacije glede (...) kako je potrebno opremiti stanovanje	Informacije o opremiti stanovanja	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
A32	Informacije glede (...) potek poroda	Informacije o poteku poroda	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
A33	informacije o dojenju	Informacije o dojenju	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
A34	<i>Kje si pridobila te informacije?</i> Večinoma preko knjig	Branje knjig	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A35	Ostalo pa sem se učila sproti	Sprotno učenje	Osební dejavnik	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A36	Predavanje šole za starše, ki je bila obvezna, če je hotel biti partner prisoten pri porodu.	Šola za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti

A37	Najbolj so mi bili v podporo partner	Podpora partnerja	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A38	Najbolj so mi bili v podporo (...) starši	Podpora staršev	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A39	Najbolj so mi bili v podporo (...) ginekolog.	Podpora ginekologa	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A40	Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila? Ultrazvok pregled pri ginekologu	Podpora preko pregledov z ultrazvokom	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A41	potrditev od ginekologa da vse delam ok	Zdravniška potrditev, da je vse v redu	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A42	Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potrebovala? Bolj izčrpno predavanje v šoli za starše	Želja po bolj izčrpnem predavanju v šoli za starše	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A43	Bolj izčrpno predavanje v šoli za starše. Mogoče iz več izbranih anonimnih izkušnjah glede poroda, iz porodnišnice, prvi dnevi doma ipd.	Več osebnih izkušenj v šoli za starše	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A44	Če bi bila kakšna prijateljica noseča že prej, bi še lažje pridobila kakšen praktičen in iskren nasvet	Želja po izkušnjah iz prve roke od prijateljic	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A45	Sem iskala tudi po raznih blogih, ampak se nisem preveč ozirala na te nasvete	Brskanje po blogih	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A46	Na kakšen način si se v času nosečnosti srečala s socialnim delom? Urejanje potrebnih dokumentov na CSD	Urejanje dokumentacije na CSD	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
A47	Nič posebnega, gospa v pisarni je dala vse potrebne obrazce na mizo, rekla, da je to potrebno izpolniti in do določenega datuma prinesiti	Nič posebnega	Doživljanje stika	Vloga socialnega dela
A48	Dobro je bilo to, da če stvar ni bila razumljiva ali pa je bilo še kaj za vprašati je lepo še enkrat razložila	Odprtost socialnih delavcev za vprašanja	Doživljanje stika	Vloga socialnega dela
A49	Še boljše pa bi bilo, če bi bilo na obrazcih katere je bilo potrebno izpolniti manj nepotrebnih vprašanj.	Želja po manj nepotrebnih podatkih za izpolnjevanje	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
A50	Dobro bi bilo tudi, če bi bilo na centru več zaposlenih, da ni potrebno hiteti	Potreba po več zaposlenih na CSD, da stvari bolj umirjeno tečejo	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
A51	Kakšno vlogo bi po	Pogovor	Možnost za	Vloga socialnega

	<i>tvojem mnenju še lahko imelo socialno delo v tem času?</i> Mogoče kakšen pogovor		spremembe	dela
A52	predavanje na način šole za starše	Organizacija predavanja na način šole za starše	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
A53	<i>S kakšnimi vsebinami?</i> Odnos v družini	Vsebine povezane z odnosi v družini	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
A54	življenjske prelomnice	Vsebine povezane z življenjskimi prelomnicami	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
A55	dojemanje otroškega razmišljanja.	Vsebine povezane z dojemanjem otroškega razmišljanja	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
A56	<i>Kakšen nasvet bi dali bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka?</i> Vse naj delajo po občutku	Delovanje po notranjem občutku	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A57	naj poslušajo sebe	Prisluhniti sebi	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A58	Pomemben je tudi pogovor in zaupanje med partnerjema.	Pomembnost pogovora in zaupanja v partnerskem odnosu	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti
A59	Dojenčka pa naj od prvega dne naprej občudujejo in potrpežljivo negujejo, ker čas prehitro beži	Pomembnost preživetega časa z dojenčkom	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
B1	K tej odločitvi je zagotovo pripomoglo to da imam redno službo	Redna zaposlitev	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
B2	K tej odločitvi je zagotovo pripomoglo to da imam (...) stanovanje	Lastno stanovanje	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
B3	K tej odločitvi je zagotovo pripomoglo to da imam (...) avto.	Lasten avto	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
B4	<i>Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine v največjo podporo?</i> Partnerka	Podpora partnerke	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
B5	sva imela že nekaj časa skupno željo po naraščanju	Skupna želja po otroku	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
B6	<i>Si se v tem obdobju obrnili po nasvet, pomoč še na koga drugega ali sta to bolj ohranjala le v partnerskem odnosu?</i> Le v partnerskem odnosu.	Ohranjanje zasebnosti	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
B7	Da bo potem tekom nosečnosti vse ok z mojo	Želja, da bo v nosečnosti vse v redu	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine

	partnerko in otrokom	z otrokom in partnerko		
B8	Ni bilo posebnih ovir	Brez posebnih ovir	Stiske	Ovire v času nosečnosti
B9	Največja sprememba so bili »podivjani« hormoni partnerke, nekaj povsem novega zame.	Spremembe partnerkinega razpoloženja	Spremembe	Ovire v času nosečnosti
B10	Menjava razpoloženja me je kar presenetila	Presenečenje nad novo situacijo	Spremembe	Ovire v času nosečnosti
B11	ni bilo hujšega	Nič hujšega	Spremembe	Ovire v času nosečnosti
B12	<i>Kako si doživljal nosečnost?</i> Ok	Dobro	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
B13	Zanimiva zadeva	Nosečnost kot nekaj zanimivega, novega	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
B14	je to en sam čudež. Kaj vse žensko telo premore. Vznemirljivo.	Nosečnost kot čudež	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
B15	Dokler nisem otroka držal v rokah, se sploh nisem zavedal, da bom postal oče in da bom skrbel za še eno novo bitje	Ne zavedanje nove vloge vse do prvega fizičnega stika z otrokom	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
B16	<i>Si mogoče razmišljal kaj o vseh teh »standardih starševstva«, kaj vse mora početi »dober starš«, te je to kdaj bremenilo?</i> Ne	Neobremenjenost s smernicami za starše	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
B17	ker je dober starš tisti ki ima otroka resnično rad in posluša svoje srce	Razumevanje starševstva kot vlogo, ki temelji na ljubezni do otroka in na poslušanju sebe	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
B18	ne prebira 101 članek o tem kaj in kako je prav	Branje knjig ne naredi dobrega starša	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
B19	<i>Kaj meniš, da je bil tisti razlog, da si se dobro počutil ob sprejemanju te nove vloge starševstva, da te ni nič kaj posebej skrbelo?</i> Želja po tem da si ustvarim družino	Želja po družini	Osebn dejavniki	Podporni dejavniki v času nosečnosti
B20	<i>Kakšne skrbi si imel v času nosečnosti?</i> Da bo vse potekalo v redu	Da bi nosečnost potekala v redu	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
B21	Ne. Zdaj, ko sem oče je še boljše.	Nič stiske v povezavi z novo vlogo starša	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
B22	<i>Kaj si v času nosečnosti najbolj potreboval?</i> Potrpežljivost.	Potreba po potrpežljivosti	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
B23	Razumevanje partnerke in njenega hormonskega nihanja	Potreba po razumevanju partnerke in hormonskih sprememb	Potrebe	Ovire v času nosečnosti

B24	da sva se o stvareh znala tudi v miru pogovoriti	Potreba po pogovoru v partnerskem odnosu	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
B25	Katere informacije si najbolj potreboval v času nosečnosti? Kdaj moram partnerko peljati v porodnišnico	Potreba po informacijah kdaj partnerko odpeljati v porodnišnico	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
B26	kaj vse je potrebno urediti na CSD-ju.	Potreba po informacijah kaj je potrebno urediti na CSD-ju	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
B27	Kje si pridobili te informacije? Veliko mi je povedala partnerka	Pridobitev informacij od partnerke	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
B28	nekaj sem izvedel v šoli za starše	Šola za starše	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
B29	nekaj sem izvedel (...) in na CSD-ju	Pridobitev informacij na CSD-ju	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
B30	Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo? Partnerka meni in jaz njej	Medsebojna podpora v partnerskem odnosu	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
B31	Si se kdaj obrnili tudi na svojo družino, prijatelje? Ne	Podpora izven partnerskega odnosa ni bila potrebna	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
B32	Najbolj sem bil pomirjen, ko je bilo na pregledu vse ok	Zdravniška potrditev, da je vse v redu	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
B33	Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potreboval? Boljše predavanje v šoli za starše	Želja po boljšem predavanju v šoli za starše	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
B34	Kaj točno si pogrešil v šoli za starše? Praktične nasvete iz lastnih izkušenj	Več praktičnih nasvetov na podlagi izkušenj	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
B35	Nisem potreboval toliko teorije ker brati iz knjige znam sam	Preveč teorije v šoli za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
B36	Na kakšen način si se v času nosečnosti srečali s socialnim delom? Na CSD-ju	Center za socialno delo	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
B37	v vrtec	Vrtec	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
B38	Sam sem šel v njihove prostore, da sem jih povprašal, kako je z vpisom v vrtec.	Potreba po informacijah glede vpisa v vrtec	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
B39	Kakšen je bil ta stik? Normalen	Običajen stik	Doživljanje stika	Vloga socialnega dela
B40	Trenutno nimam nobenih pripomb, bilo je vse ok.	Vse je bilo v redu	Doživljanje stika	Vloga socialnega dela
B41	Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju še lahko	Vključenost socialnega dela v	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela

	<i>imelo socialno delo v tem času?</i> Organizacija šole za starše	šolo za starše		
B42	še iz drugega vidika mogoče kak nasvet	Čim več različnih nasvetov iz več področij	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
B43	Da bodočim staršem in tistim, ki to že so dajo možnost, da lažje razumejo otroško nagajivost, stisko, pogled na življenjske dogodke, kot so rojstvo bratca/sestrice, smrt itd.	Vsebine povezane z razumevanje otrokovega razmišljanja, pogledom na večje življenjske prelomnice	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
B44	Poslušajo naj svoje srce in zaupajo sami sebi	Zaupanje samemu sebi	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti
B45	Nič komplicirat	Ne komplicirati	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti
B46	Cenijo naj partnerko	Hvaležnost za partnerja	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti
B47	prisotnost pri porodu vez še bolj okrepi.	Okrepitev partnerskega odnosa s prisotnostjo pri porodu	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
C1	<i>Kaj je prispevalo k odločitvi, da si postala mamica?</i> Bila je že dolgo želja	Želja po otroku	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
C2	Ker sem bila študentka in sem sama sebe prepričevala, da ne, da ni še čas.	Študij	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
C3	mi je partner rekel, da bova zmogla	Podpora partnerja	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
C4	sva poskušala kar nekaj časa, 10 mesecev	Dolgotrajni poizkusi zanositve	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
C5	čisto osebna odločitev, ker sem si vedno želela otrok	Želja po otroku	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
C6	Dohodek je bil od partnerja	Partnerjev dohodek	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
C7	svojega rednega dohodka nisem imela	Brez lastnega dohodka	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
C8	sem imela nekaj v šparovcu	Privarčevan denar	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
C9	nekaj pa mi je še mami nakazovala	Denarna podpora mame	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
C10	Sem pa prejemale tudi štipendijo.	Štipendija	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
C11	moja sosedka, ki mi je bila v tem času tudi v veliko podporo, ker je ravno eno	Podpora sosede z izkušnjo materinstva	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine

	let prej rodila sina			
C12	Ali ti je bil v tem času preden si zanosila še kdo v podporo? največ partner	Podpora partnerja	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
C13	sva veliko razpravljala o tem kako bo vse skupaj potekalo	Pogovor v partnerskem odnosu o poteku nosečnosti	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
C14	sva veliko razpravljala o tem (...) ali bo vse v redu	Pogovor v partnerskem odnosu o morebitnih težavah	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
C15	sva veliko razpravljala o tem (...) ali nama bo uspelo, kako hitro bo uspelo	Pogovor v partnerskem glede poizkušanja zanositve	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
C16	dohodki so predstavljali oviro, ker sva imela samo eno plačo	Le en redni dohodek	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
C17	Sva bila malo skeptična (...) se prepustiš toku, ki pride in potem sproti premaguješ ovire	Sprotno premagovanje ovir	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
C18	Z mami se nisem o tem pogovarjala, ker ni še nič vedela o tem	Ohranjanje zasebnosti	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
C19	V glavnem sem se pogovarjala s sosedo in partnerjem	Pogovor s sosedo in partnerjem	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
C20	Najbolj sva se zasekirala, da ne bo uspelo.	Strah pred neuspehom zanositve	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
C21	Ko po prvem mesecu narediš test in je negativen, saj takrat misliš, da to takoj uspe. Najprej je partnerju vse dol padlo, ker je potem že mislil, da je neploden.	Partnerjev strah pred neplodnostjo	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
C22	Sem razmišljala, kaj pa če sem jaz neplodna. To me je najbolj skrbelo.	strah pred neplodnostjo	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
C23	Potem sem razmišljala, kako bo vse izgledalo ko otrok pride na svet	Razmišljanje o prihodnosti	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
C24	Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo? Kako se boš navadil na situacijo	Skrb glede sprememb v življenju zaradi prihoda otroka	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
C25	Takrat si misliš, da je lahko imeti otroka, potem mi je pa prijateljica govorila kako je zmatrana, ker ima dva otroka. In sem si mislila ojej ali sem jaz to sposobna.	Skrbi in strahovi glede starševstva zaradi pripovedovanja drugih	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
C26	Na začetku v petem tednu	Slabost	Fizične ovire	Ovire v času

	je bila slabost približno tri dni, ki se je ponovila v petnajstem tednu.			nosečnosti
C27	Skozi celoten čas nosečnosti so bila nihanja razpoloženja.	Nihanja razpoloženja	Spremembe	Ovire v času nosečnosti
C28	Bila sem bolj razdražljiva	Večja razdražljivost	Spremembe	Ovire v času nosečnosti
C29	če sva se s partnerjem skregala me je to bolj prizadelo	Hitrejša prizadetost zaradi preprirov	Spremembe	Ovire v času nosečnosti
C30	bolj sem bila občutljiva	Večja občutljivost	Spremembe	Ovire v času nosečnosti
C31	Proti koncu nosečnosti so bile pa tudi gibalne ovire, ker moraš z velikim trebuhom še vseeno čevlje zavezati	Gibalne ovire	Fizične ovire	Ovire v času nosečnosti
C32	Težave sem imela s spanjem, ker sem zelo rada spala na trebuhu in potem nisem mogla več.	Težave s spanjem	Fizične ovire	Ovire v času nosečnosti
C33	živčnost je bila prisotna proti koncu nosečnosti	Živčnost	Stiske	Ovire v času nosečnosti
C34	Zelo me je bilo strah poroda	Strah pred porodom	Stiske	Ovire v času nosečnosti
C35	to testiranje za Downov sindrom in me je malo skrbelo	Zaskrbljenost glede testiranja za Downov sindrom	Stiske	Ovire v času nosečnosti
C36	kaj pa če bo imela Downov sindrom, kaj če ne bo z otrokom vse v redu, da nebi imel gibalnih ovir, motenj v razvoju	Strah pred tem, da bi se rodil otrok s posebnimi potrebami	Stiske	Ovire v času nosečnosti
C37	Kaj si v času nosečnosti najbolj potrebovala? Najbolj podporo partnerja	Potreba po podpori partnerja	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
C38	podporo partnerja, da je razumljiv	Potreba po razumevanju	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
C39	podporo partnerja (...) da ve da se ni dobro veliko pripraviti takrat, ker nisi pri volji	Potreba po čim manj preprih	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
C40	Velikokrat sem rabila čas da sem se umirila	Potreba po miru	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
C41	da sem šla na sveži zrak, na sprehod, da sem se umirila in zbistrila misli	Potreba po času zase	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
C42	S to sosedo sem potrebovala več pogovorov, ker je imela izkušnje s porodom in mi je povedala več o tem	Pogovori s prijateljico z izkušnjami	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
C43	Ker mi je bilo vse novo sem tako potrebovala več pogovora o nosečnosti, dojenčkov	Potreba po informacijah o nosečnosti in dojenčkov	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
C44	Ker mi je bilo vse novo sem tako potrebovala več	Potreba po informacijah o šoli za	Potrebe	Ovire v času nosečnosti

	pogovora o (...) šoli za starše,	starše		
C45	Ker mi je bilo vse novo sem tako potrebovala več pogovora o (...) seksu v nosečnosti, seksu po porodu ipd.	Potreba po informacijah glede spolnih odnosov v času in po nosečnosti	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
C46	In seveda pogovor s partnerjem kako bo otroku ime, kakšno posteljo bova kupila	Pogovor o potrebnih stvareh za prihod dojenčka	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
C47	pogovor s partnerjem (...) kdaj morava na CSD na priznanje očetovstva	Pogovor s partnerjem glede urejanja priznanja očetovstva	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
C48	Predvsem sem se opirala na ljudi okoli sebe	Podpora bližnjih	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C49	nisem taka, da bi šla na internet ali klicala na CSD	Ne iskanje informacij po spletu in na centru za socialno delo	Osební dejavniki	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C50	za priznanje očetovstva sva iskala na spletu, kdaj se mora to urediti	Internet	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C51	O nosečnosti in vsem tem sem se pogovarjala večinoma s prijateljicam, ki so dale to že čez	Pogovor s prijateljicami z izkušnjami	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C52	Na strokovnjake se nisva kaj preveč opirala.	Ne iskanje pomoči pri strokovnjakih	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C53	Edino ginekologinjo sem na pregledih spraševala kako je s porodom, lajšanjem bolečin, ipd	Podpora ginekologa	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C54	Spraševala sem se kakšna bom morala biti kot mama	Premišljevanje o materinski vlogi	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
C55	začela sem brati knjige, od Juul Jasperja, ki piše o vzgoji in otrocih.	Branje knjig	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C56	sem nehala, ker je bilo veliko vseh stvari in sem se začela bremeniti, da ne bom v redu	Negativen vpliv zaradi preveč različnih informacij	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
C57	in sem se začela bremeniti (...) ali bom zmogla	Stiske glede osebnih zmožnosti materinstva	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
C58	in sem se začela bremeniti (...) ali znam postavljat meje	Bremenitev glede znanja za skrb otroka	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
C59	in sem se začela bremeniti (...) ali znam postavljat meje, ali jih zna partner	Bremenitev ali zna partner skrbeti za otroka	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
C60	sem se bolj kot ne sekirala zaradi tega, ker sem se kar malo preveč ubadala s tem.	Bremenitev zaradi prevelike količine informacij	Stiske	Ovire v času nosečnosti
C61	Zraven sem seveda tudi malo »googlala« in sem raje vse pustila in si rekla,	Opustitev iskanja informacij zaradi prevelike količine	Stiske	Ovire v času nosečnosti

	kar bo pa bo			
C62	Kako si v času nosečnosti doživljala starševsko vlogo? Bom takšna kot sem	Bodi takšen kot si	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
C63	Malo sem razmišljala tudi za nazaj kakšne vzorce imam jaz od mojih staršev	Razmišljanje o lastnih vzorcih pridobljenih od staršev	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
C64	sem malo razmislila kaj ne bi delala, recimo s kuhalnico po riti ipd.	Razmislek o tem kako ne želim vzgajati otroka	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
C65	Pa tudi, kaj mi pri partnerju ni bilo v redu in sem si na podlagi tega rekla česa ne bom počela	Razmislek glede stvari, ki me motijo na partnerju	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
C66	Katera pomoč in podpora ti je bila najbolj koristila? Te izkušnje moje sosedo, ker je dala to že čez	Izkušnje prijateljice	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C67	mi je dala veliko nasvetov kdaj moram oddati vloge, kaj moram pripraviti za otroka, kaj za sebe za porodnišnico	Nasveti prijateljice glede oddajanja vlog, poroda ipd.	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C68	Mi je bila pa tudi v psihično podporo, da sem se ji kdaj izpovedala	Psihična podpora	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C69	Sem ji tudi zaradi tega bolj zaupala, ker je imela izkušnje	večje zaupanje informacijam na podlagi izkušenj	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C70	kot pa tistim prijateljicam, ki še niso rodile in so samo »pametne«, kaj vse je prav v tem času in kaj ne.	Nekoristnost nasvetov oseb brez izkušenj	Stiske	Ovire v času nosečnosti
C71	so me imeli starši bolj pozno in se nikoli nisem tako dobro povezala z njimi	Občutek nepovezanosti s starši	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C72	Sem se obrnila na svojega brata, ki je pred petimi leti dobil hčerko	Podpora brata z izkušnjo	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C73	Sem se obrnila na svojega brata (...) sem tudi pri njem dobila informacije in izkušnje	Brat kot vir informacij in izkušenj	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C74	Sem se obrnila na svojega brata (...) Vedno mi je bil na razpolago.	Pripravljenost brata na pomoč	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C75	Sem se obrnila na svojega brata (...) Mi je posodil tudi oblačila in igrače za dojenčka	Materialna podpora brata	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C76	Sta s partnerjem obiskala šolo za starše? Ja, sva.	Šola za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C77	Veliko so mi povedali glede nege, držanja otroka	koristnost informacij v šoli za starše glede nege dojenčka	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti

C78	Sem res hvaležna, da sva se je lahko udeležila	Hvaležnost za šolo za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C79	Si se poleg šole za starše udeležila še kakšne druge oblike strokovne pomoči? Ne.	Ne udeležba druge formalne oblike podpore	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C80	Informacij o dojenčku sem veliko dobila, tudi zaradi šole za starše	Šola za starše	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C81	Pogovor sem tudi našla pri kolegici, ki je že imela izkušnje	Pogovor s prijateljico z izkušnjami	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C82	Pogovor sem tudi našla (...) in pri bratu	Pogovor z bratom	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C83	Kakšne drugačne pomoči, tudi strokovne pa nisem potrebovala.	Nič drugega ni bilo potrebno	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C84	na začetku sem bila zmedena glede teh vlog, kaj moram narediti, kdaj vložiti	Zmedenost glede izpolnjevanja in vlaganja vlog	Stiske	Ovire v času nosečnosti
C85	Te informacije sem najprej iskala na internetu	internet	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C86	sem se najprej malo zgubila, ker ne veš kje iskati, kako iskati	Ne vednost kje in kako iskati informacije	Stiske	Ovire v času nosečnosti
C87	potrebovala le to, da so vse te konkretne informacije zbrane na enem mestu, bolj strnjene	Potrebne in konkretne informacije zbrane na enem mestu	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C88	sem iskala tudi, kakšne pravice izhajajo iz naslova študentske mame	Potreba po informacijah iz naslova študentskega starševstva	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
C89	in sem na srečo našla to spletno stran Študentska mama, kjer je vse na enem mestu	Zbrane informacije na spletni strani Študentska mama	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C90	Mogoče bi si sama želela tudi malo več podpore od partnerja, kakšen pogovor več.	Več podpore od partnerja	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C91	S partnerjem sva šla na center za socialno delo za priznanje očetovstva	Priznanje očetovstva na centru za socialno delo	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
C92	In potem urejanje ostalih vlog	Urejanje vlog	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
C93	Mogoče najdem povezavo v tem, ker sem tudi sama bila študentka na Fakulteti za socialno delo, da sem se malo spomnila iz svojih predmetov in sem uporabila pridobljeno znanje in sem že malo vedela o pravicah in urejanju vseh teh stvari.	Uporaba pridobljenega znanja iz Fakultete za socialno delo	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
C94	Mogoče takrat, ko greš na priznanje očetovstva ali	Možnost pogovora	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela

	urejat razne vloge, bi bilo dobro, da te vprašajo če potrebuješ kakšen pogovor, v smislu podpore			
C95	Tudi sama sem imela po porodu malo poporodne depresije. In bi me tako lahko že v času nosečnosti opozorili na to, da bi me že v času nosečnosti usmerili če pride do tega, kako se potem s tem soočat	Opozoritev na možne težave, duševne stiske po porodu že v času nosečnosti	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
C96	Kakšen nasvet bi dala vsem bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka? Bodite to kar ste	Bodi to kar si	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C97	Zaradi otroka se ne moreš ne vem kako spreminjati. Moraš biti dober zgled	Bodi zgled	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C98	Čim več se igraj z otrokom, čim več časa preživi z njim, ker prehitro zrastejo	Pomembnost preživetega časa z dojenčkom	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C99	Če pa se znajdeš v težavah, imaš depresijo ipd. najdi ustrezno pomoč, čim več se pogovarjaj z ljudmi okoli sebe	Če rabiš pomoč jo poišči	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti
C100	Zagotovo se bodo pojavile težave ampak vsa obdobja enkrat minejo.	Težave pridejo ampak tudi minejo	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
D1	K temu, da sem postal starš je prispevala moja želja da postanem očka	Želja po otroku	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
D2	Moja želja (...) ki je bila v meni že 2 leti	Dolgoletna želja po otroku	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
D3	sem si želel svojega naslednika	Želja po otroku	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
D4	V največjo podporo so mi bili partnerka	Podpora partnerke	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
D5	V največjo podporo so mi bili (...) starša	Podpora staršev	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
D6	V največjo podporo so mi bili (...) brat	Podpora brata	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
D7	Skrbelo me je, da sem morda neploden, saj ni uspelo takoj	Strah pred neplodnostjo	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
D8	me je skrbelo to, da bo otrok zdrav	Skrb za zdravje otroka	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
D9	V približno tretjem	Strah pred spontanim	Stiske	Ovire v času

	mesecu nosečnosti je partnerka začela krvaveti, kar mi je še dodatno vzbudilo strah, saj sva mislila da gre za splav	splavom v času nosečnosti		nosečnosti
D10	Malo sem bil zaskrbljen tudi glede financ, saj sem redno plačo prejemal le jaz.	Zaskrbljenost glede finančnega stanja	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
D11	preden je partnerka zanosila je trajalo kar nekaj mesecev	Dolgotrajni poizkusi zanositve	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
D12	Ovira je bila morda tudi dolg delavnik v službi, preko celega dneva	Dolg delavnik v službi	Stiske	Ovire v času nosečnosti
D13	Dolg delavnik v službi (...) in posledično utrujenost	Utrujenost zaradi dela	Fizične ovire	Ovire v času nosečnosti
D14	nisem mogel toliko pomagati partnerki pri pripravi stvari za dojenčka, kot bi lahko	Manjši prispevek pri pripravi stvari za dojenčka zaradi službe	Stiske	Ovire v času nosečnosti
D15	Želel sem še dodatno zaslužiti, da bi lahko otroku omogočila čim več stvari.	Želja po dodatnem zaslužku	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
D16	Bil sem mogoče malo bolj živčen	Živčnost	Stiske	Ovire v času nosečnosti
D17	nisem vedel kaj točno me čaka	Strah pred neznanim	Stiske	Ovire v času nosečnosti
D18	partnerka je bila bolj občutljiva, kar je vplivalo name in na najin odnos	Vpliv partnerkine občutljivosti na partnerski odnos	Spremembe	Ovire v času nosečnosti
D19	imela sva nekaj več konfliktov	Več konfliktov	Spremembe	Ovire v času nosečnosti
D20	Nekaj več konfliktov, katere pa sva se naučila predebatirati česar prej nisva tako uspešno znala	Učenje bolj uspešnega reševanja konfliktov	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
D21	Na začetku se sploh še nisem toliko zavedal odgovornosti, ki je prihajala	Ne zavedanje prihajajoče odgovornosti	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
D22	Ko pa sem na drugem večjem pregledu, imenovanem morfologija, okoli 20 tedna nosečnosti, videl otroka na ekranu ultrazvočne naprave, kako raste in se razvija, sem se začel zavedati, da gre vedno bolj zares	Zavedanje starševstva ob pogledu na otroka na zdravniškem pregledu	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
D23	Še toliko bolj, ko je partnerka na koncu nosečnosti hodila v porodnišnico na ctg preglede	Večje zavedanje starševske vloge proti koncu nosečnosti	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
D24	V času nosečnosti se mi je zdelo, da sploh še nisem v vlogi starša,	Ne zavedanje starševske vloge v času nosečnosti	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti

	čeprav sem že spadal v to kategorijo			
D25	Na starševsko vlogo se nisem pripravljaj	Nič priprav na starševstvo	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
D26	nisem bral sto in ene knjige o starševstvu in vzgoji	Nič branja knjig o starševstvu in vzgoji	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
D27	nisem bral sto in ene knjige o starševstvu in vzgoji. Mislim, da zaradi tega ne moreš biti boljši starš.	Branje knjig ne naredi dobrega starša	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
D28	Sem pa našel internetno stran, Bibaleze.si, ki je imela veliko dobrih in uporabnih člankov o razvoju otroka in nasploh uporabnih nasvetih o starševstvu	Koristnost spletne strani Bibaleze.si	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
D29	Kakšne skrbi si imel v času nosečnosti? Priprava vseh stvari iz dolgega seznama za dojenčka	Potrebno pripraviti vse stvari za prihod dojenčka	Stiske	Ovire v času nosečnosti
D30	ali bo tudi finančno zneslo.	Zaskrbljenost glede financ	Stiske	Ovire v času nosečnosti
D31	Malo me je skrbelo tudi drugačno obnašanje moje partnerke, ki je bila nekoliko bolj občutljiva in sitna	Zaskrbljenost glede drugačnega vedenja partnerke	Stiske	Ovire v času nosečnosti
D32	Kaj si v času nosečnosti najbolj potreboval? Pogovor s partnerko	Potreba po pogovoru s partnerko	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
D33	Pogovor (...) in bratom, ki je dobil sina slabo leto pred mano in je že imel izkušnje s tem	Potreba po pogovoru z bratom z izkušnjo	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
D34	bolj pogoste večere sproščanja s partnerko, kot so obisk kina ipd.	Potreba po skupnem preživljanju časa s partnerko	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
D35	Bolj pogoste večere sproščanja (...) in prijatelji, da smo šli skupaj na kakšno pivo	Potreba po skupnem preživljanju časa s prijatelji	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
D36	Najbolj sem potreboval informacije kaj vse moram kupiti ob pričakovanju otroka	Informacije o potrebnih nakupih za dojenčka	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
D37	Najbolj sem potreboval informacije (...) ter katere vloge moram vse izpolniti na CSD-ju	Potreba po informacijah, kaj je potrebno urediti na CSD-ju	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
D38	Te informacije sem pridobil od matere	Mati	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
D39	Te informacije sem pridobil (...) in od bratove partnerke, ki je imela že izkušnje, saj že imata otroka	Bratova partnerka	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
D40	Te informacije sem	internet	Vir informacij	Podporni dejavniki v

	pridobil (...) ter na internetu			času nosečnosti
D41	Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo? Partnerka	Podpora partnerke	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
D42	starša	Podpora staršev	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
D43	brat in njegova partnerka	Podpora brata in njegove partnerke	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
D44	Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla? Pogovor	Pomembnost pogovora	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
D45	nasveti prijateljev, ki so že starši	Nasveti oseb z izkušnjo	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
D46	nasveti na internetu	Koristnost nasvetov na internetu	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
D47	Veliko sem odnesel tudi od šole za starše	Šola za starše	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
D48	Izvedel sem veliko o porodu, dojenčku, negi, rokovanju z njimi ipd.	Koristnost informacij v šoli za starše glede nege dojenčka	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
D49	Mislim, da sem dobil dovolj podpore in pomoči	Dobil dovolj podpore in pomoči	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
D50	Ko sva s partnerko odšla na CSD Kranj na priznanje očetovstva	Priznanje očetovstva na centru za socialno delo	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
D51	ob izpolnjevanju vseh potrebnih vlog pred in po rojstvu otroka	Urejanje vlog	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
D52	sem se takrat pogovarjal s socialno delavko po telefonu in tudi nesel vloge na njihovo enoto	Osebnostni stik in stik preko telefona	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
D53	mi je socialna delavka tudi povedala, da so mi na voljo, če rabim še kakšne informacije glede papirjev	Odprtost socialnih delavcev za vprašanja	Doživljanje stika	Vloga socialnega dela
D54	Mislim, da njihova vloga ni tako zelo pomembna	Nepomembnost socialnega dela	Doživljanje stika	Vloga socialnega dela
D55	mogoče kot vloga informatorjev na šoli za starše, saj gre večinoma le za vloge in obrazce, ki jih je potrebno izpolniti.	Socialni delavci kot informatorji glede vlog in obrazcev v šoli za starše	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
D56	No, mogoče, pa bi lahko med predavatelje v šoli za starše vključili še kakšno socialno delavko, ki bi povedala kaj o njihovi vlogi v času starševstva	Vključitev socialnega dela v šolo za starše	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
D57	Kakšen nasvet bi dal bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka? Naj izkoristijo čas, ko so še sami s partnerjem in naj se pri tem čim več zabavajo.	Izkoristiti čas s partnerjem	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
E1	Nekako je bil logičen korak po dolgoletni zvezi in poroki	Smiseln korak po dolgoletni zvezi	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
E2	Oba sva si zelo želela povečati najino družino.	Želja po otroku	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
E3	Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine, se pravi pred zanositvijo, v največjo podporo? V prvi vrsti mož, saj sva vse korake načrtovala skupaj	Podpora partnerja	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
E4	Veliko tudi sestra in mami	Podpora sestre in matere	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
E5	prijateljice, ki so že imele otroke	Podpora prijateljic z izkušnjo materinstva	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
E6	Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo oz. bremenilo? Če bo vse potekalo po planu	Zaskrbljenost ali bo vse potekalo po načrtu	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
E7	če bo do zanositve sploh prišlo	Skrb ali bo do zanositve prišlo	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
E8	seveda nosečnost sama. Nikoli ne veš, kaj te čaka na tej čarobni poti	Strah glede nosečnosti in neznanega v tem obdobju	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
E9	Precej slabosti in bruhanja	Slabost	Fizične ovire	Ovire v času nosečnosti
E10	stresni ultrazvoki, zaradi mejnih meritev pri morfološkem pregledu.	Stresni pregledi na ultrazvoku	Stiske	Ovire v času nosečnosti
E11	K sreči se je vse izšlo po najboljšem možnem scenariju.	Dober izid na koncu	Stiske	Ovire v času nosečnosti
E12	Ne preveč dobro	Ne preveč dobro	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
E13	Stalno bruhanje mi je resnično zaznamovalo to obdobje in ne morem ravno govoriti o kakšnem nosečniškem siju	Negativno doživljanje zaradi stalne slabosti	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
E14	Zelo neobremenjeno	Neobremenjenost s starševsko vlogo	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
E15	Kar nekaj izkušenj z otroki sem že imela, saj imava z možem skupaj 9 nečakov, jaz 3, on 6 in sva velikokrat skrbela za varstvo	Izkušnje z otroki preko varstva	Osebni dejavniki	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E16	Nova vloga me ni skrbela.	Brezskrbno doživljanje starševske vloge	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
E17	Samo to, da bi bilo z otrokom vse v redu in da bi bil zdrav	Skrb glede zdravja otroka	Stiske	Ovire v času nosečnosti
E18	Malo me je skrbel tudi porod.	Strah pred porodom	Stiske	Ovire v času nosečnosti

E19	Iskreno so bile vse moje misli usmerjene samo v zdravje obeh, tako dojenčka kot mene	Glavna skrb zdravje otroka in lastno zdravje	Stiske	Ovire v času nosečnosti
E20	Seveda me je skrbelo, če bo spal, če se bo dovil, če bo priden, vendar sem vedela, da so to vse stvari na katere niti nimam vpliva	Skrbi glede življenja po porodu in hkratno zavedanje ne vpliva na to	Stiske	Ovire v času nosečnosti
E21	se bom ukvarjala sproti, ko bodo prišle	Sprotno reševanje težav	Osebnih dejavnikov	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E22	Velikokrat samo malo miru, ker so bile slabosti res grozne, kar pa je posledično vplivalo tudi na razpoloženje	Potreba po miru	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
E23	Drugače nisem imela kakšnih posebnih potreb	Brez posebnih potreb	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
E24	so me sestra in prijateljice, ki imajo otroke kar dobro opremile z vsemi možnimi informacijami glede nosečnosti, poroda, pripomočkov za otroka, prvih dni, dojenja in vseh ostalih stvari	Dobra informiranost o življenju z dojenčkom po porodu s strani prijateljic z izkušnjami	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E25	Veliko je pripomogla tudi šola za starše	Šola za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E26	Veliko je pripomogla tudi (...) vadba za nosečnice	Program vadbe za nosečnice	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E27	Veliko je pripomogla tudi (...) in pa seveda splet. Tam najdeš koristne in tudi nekoristne informacije	Prednosti in slabosti spleta	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E28	Informacije so bile zelo strnjene in konkretne, kar nama je bilo zelo všeč	Strnjene in konkretne informacije v šoli za starše	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E29	Veliko stvari sva poslušala, vendar na koncu naredila »po svoje«.	Širok nabor informacij	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E30	vendar na koncu naredila »po svoje«. Nekako sva upoštevala zdravo kmečko pamet.	Poslušanje in upoštevanje sebe	Osebnih dejavnikov	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E31	Največ mi je seveda pomenila pomoč in podpora moža, ki je vse skupaj res odlično prenašal	Podpora moža, ki je bil razumljiv	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E32	Potem pa seveda bližnji sorodniki oz. primarna družina	Podpora ožje družine	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E33	pomoč in podpora (...) prijateljice.	Podpora prijateljic	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E34	Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je	Podpora partnerja	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti

	<i>najbolj podprla?</i> Podpora moža, definitivno			
E35	Podpora moža, definitivno. Predvsem psihična	Psihična podpora	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E36	Nobene oblike pomoči nisem pogrešala	Nič drugega ni bilo potrebno	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E37	pri izpolnjevanju obrazcev za porodniški dopust in vlogo za enkratno pomoč občine.	Izpolnjevanje obrazcev	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
E38	Odvisno kakšne so potrebe bodočih staršev	Odvisno od potreb bodočih staršev	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
E39	Jaz nimam nobenih pripomb	Brez pripomb	Doživljanje stika	Vloga socialnega dela
E40	Naj zaupajo svojim naravnim instinktom in naj ne berejo preveč spletnih člankov, ki niso strokovno podkovani	Zaupanje sebi in manj nestrokovnim virom	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E41	Vsak otrok je unikat in na nič se ne moreš 100% pripraviti	Ne obstaja 100% priprava na starševstvo	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti
E42	Samo zaupati si je treba in vse bo v redu	Vse bo dobro, če zaupaš sebi	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
F1	Logičen korak po poroki	Smiseln korak po poroki	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
F2	Oba z ženo sva si želela otroka	Skupna želja po otroku	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
F3	Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine, se pravi pred zanositvijo, v največjo podporo? Žena	Podpora žene	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
F4	Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo? Da bo z otrokom vse v redu	Želja, da bi bilo z otrokom vse v redu	Ovire	Načrtovanje družine
F5	S kakšnimi ovirami si se srečal v času nosečnosti? Skrb za zdravje otroka in žene	Skrb da bi bilo s partnerko in otrokom vse v redu	Stiske	Ovire v času načrtovanja družine
F6	Kako si doživljal nosečnost? Polno pričakovanj	Poln pričakovanja	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času načrtovanja družine
F7	tudi nekaj negotovosti, kako bo vse skupaj potekalo	Negotovost	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času načrtovanja družine
F8	V času nosečnosti se nisem toliko obremenjeval s to vlogo	Neobremenjenost s starševsko vlogo	Starševska vloga	Ovire v času načrtovanja družine
F9	V času nosečnosti (...) prepustil sem se toku	Prepustitev toku	Starševska vloga	Ovire v času načrtovanja družine
F10	Vse kar sem si želel, je bilo, da bi bila otrok in	Želja po zdravju otroka in žene	Potrebe	Ovire v času načrtovanja družine

	žena zdrava			
F11	Različne informacije v zvezi s potekom nosečnosti	Potreba po različnih informacijah glede nosečnosti	Potrebe	Ovire v času načrtovanja družine
F12	Si razmišljal tudi kaj o obdobju po porodu? Te je v povezavi s tem kaj skrbelo, bremenilo? V času ženske nosečnosti niti ne	Ne zavedanje starševske vloge v času nosečnosti	Starševska vloga	Ovire v času načrtovanja družine
F13	se mi zdi da očeta realnost zadene šele po porodu, ko vidi da gredo stvari zares in prvič zagleda svojega otroka.	Zavedanje starševske vloge šele po porodu	Starševska vloga	Ovire v času načrtovanja družine
F14	Takrat se stvari začnejo odvijati, v glavi je sto vprašanj, bova znala skrbeti za čisto novega družinskega člana, kako ga prijeti v naročje, kako previti, skopati tako majhno bitje in podobno	Zavedanje skrbi in potreb šele ob prvem fizičnem stiku z otrokom	Potrebe	Ovire v času načrtovanja družine
F15	Katere informacije si najbolj potreboval v času nosečnosti? Kakšna je vloga partnerja pri porodu in v času nosečnosti	Potreba po informacijah povezanih z vlogo partnerja pri porodu	Potrebe	Ovire v času načrtovanja družine
F16	Kje si pridobil te informacije? Šola za starše	Šola za starše	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
F17	splet	Internet	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
F18	prijatelji	Nasveti prijateljev	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
F19	Šola za starše je bila zelo poučna in tudi naša predavateljica je bila babica z dolgoletnimi izkušnjami	Poučna predavanja v šoli za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
F20	Govorila je konkretne primere iz prakse in tudi sama je imela nekaj otrok.	Pogovor o konkretnih izkušnjah v šoli za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
F21	Predavanja so bila res kvalitetna in veliko stvari nama je prišlo prav	Kvalitetna in uporabna predavanja v šoli za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
F22	Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo? Žena	Podpora žene	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
F23	Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla? Pogovor	Pomembnost pogovora	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
F24	nove informacije	Pridobitev novih informacij	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
F25	Pogovor s kom? Predvsem z ženo	Pogovor z ženo	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
F26	sestrama, ki imata otroke	Pogovor s sestrama,	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v

		ki že imata otroke		času nosečnosti
F27	seveda prijatelji	Podpora prijateljev	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
F28	Oni ti najbolj realno povedo, kaj lahko pričakuješ, ker so to že doživeli	Realna slika s strani prijateljev z izkušnjami	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
F29	Nobene dodatne pomoči ne bi potreboval	Nič drugega ni bilo potrebno	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
F30	Na kakšen način si se v času nosečnosti srečal s socialnim delom? Obrazci za očetovski dopust	Izpolnjevanje in oddajanje obrazcev za očetovski dopust	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
F31	Mislím, da so vse svoje dolžnosti opravili korektno	Vse opravljeno korektno	Doživljanje stika	Vloga socialnega dela
F32	Kakšen nasvet bi dal bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka? Ne komplicirajte	Ne komplicirati	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
G1	Sigurno to, da sem oz. sva si otroka želela	Skupna želja po otroku	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
G2	prav tako je k odločitvi pripomoglo, da sva bila že nekaj časa skupaj	Dolgoletna zveza	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
G3	prav tako je k odločitvi pripomoglo, (...) da sva imela urejeno stanovanje	Lastno stanovanje	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
G4	prav tako je k odločitvi pripomoglo, (...) in vsaj nekaj stalnega dohodka.	Redni prihodki	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
G5	Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine, se pravi pred zanositvijo, v največjo podporo? Partner	Podpora partnerja	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
G6	Skrbelo me je, če slučajno ne bi uspelo	Strah pred neuspehom zanositve	Ovire v času načrtovanja nosečnosti	Načrtovanje družine
G7	me je delno bremenilo pisanje magistrskega dela	Skrb glede pisanja magistrskega dela	Ovire v času načrtovanja nosečnosti	Načrtovanje družine
G8	Me je delno bremenilo (...) negotovost glede zaposlitve, saj nisem vedela, če bom službo obdržala	Zaskrbljenost glede zaposlitve	Ovire v času načrtovanja nosečnosti	Načrtovanje družine
G9	Ni bilo večjih ovir	Brez večjih ovir	Stiske	Ovire v času nosečnosti
G10	težilo me je le zgoraj omenjeno pisanje magistrskega dela, saj sem ob službi in vsakdanjih obveznostih ter nosečnosti čas težko posvetila še temu	Premalo časa za pisanje magistrskega dela	Stiske	Ovire v času nosečnosti

G11	Nosečnost je bila v splošnem prijetna, brez večjih problemov	Prijetna nosečnost	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
G12	Je pa minila ekspresno hitro	Hitro minila	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
G13	Kako si v času nosečnosti doživljala starševsko vlogo? O tem nisem toliko razmišljala	Ne razmišljanje o starševski vlogi	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
G14	menim, da se ta spontano razvije kasneje oz. se razvija od otrokovega prihoda na svet dalje	Spontano razvijanje skupaj z rastjo otroka	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
G15	prej si vsega skupaj ne moreš realno predstavljati, sploh pri prvem otroku ne.	Težka realna predstava starševstva v času prve nosečnosti	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
G16	Bolj sem se posvetila temu, da sva pridobila oz. nakupila vse potrebno za otroka	Nakupiti vse potrebno za otrokov prihod	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
G17	Skrbelo me je, da bi bilo kaj zapletov	Skrb glede zapletov	Stiske	Ovire v času nosečnosti
G18	Skrbelo me je (...) če bom obdržala službo	Skrb glede podaljšanja pogodbe o zaposlitvi	Stiske	Ovire v času nosečnosti
G19	Skrbelo me je (...) kako mi bo uspelo dokončati magistrsko delo	Skrb glede pisanja magistrskega dela	Stiske	Ovire v času nosečnosti
G20	Kaj si v času nosečnosti najbolj potrebovala? Podporo partnerja	Potreba po podpori partnerja	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
G21	s partnerjem sva se veliko pogovarjala, saj se mi to v vezi zdi izredno pomembno, ob takšnih večjih življenjskih dogodkih pa še toliko bolj	Pomembnost pogovora v razmerju in ob večjih življenjskih dogodkih	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
G22	mogoče podrobnosti glede poteka nosečnosti, kaj je normalno, kaj ni	Potreba po različnih informacijah glede nosečnosti	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
G23	informacije o vsej papirologiji, ki jo je treba oddati pred prihodom otroka	Potreba po informacijah glede oddajanja vlog	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
G24	Kje si pridobila te informacije? Večinoma na internetu	Internet	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
G25	od prijateljic, ki že imajo otroke	Prijateljice z izkušnjami	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
G26	sva se udeležila šole za starše, ki jo pri prvem otroku priporočam vsem	Šola za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
G27	Tam so bile podane koristne informacije glede poroda in nege otroka v prvih mesecih.	Koristnost informacij v šoli za starše glede poroda in nege otroka	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
G28	Drugih predavanj se nisem udeležila	Ne udeležba druge formalne oblike podpore	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti

G29	mi je pa mogoče žal, da nisem našla časa za kakšno nosečniško vadbo.	Obžalovanje neudeležbe vadb za nosečnice	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
G30	Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo? Partner	Podpora partnerja	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
G31	starši	Podpora staršev	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
G32	stari starši	Podpora starih staršev	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
G33	prijateljice	Podpora prijateljic	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
G34	Pogovor s tistimi, ki so to že doživeli, se pravi starši, drugi sorodniki, prijateljice z otroki;	Pogovor z osebami z izkušnjo	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
G35	Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potrebovala? Nič mi ni manjkalo	Nič drugega ni bilo potrebno	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
G36	Samo ob oddajanju obrazcev glede poročniškega dopusta ipd.	Izpolnjevanje obrazcev	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
G37	Da bi nudili več pomoči pri izpolnjevanju obrazcev	Več pomoči pri izpolnjevanju obrazcev	Možnosti za spremembe	Vloga socialnega dela
G38	Lahko bi vse skupaj potekalo bolj avtomatizirano in bi npr. bodoče starše tudi opominjali glede rokov za oddajo in podobnih zadev, s tem bi jih zelo razbremenili.	Opominjanje glede rokov in potrebnih stvari za oddajo	Možnosti za spremembe	Vloga socialnega dela
G39	Samo pogumno in naj zaupata samemu sebi ter drug drugemu!	Pogum in zaupanje sebi in partnerju	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
H1	Kaj vse je pripomoglo k temu, da si se odločil, da si ustvariš družino? Zdel se mi je primeren čas	Primeren čas	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
H2	Primerna starost	Primerna starost	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
H3	urejeno stanovanje	Lastno stanovanje	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
H4	dobro razumevanje s partnerico	Trden odnos s partnerko	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
H5	Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine, se pravi pred zanositvijo v največjo podporo? Partnerica	Podpora partnerke	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
H6	Ostali niso vedeli za odločitev	Ohranjanje zasebnosti	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine

H7	Najbolj me je skrbelo, da bi prišlo do kakšnih zapletov in zanositev ne bi bila mogoča	Strah pred neuspehom zanositve	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
H8	Nisem se srečal z večjimi ovirami	Brez večjih ovir	Stiske	Ovire v času nosečnosti
H9	Eksponentno pričakovalno. Bližje je bila nosečnost koncu, večje je bilo pričakovanje	Polno pričakovanja	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
H10	Nisem natanko vedel, kaj pričakovati	Ne vednost kaj pričakovati	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
H11	Ali bo vse potekalo tako kot mora	Skrb glede poteka nosečnosti	Stiske	Ovire v času nosečnosti
H12	Si mogoče razmišljal kaj tudi o obdobju po porodu, kakšno bo novo življenje z otrokom? Te je v povezavi s tem kaj skrbelo? Niti ne, prepustil sem se toku dogodkov in komaj čakal na prihod otroka	Prepustitev toku	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
H13	Kaj si v času nosečnosti najbolj potreboval? Podporo partnerice	Potreba po podpori partnerke	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
H14	Staršev	Potreba po podpori staršev	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
H15	prijateljev	Potreba po podpori prijateljev	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
H16	ljudi, ki so mi blizu	Potreba po podpori bližnjih	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
H17	Katere informacije si najbolj potreboval v času nosečnosti? Kako bo potekal porod	Informacije o poteku poroda	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
H18	Te informacije sem pridobil v šoli za starše	Šola za starše	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
H19	udeležila sva se samo šole za starše	Šola za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
H20	Vsa predavanja tam so bila koristna, sploh tista o poteku poroda.	koristnost predavanj v šoli za starše, še posebno glede poroda	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
H21	Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podpora? Partnerica,	Podpora partnerke	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
H22	družina	Podpora družine	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
H23	prijatelji	Podpora prijateljev	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
H24	razni svetovalci Svetovalci v sklopu šole za starše ali tudi drugje? V sklopu šole za starše.	Podpora svetovalcev v šoli za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
H25	Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla? Pogovor z družino	Pogovor z družino	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
H26	Dobil oz. imel sem vse kar sem potreboval	Dobil dovolj podpore in pomoči	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti

H27	Na kakšen način si se v času nosečnosti srečal s socialnim delom? Z oddajanjem vlog za porodniško in materinski in očetovski dopust	Urejanje vlog	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
H28	Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju še lahko imelo socialno delo v tem času? Kot info točka, kjer bi lahko dobili vse informacije o pripravi na nosečnost in porod	Informacijska točka glede priprav na nosečnost in porod	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
H29	Ko se ti otrok enkrat zasmije, pozabiš na vse hudo, kar je bilo	Otrokov nasmeh odpravi vse slabo	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
I1	Tega sem si preprosto želela, želela sem postati mami, želela sva si ustvariti družino in postati starša	Želja po svoji družini	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
I2	stanovanje in službo sva že imela dalj časa, tako da ni bil ključni razlog za odločitev, je pa vsekakor pripomoglo k tej odločitvi	Preskrbljeno stanovanje in služba	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
I3	Kdo ali kaj ti je bil v času načrtovanja družine, se pravi pred zanositvijo, v največjo podporo? Moj mož	Podpora moža	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
I4	Pri zanositvi ni bilo težav, tako da tudi podpore nisem potrebovala	Podpora ni bila potrebna	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
I5	nihče ni vedel kdaj sva se odločila za ta korak	Ohranjanje zasebnosti	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
I6	Kaj te je v tem času najbolj skrbelo/bremenilo? Nič posebnega	Brez posebnih skrbi	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
I7	Običajni znaki nosečnosti, krči, potrebovala sem popoldanski spanec, zgaga, bolečine v hrbtenici in nogah	Običajni znaki nosečnosti	Fizične ovire	Ovire v času nosečnosti
I8	Ne, v nosečnosti nisem imela čustvenih ali duševnih stisk	Brez čustvenih in duševnih stisk	Stiske	Ovire v času nosečnosti
I9	Nosečnost sem doživljala čudovito, polna sreče in veselja	Veselje in sreča	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
I10	Veselila sem se vloge starša	Veselje ob sprejemanju nove vloge	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti

I11	želela sem postati mami	Želja po materinstvu	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
I12	Da sem se v vlogi dobro počutila je pripomogel mož z podporo in razumevanjem	Podpora moža, ki je bil razumljiv	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
I13	Kakšne skrbi si imela v času nosečnosti? Izbira porodnišnice	Skrb glede izbire porodnišnice	Stiske	Ovire v času nosečnosti
I14	kako se izogniti protibolečinskim sredstvom	Skrb glede protibolečinskih sredstev	Stiske	Ovire v času nosečnosti
I15	Skrbelo me je, če bi prišlo do epiduralne analgezije	Skrbi povezane s porodom	Stiske	Ovire v času nosečnosti
I16	Kaj si v času nosečnosti najbolj potrebovala? Mir pred nepraktičnimi nasveti	Potreba po miru pred nepraktičnimi nasveti	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
I17	veliko nepraktičnih, nepotrebnih nasvetov dobiš od starejših generacij, saj so njih drugače učili	Nepraktični in nepotrebni nasveti starejših generacij	Stiske	Ovire v času nosečnosti
I18	časi se pa spreminjajo in s tem tudi znanje	Spreminjanje časa in znanja	Stiske	Ovire v času nosečnosti
I19	vsak ima svoje mnenje	Osebnostno mnenje posameznika	Stiske	Ovire v času nosečnosti
I20	Informacije o porodu	Potreba po informacijah glede poroda	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
I21	Informacije (...) in dojenju	Informacije o dojenju	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
I22	Informacije o (...) praktični nasveti za nosečnice.	Potreba po praktičnih nasvetih za nosečnice	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
I23	Kje si pridobila te informacije? Največ iz knjig	Branje knjig	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
I24	interneta	Internet	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
I25	tudi v šoli za starše	Šola za starše	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
I26	Po spletu sem naročila program za nosečnice, kjer dobiš veliko informacij o porodu in nosečnosti, gibalne vaje	Nosečniški program vadbe in koristnih informacij	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
I27	Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podporo? Moj mož	Podpora moža	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
I28	Si se opirala tudi kaj na svoje bližnje, prijateljice s podobnimi izkušnjami, starše? Na oba starša, predvsem mami	Podpora staršev, predvsem matere	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
I29	Največ sem potrebovala informacij o nosečniških	Potreba po različnih informacijah glede	Potrebe	Ovire v času nosečnosti

	težavah kot so prehrana, gibanje, spanje ipd.	nosečnosti		
I30	Ničesar več ne bi potrebovala.	Nič drugega ni bilo potrebno	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
I31	S socialnim delom sem se srečala osebno na CSD pri oddaji vlog.	Osebno, urejanje vlog na CSD	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
I32	Sama sem uspela vse rešiti in nisem potrebovala ničesar več	Zadovoljene vse potrebe	Doživljanje stika	Vloga socialnega dela
I33	marsikomu pa bi prav prišlo da bolj konkretno in jasno podajo vse potrebne informacije.	Podajanje bolj jasnih in konkretnih informacije	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
J1	Kaj vse je pripomoglo k temu da si se odločil, da si ustvariš družino? Želja po otroku	Želja po otroku	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
J2	po poroki pa sva se z ženo o tem pogovarjala in se nama je zdel smiseln naslednji korak.	Smiseln korak po poroki	Razlogi za načrtovanje družine	Načrtovanje družine
J3	Podpora ni bila potrebna, vse kar sem potreboval sva se pogovorila z ženo	Podpora žene	Podporni dejavniki	Načrtovanje družine
J4	Kaj te je v času načrtovanja družine najbolj skrbelo/bremenilo? Nič	Brez posebnih skrbi	Ovire v času načrtovanja družine	Načrtovanje družine
J5	Ni bilo ovir samo določene stvari so se spremenile	Ni bilo ovir, le spremembe	Spremembe	Ovire v času nosečnosti
J6	Ženin trebuh, posledično se ne moraš se ukvarjati z vsemi aktivnostmi	Ne možnost ukvarjanja z enakimi aktivnostmi kot prej	Spremembe	Ovire v času nosečnosti
J7	Malo sva morala prilagoditi svoj življenjski ritem	Prilagoditev življenjskega ritma	Spremembe	Ovire v času nosečnosti
J8	Kako si doživljal nosečnost? Sem bil zelo vesel	Veseli	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
J9	Kako si v času nosečnosti doživljal starševsko vlogo? Brezskrbno.	Brezskrbno doživljanje starševske vloge	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
J10	Kaj meniš da je k temu pripomoglo? Urejene finance	Urejene finance	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
J11	stanovanje	Lastno stanovanje	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
J12	pogovori z ženo	Pogovor z ženo	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
J13	Kakšne skrbi si imeli v času nosečnosti?	Skrbi povezane s porodom	Stiske	Ovire v času nosečnosti

	Da bo porod potekal kot je treba			
J14	Več časa za urejanje sobice in ostalih stvari kot je nakup vseh potrebnih stvari za prihod dojenčka	Potreba po več časa za urejanje vsega potrebnega ob prihodu dojenčka	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
J15	Vse informacije sem pridobil od žene še preden sem se zavedal, da jih potrebujem	Pridobitev informacij od partnerke	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
J16	Kakšne narave so bile te informacije? Večinoma glede novorojenčka	Potrebe po informacijah povezanih z novorojenčkom	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
J17	glede možnosti poteka poroda	Potreba po informacijah glede možnosti poteka poroda	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
J18	Bila sva na starševskem tečaju	Šola za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
J19	V nekaj pogledih je bil koristen vendar je večino stvari že izvedela žena prek spleta	Koristnost šole za starše do neke mere	Formalna podpor	Podporni dejavniki v času nosečnosti
J20	Kdo ali kaj ti je bil v času nosečnosti v pomoč in podpora? Žena	Podpora žene	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
J21	nisem imel težav glede poroda in pridobitve novega člana tako da nisem potreboval podpore	Brezskrbno doživljanje poroda in pridobitev novega člana	Osebni dejavniki	Podporni dejavniki v času nosečnosti
J22	Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla? Denarna.	Denarna podpora	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
J23	Imava dovolj prihrankov	Prihranki	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
J24	vsak euro, oblekica ipd. pride prav	Potreba po denarju, oblačilih za dojenčka	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
J25	V smislu, da sta skupaj z ženo imela dovolj prihrankov ali iz strani koga drugega? Nekaj dobiš od države	Denarna pomoč iz strani države	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
J26	veliko več pa sva dobila od družine in prijateljev	Denarna pomoč iz strani družine in prijateljev	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
J27	Kakšno obliko podpore in pomoči bi v času nosečnosti še potreboval? Ničesar drugega	Nič drugega ni bilo potrebno	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
J28	Na kakšen način si se v času nosečnosti srečal s socialnim delom? Pri oddajanju vlog, dokumentov	Urejanje vlog	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
J29	Določeni zaposleni na CSD-ju bi lahko bili	Večja prijaznost in razumevanje	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela

	samo bolj prijazni, da se jim ne mudi vedno in so bolj razumljivi glede tega, da se nekdo prvič srečuje s takšnimi stvarmi	zaposlenih na CSD		
J30	<i>Kakšen nasvet bi dal bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka?</i> Naspite se!	Pridobitev zadostne količine spanca pred rojstvom	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
K1	Nosečnosti nisva načrtovala.	Nenačrtovano	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
K2	Otroka sva si sicer želela, vendar ne še takoj.	Prisotna želja po otroku	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
K3	Nato pa se je zgodilo, kar se pač je, in moraš sprejeti dejstvo, da boš postal starš.	Potrebno sprejeti dejstvo da boš starš	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
K4	<i>Te je kaj še posebej pomirilo, da kljub temu da čas ni bil najbolj primeren, da boš kljub temu zmogel?</i> Pripomogla je miselnost da je bolje imeti otroke v mladih letih.	Dobro imeti otroka v mladih letih	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
K5	Prav tako pa sva že nekaj časa živela skupaj	Skupno življenje	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
K6	jaz sem prejemal redni dohodek, zato tudi nisva tako stresno doživljala nastale situacije.	Redni dohodek vsaj enega v partnerskem odnosu	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
K7	V bistvu nisva poznala nikogar, ki bi imel otroka pri tej starosti	Ne poznavanje oseb z izkušnjo starševstva	Stiske	Ovire v času nosečnosti
K8	partnerka je imela sestro, ki je rodila leto pred zanositvijo, tako da sva se najbolj obračala nanjo.	Podpora partnerkine sestre z izkušnjo	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
K9	Najbolj naju je skrbelo, da bi bilo z otrokom kaj narobe	Skrb glede zdravja otroka	Stiske	Ovire v času nosečnosti
K10	Najbolj naju je skrbelo (...)in seveda ali bova znala ravnati z njim.	Dvom glede znanja o ravnanju z dojenčkom	Stiske	Ovire v času nosečnosti
K11	Na začetku nosečnosti je vse potekalo normalno, brez večjih nevšečnosti.	Začetek nosečnosti brez večjih nevšečnosti	Stiske	Ovire v času nosečnosti
K12	Kasneje, ko je trebuh že večji pa je že samo gibanje omejeno	Omejeno gibanje	Fizične ovire	Ovire v času nosečnosti
K13	Zraven pride še hitra utrujenost in nespečnost	Utrujenost in nespečnost	Fizične ovire	Ovire v času nosečnosti
K14	Imela pa sva tudi nekaj zdravstvenih težav zaradi lege in velikosti otroka.	Zdravstvene težave zaradi lege in velikosti otroka	Stiske	Ovire v času nosečnosti

K15	Kako si doživljal nosečnost? Normalno in kar se da potrpežljivo.	Normalno in potrpežljivo	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
K16	Včasih pa tudi malo s strahom, ker ne veš kaj vse lahko pričakuješ.	Strah pred neznanim	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
K17	S partnerko sva opazovala druge starše in se sproti kaj naučila.	Opazovanje drugih staršev	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
K18	Skrbelo me je predvsem zdravje otroka.	Skrb glede zdravja otroka	Stiske	Ovire v času nosečnosti
K19	S partnerko sva najbolj potrebovala informacije	Potreba po informacijah	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
K20	S partnerko sva najbolj potrebovala (...) in nasvete staršev, ki že imajo majhne otroke.	Potreba po nasvetih staršev z izkušnjami	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
K21	Katere informacije si najbolj potreboval v času nosečnosti? Kako se ravna z dojenčkom, od higiene, do njegove prehrane ipd.	Potreba po informacijah glede nege novorojenčka	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
K22	Kje si pridobili te informacije? Od najinih staršev	Starši	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
K23	prijatelj	Prijatelji	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
K24	na internetu.	Internet	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
K25	Da obiskala sva šolo za starše	Šola za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
K26	Bilo je v redu, informacije, ki sva jih pridobila tam so nama kasneje prišle zelo prav.	Koristnost informacij v šoli za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
K27	Najbolj sva si bila v podporo eden drugemu	Medsebojna podpora v partnerskem odnosu	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
K28	Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla? Izkušnje drugih	Izkušnje drugih	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
K29	finančna podpora staršev.	Finančna podpora staršev	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
K30	Mislim, da sva imela vse kar sva potrebovala	Dobil dovolj podpore in pomoči	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
K31	Na kakšen način si se v času nosečnosti srečal s socialnim delom? Pri urejanju papirologije pri rojstvu otroka, starševski dopust in denarna pomoč.	Urejanje vlog	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
K32	Kakšno vlogo bi po tvojem mnenju še lahko imelo socialno delo v tem času? Na to vprašanje pa nimam	Brez ideje	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela

	nobene ideje.			
K33	Kakšen nasvet bi dal bodočim staršem, ki pričakujejo prvega otroka? Naj se dobro pozanimajo in zberejo čim več informacij	Pridobiti čim več informacij	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
L1	Nisem načrtovala, da bom postala mama. Bilo je presenečenje tako zame, kot partnerja.	Presenečenje za oba	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
L2	Nisem pa niti premišljevala in je dejansko bila to vesela novica.	Nosečnost kot vesela novica	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
L3	Če pa zdaj razmišljam pa je to, da sem mlada mamica plus, ker imam več energije za aktivnosti z otrokom, dokaj mlada bom, ko bo otrok že samostojen.	Prednosti mladega starševstva	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
L4	V največjo podporo mi je bil definitivno partner, ker je bil zelo navdušen nad otrokom.	Podpora in veselje partnerja ob novici o nosečnosti	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
L5	V največjo podporo (...) in pa starši, ki so na moje presenečenje zelo pozitivno sprejeli nosečnost.	Podpora in pozitivno sprejemanje nosečnosti s strani staršev	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
L6	Najbolj me je bremenilo finančno stanje	Skrb glede finančnega stanja	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
L7	Najbolj me je bremenilo (...) ker sama nisem upravičena do ničesar razen starševskega dodatka, ker sem še študentka	Malo dohodka zaradi študentskega statusa	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
L8	Najbolj me je bremenilo (...) in pa dejstvo, da nimamo stanovanja, skrbelo me je kje bomo dejansko živeli.	Brez urejenega stanovanja	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
L9	Začeli smo graditi hišo in dejstvo, kako bomo to uspeli je bilo zastrašujoče.	Skrb glede gradnje hiše	Nenačrtovana nosečnost	Načrtovanje družine
L10	Sedaj, ko razmišljam lahko rečem, da se nisem srečala dejansko z nobeno oviro.	Ni ovir	Stiske	Ovire v času nosečnosti
L11	S kakšnimi ovirami si se srečevala v času nosečnosti?	Preprosto in enostavno	Stiske	Ovire v času nosečnosti

	Vse je bilo preprosto, enostavno.			
L12	Zdravstveno stanje super	Dobro zdravstveno stanje	Stiske	Ovire v času nosečnosti
L13	Mogoče samo utrujenost	Utrujenost	Fizične ovire	Ovire v času nosečnosti
L14	v zadnjem semestru letnika usklajevanje nosečnosti in študijskega dela	Težave pri usklajevanju nosečnosti in študija	Stiske	Ovire v času nosečnosti
L15	Kako si doživljala nosečnost? Kot nekaj pozitivnega. Niti malo napetega, ampak samo pozitivno.	Nosečnost kot nekaj pozitivnega	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
L16	Še zdaj, ko gledam nazaj se čudim, da je bilo vse skupaj tako enostavno.	Enostavno doživljanje nosečnosti	Doživljanje nosečnosti	Ovire v času nosečnosti
L17	Vedela sem, da me čaka še kup obveznosti v prihodnosti, še en letnik faksa, ampak me to niti malo ni pestilo, ker sem vedela, da kar si zadam, to tudi naredim.	Kljub obveznostim zaupanje vase in svoje zmožnosti	Osebni dejavniki	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L18	Kako si v času nosečnosti doživljala starševsko vlogo? Čisto preprosto.	Preprosto doživljanje starševske vloge	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
L19	Vedela sem, da je otrok center življenja in da moram v to vlogo dati celo sebe	Otrok kot center življenja, ki se mu je potrebno v celoti posvetiti	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
L20	Vedela sem, da je otrok center življenja in da moram v to vlogo dati celo sebe pa četudi to pomeni, da prebedim celo noč, da naredim druge obveznosti.	Druge aktivnosti in dejavnosti manj pomembne od otroka	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
L21	Že prej sem si zadala, da vse gospodinske obveznosti lahko počakajo in zaradi tega ne smem imeti slabe vesti.	Brez slabe vesti če ni vse pospravljeno in urejeno	Starševska vloga	Ovire v času nosečnosti
L22	Kakšne skrbi si imela v času nosečnosti? Najbolj to, kako bo s finančnim stanjem	Zaskrbljenost glede financ	Stiske	Ovire v času nosečnosti
L23	Najbolj to, kako bo s finančnim stanjem, ampak sem vedela, da lahko vedno računam na svojo družino in da bomo skupaj zmogli.	Zavedanje, da lahko računaš na svojo družino	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L24	Že prej sem veliko delala in vedela sem, da bo za začetek.	Prihranki	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L25	Iskreno sem najbolj potrebovala mir.	Potreba po miru	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
L26	Da se sama s seboj	Potreba po pogovoru	Potrebe	Ovire v času

	pogovorim, kaj dejansko želim od koga	s seboj glede pričakovanj do drugih		nosečnosti
L27	Da se sama s seboj pogovorim (...) in kaj potrebuje otrok od mene.	Potreba po pogovoru s seboj glede potreb otroka	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
L28	Vedela sem, da bo težko, ampak sem bila do konca nosečnosti na vse tudi pripravljena.	Občutek pripravljenosti na vse	Osební dejavniki	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L29	Ker sem dejansko mamica študentka, nisem imela pojma, katere so pravice, ki mi pripadajo.	Nevednost glede pravic mamíc študentk	Stiske	Ovire v času nosečnosti
L30	Ker sem študentka socialnega dela sem o socialnem varstvu vedela veliko	Poučenost o socialnem varstvu zaradi študija	Osební dejavniki	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L31	Ker sem študentka socialnega dela sem o socialnem varstvu vedela veliko, ampak je bil seveda bolj poudarek na zaposlenih starših, zato so mi bile te informacije dragocene.	Potreba po informacijah iz naslova študentskega starševstva	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
L32	Vse to sem potem sama preštudirala, da ne bi na kaj pozabila ali pa mi ne bi kaj ušlo.	Pripravljenost sprejemati čim več informacij	Osební dejavniki	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L33	Informacije sem pridobila zgolj na internetu	Internet	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L34	Informacije sem pridobila (...) in tudi nekaj na centru za socialno delo.	Pridobitev informacij na CSD-ju	Vir informacij	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L35	Najbolj mi je bila v podporo moja družina	Podpora družine	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L36	Najbolj mi je bila v podporo moja družina, ker sem lahko vedno šla k njim, ko sem potrebovala pet minut zase in odmik.	Družina kot prostor odmika in miru	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L37	<i>Katera oblika pomoči ti je najbolj koristila, te je najbolj podprla?</i> Samo pogovor	Pomembnost pogovora	Neformalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L38	ali pa dati jezo, skrbi ven.	Potreba dati jezo in skrbi ven iz sebe	Potreba	Ovire v času nosečnosti
L39	Da sem lahko brez cenzure povedala, kar si mislim, ker pri partnerjevih starših to ne gre tako kot pri mojih.	Možnost spregovoriti o svojih stiskah	Potrebe	Ovire v času nosečnosti
L40	Hodila sva v šolo za starše	Šole za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L41	Šola za starše mi je bila super, ker je dejansko izveš vse kako z dojenčkom delat, kako ga držat.	Koristnost informacij v šoli za starše	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L42	In se mi zdi da je to pri	Pomembnost šole za	Formalna podpora	Podporni dejavniki v

	prvem otroku potrebno vedeti.	starše v času prve nosečnosti		času nosečnosti
L43	Na drugi strani se pa dotaknejo tut samega psihičnega stanja mamic in staršev in se tudi o tem malo poučiš,	Informacije v šoli za starše glede psihičnega stanja bodočih staršev	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L44	Na drugi strani se pa dotaknejo (...) pa o stresnih situacijah, da ni nič narobe če se kdaj počutiš noro obremenjeno in bi najraje znorel.	Pomembnost pogovora v šoli za starše o tem, da ni nič narobe, če se kdaj počutiš obremenjenega	Formalna podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L45	Mislím, da sem imela vso podporo in pomoč.	Imela vso potrebno podporo	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L46	Mogoče bi bil plus če bi se o tej tematiki pogosteje pogovarjali na fakulteti, ker o tem, kako biti mama in študentka nisem slišala nič.	Več informacij za študentske mame	Manjkajoča podpora	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L47	V času nosečnosti sem se srečala s socialnim delom znotraj izpitov, načrtovanja diplomskega dela	Stik s socialnim delom znotraj študijskih obveznosti	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
L48	V času nosečnosti sem se srečala s socialnim delom (...)dejansko z vlaganjem vlog na centru za socialno delo	Vlaganje vlog na centru za socialno delo	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
L49	V času nosečnosti sem se srečala s socialnim delom (...)in priznanjem očetovstva, ki sva ga s partnerjem urejala prav tako na centru za socialno delo.	Priznanje očetovstva na centru na socialno delo	Stik s socialnim delom	Vloga socialnega dela
L50	Če razmišljam kot mama in hkrati bodoča socialna delavka, bi rekla, da so mamice študentke ranljiva skupina in bi lahko strokovne delavke to tudi izrazile in mogoče ponudile pomoč in podporo mamicam.	Več pomoči in podpore študentskim mamicam	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
L51	Mislím, da se najde kakšna od njih, ki ji ni ravno lahko in doma tudi nima podpore staršev.	Študentske mamice kot ranljiva skupina	Možnost za spremembe	Vloga socialnega dela
L52	Mislím, da je najboljši nasvet ta, da imajo vse nasvete in vse odgovore v sebi	Zaupanje samemu sebi	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti
L53	Mislím, da je najboljši nasvet ta (...)in da pri otrocih morajo upoštevati samo sebe in ne pretirano poslušati drugih.	Prisluhniti sebi	Pridobljene izkušnje	Podporni dejavniki v času nosečnosti

9.4. Osno kodiranje

1. NAČRTOVANJE DRUŽINE

- Razlogi za načrtovanje družine
 - Prisotnost ljubezni (A1)
 - Želja po svoji družini (A2, I1)
 - Redni prihodki (A3, G4)
 - Služba (A4)
 - Lastno stanovanje (A5, B2, G3, H3)
 - Lasten avto (A6, B3)
 - Redna zaposlitev (B1)
 - Želja po otroku (C1, C5, D1, D3, E2, J1)
 - Dolgoletna želja po otroku (D2)
 - Smiselni korak po dolgoletni zvezi (E1)
 - Smiselni korak po poroki (F1, J2)
 - Skupna želja po otroku (F2, G1)
 - Dolgoletna zveza (G2)
 - Primeren čas (H1)
 - Primerna starost (H2)
 - Trden odnos s partnerko (H4)
 - Preskrbljeno stanovanje in služba (I2)
- Ovire v času načrtovanja družine
 - Zaskrbljenost glede zaposlitve (A9, G8)
 - Želja, da bo v nosečnosti vse v redu z otrokom in partnerko (B7)
 - Študij (C2)
 - Dolgotrajni poizkusi zanositve (C4, D11)
 - Brez lastnega dohodka (C7)
 - Le en redni dohodek (C16)
 - Strah pred neuspehom zanositve (C20, G6, H7)
 - Partnerjev strah pred neplodnostjo (C21)
 - Strah pred neplodnostjo (C22, D7)
 - Razmišljanje o prihodnosti (C23)
 - Skrb glede sprememb v življenju zaradi prihoda otroka (C24)
 - Skrbi in strahovi glede starševstva zaradi pripovedovanja drugih (C25)
 - Skrb za zdravje otroka (D8)
 - Zaskrbljenost glede finančnega stanja (D10)
 - Zaskrbljenost ali bo vse potekalo po načrtu (E6)
 - Skrb ali bo do zanositve prišlo (E7)
 - Strah glede nosečnosti in neznanega v tem obdobju (E8)

- Želja, da bi bilo z otrokom vse v redu (F4)
 - Skrb glede pisanja magistrskega dela (G7)
 - Brez posebnih skrbi (I6, J4)
- Podporni dejavniki
 - Podpora partnerja (A7, C3, C12, E3, G5)
 - Ohranjanje zasebnosti (A8, B6, C18, H6, I5)
 - Podpora partnerke (B4, D4, H5)
 - Skupna želja po otroku (B5)
 - Partnerjev dohodek (C6)
 - Privarčevan denar (C8)
 - Denarna podpora mame (C9)
 - Štipendija (C10)
 - Podpora sosede z izkušnjo materinstva (C11)
 - Pogovor v partnerskem odnosu o poteku nosečnosti (C13)
 - Pogovor v partnerskem odnosu o morebitnih težavah (C14)
 - Pogovor v partnerskem glede poizkušanja zanositve (C15)
 - Sprotno premagovanje ovir (C17)
 - Pogovor s sosedo in partnerjem (C19)
 - Podpora staršev (D5)
 - Podpora brata (D6)
 - Podpora sestre in matere (E4)
 - Podpora prijateljic z izkušnjo materinstva (E5)
 - Podpora žene (F3, J3)
 - Podpora moža (I3)
 - Podpora ni bila potrebna (I4)
- Nenačrtovana nosečnost
 - Nenačrtovano (K1)
 - Prisotna želja po otroku (K2)
 - Potrebno sprejeti dejstvo, da boš starš (K3)
 - Dobro imeti otroka v mladih letih (K4)
 - Skupno življenje (K5)
 - Redni dohodek vsaj enega v partnerskem odnosu (K6)
 - Presenečenje za oba (L1)
 - Nosečnost kot vesela novica (L2)
 - Prednosti mladega starševstva (L3)
 - Podpora in veselje partnerja ob novici o nosečnosti (L4)
 - Podpora in pozitivno sprejemanje nosečnosti s strani staršev (L5)
 - Skrb glede finančnega stanja (L6)

- Malo dohodka zaradi študentskega statusa (L7)
- Brez urejenega stanovanja (L8)
- Skrb glede gradnje hiše (L9)

2. OVIRE V ČASU NOSEČNOSTI

● Fizične ovire

- Težave z zavezovanjem čevlje, premajhna oblačila (A11)
- Slabost (C26, E9)
- Gibalne ovire (C31)
- Težave s spanjem (C32)
- Utrujenost zaradi dela (D13)
- Običajni znaki nosečnosti (I7)
- Omejeno gibanje (K12)
- Utrujenost in nespečnost (K13)
- Utrujenost (L13)

● Potrebe

- Potreba po ljubezni (A24)
- Potreba po razumevanju (A25, C38)
- Potreba po podpori bližnjih (A26, H16)
- Potrditev zdravnika, da je vse v redu (A27)
- Potreba po informacijah o prehrani nosečnic (A28)
- Informacije o potrebnih stvareh za dojenčka (A29)
- Informacije o potrebnih nakupih za dojenčka (A30, D36)
- Informacije o opreми stanovanja (A31)
- Informacije o poteku poroda (A32, H17)
- Informacije o dojenju (A33, I21)
- Da bi nosečnost potekala v redu (B20)
- Potreba po potrpežljivosti (B22)
- Potreba po razumevanju partnerke in hormonskih sprememb (B23)
- Potreba po pogovoru v partnerskem odnosu (B24)
- Potreba po informacijah kdaj partnerko odpeljati v porodnišnico (B25)
- Potreba po informacijah, kaj je potrebno urediti na CSD-ju (B26, D37)
- Potreba po informacijah glede vpisa v vrtec (B38)
- Potreba po podpori partnerja (C37, G20)
- Potreba po čim manj prepirih (C39)
- Potreba po miru (C40, E22, L25)
- Potreba po času zase (C41)
- Pogovori s prijateljico z izkušnjami (C42)
- Potreba po informacijah o nosečnosti in dojenčkih (C43)

- Potreba po informacijah o šoli za starše (C44)
 - Potreba po informacijah glede spolnih odnosov v času in po nosečnosti (C45)
 - Pogovor o potrebnih stvareh za prihod dojenčka (C46)
 - Pogovor s partnerjem glede urejanja priznanja očetovstva (C47)
 - Potreba po informacijah iz naslova študentskega starševstva (C88, L31)
 - Želja po dodatnem zaslužku (D15)
 - Potreba po pogovoru s partnerko (D32)
 - Potreba po pogovoru z bratom z izkušnjo (D33)
 - Potreba po skupnem preživljanju časa s partnerko (D34)
 - Potreba po skupnem preživljanju časa s prijatelji (D35)
 - Brez posebnih potreb (E23)
 - Želja po zdravju otroka in žene (F10)
 - Potreba po različnih informacijah glede nosečnosti (F11, G22, I29)
 - Zavedanje skrbi in potreb šele ob prvem fizičnem stiku z otrokom (F14)
 - Potreba po informacijah povezanih z vlogo partnerja pri porodu (F15)
 - Nakupiti vse potrebno za otrokov prihod (G16)
 - Potreba po informacijah glede oddajanja vlog (G23)
 - Potreba po podpori partnerke (H13)
 - Potreba po podpori staršev (H14)
 - Potreba po podpori prijateljev (H15)
 - Potreba po miru pred nepraktičnimi nasveti (I16)
 - Potreba po praktičnih nasvetih za nosečnice (I22)
 - Potreba po več časa za urejanje vsega potrebnega ob prihodu dojenčka (J14)
 - Potrebe po informacijah povezanih z novorojenčkom (J16)
 - Potreba po informacijah glede možnosti poteka poroda (J17)
 - Potreba po denarju, oblačilih za dojenčka (J24)
 - Potreba po informacijah (K19)
 - Potreba po nasvetih staršev z izkušnjami (K20)
 - Potreba po informacijah glede nege novorojenčka (K21)
 - Potreba po pogovoru s seboj glede pričakovanj do drugih (L26)
 - Potreba po pogovoru s seboj glede potreb otroka (L27)
 - Potreba dati jezo in skrbi ven iz sebe (L38)
 - Možnost spregovoriti o svojih stiskah (L39)
- Stiske
 - Ni ovir (A10, L10)
 - Nič skrbi tekom nosečnosti (A18)
 - Brez posebnih ovir (B8)
 - Živčnost (C33, D16)
 - Strah pred porodom (C34, E18)

- Zaskrbljenost glede testiranja za Downov sindrom (C35)
- Strah pred tem, da bi se rodil otrok s posebnimi potrebami (C36)
- Breme zaradi prevelike količine informacij (C60)
- Opustitev iskanja informacij zaradi prevelike količine (C61)
- Nekoristnost nasvetov oseb brez izkušenj (C70)
- Zmedenost glede izpolnjevanja in vlaganja vlog (C84)
- Ne vednost kje in kako iskati informacije (C86)
- Strah pred spontanim splavom v času nosečnosti (D9)
- Dolg delavnik v službi (D12)
- Manjši prispevek pri pripravi stvari za dojenčka zaradi službe (D14)
- Strah pred neznanim (D17)
- Potrebno pripraviti vse stvari za prihod dojenčka (D29)
- Zaskrbljenost glede financ (D30, L22)
- Zaskrbljenost glede drugačnega vedenja partnerke (D31)
- Stresni pregledi na ultrazvoku (E10)
- Dober izid na koncu (E11)
- Skrb glede zdravja otroka (E17, K9, K18)
- Glavna skrb zdravje otroka in lastno zdravje (E19)
- Skrb glede življenja po porodu in hkratno zavedanje ne vpliva na to (E20)
- Skrb da bi bilo s partnerko in otrokom vse v redu (F5)
- Brez večjih ovir (G9, H8)
- Premalo časa za pisanje magistrskega dela (G10)
- Skrb glede zapletov (G17)
- Skrb glede podaljšanja pogodbe o zaposlitvi (G18)
- Skrb glede pisanje magistrskega dela (G19)
- Skrb glede poteka nosečnosti (H11)
- Brez čustvenih in duševnih stisk (I8)
- Skrb glede izbire porodnišnice (I13)
- Skrb glede protibolečinskih sredstev (I14)
- Skrb povezano s porodom (I15, J13)
- Nepraktični in nepotrebni nasveti starejših generacij (I17)
- Spreminjanje časa in znanja (I18)
- Osebno mnenje posameznika (I19)
- Ne poznavanje oseb z izkušnjo starševstva (K7)
- Dvom glede znanja o ravnanju z dojenčkom (K10)
- Začetek nosečnosti brez večjih nevšečnosti (K11)
- Zdravstvene težave zaradi lege in velikosti otroka (K14)
- Preprosto in enostavno (L11)
- Dobro zdravstveno stanje (L12)
- Težave pri usklajevanju nosečnosti in študija (L14)

- Nevednost glede pravic mamic študentk (L29)
- Spremembe
 - Spremembe partnerkega razpoloženja (B9)
 - Presenečenje nad novo situacijo (B10)
 - Nič hujšega (B11)
 - Nihanja razpoloženja (C27)
 - Večja razdražljivost (C28)
 - Hitrejša prizadetost zaradi preprirov (C29)
 - Večja občutljivost (C30)
 - Vpliv partnerkine občutljivosti na partnerski odnos (D18)
 - Več konfliktov (D19)
 - Ni bilo ovir, le spremembe (J5)
 - Ne možnost ukvarjanja z enakimi aktivnostmi kot prej (J6)
 - Prilagoditev življenjskega ritma (J7)
- Doživljanje nosečnosti
 - Občutek hvaležnosti in sreče (A12)
 - Dobro (B12)
 - Nosečnost kot nekaj zanimivega, novega (B13)
 - Nosečnost kot čudež (B14)
 - Ne preveč dobro (E12)
 - Negativno doživljanje zaradi stalne slabosti (E13)
 - Poln pričakovanja (F6, H9)
 - Negotovost (F7)
 - Prijetna nosečnost (G11)
 - Hitro minila (G12)
 - Veselje in sreča (I9)
 - Veselje (J8)
 - Normalno in potrpežljivo (K15)
 - Strah pred neznanim (K16)
 - Nosečnost kot nekaj pozitivnega (L15)
 - Enostavno doživljanje nosečnosti (L16)
- Starševska vloga
 - Neobremenjenost s starševsko vlogo (A13, E14, F8)
 - Hvaležnost za svoje starše (A14)
 - Razumevanje svojih staršev (A15)
 - Povsod veliko nasvetov za bodoče starše (A16)
 - Prisluhniti sebi (A17)

- Nič stisk v povezavi z novo vlogo starša (A19, B21)
- Ne zavedanje vloge vse do prvega fizičnega stika z otrokom (B15)
- Neobremenjenost s smernicami za starše (B16)
- Razumevanje starševstva kot vloge, ki temelji na ljubezni do otroka in na poslušanju sebe (B17)
- Branje knjig ne naredi dobrega starša (B18, D27)
- Premišljevanje o materinski vlogi (C54)
- Negativen vpliv zaradi preveč različnih informacij (C56)
- Stiske glede osebnih zmožnosti materinstva (C57)
- Brezskrbnost glede znanja za skrb otroka (C58)
- Brezskrbnost ali zna partner skrbeti za otroka (C59)
- Bodi takšen kot si (C62)
- Razmišljanje o lastnih vzorcih pridobljenih od staršev (C63)
- Razmislek o tem kako ne želim vzgajati otroka (C64)
- Razmislek glede stvari, ki me motijo na partnerju (C65)
- Ne zavedanje prihajajoče odgovornosti (D21)
- Zavedanje starševstva ob pogledu na otroka na zdravniškem pregledu (D22)
- Večje zavedanje starševske vloge proti koncu nosečnosti (D23)
- Ne zavedanje starševske vloge v času nosečnosti (D24, F12)
- Nič priprav na starševstvo (D25)
- Nič branja knjig o starševstvu in vzgoji (D26)
- Brezskrbno doživljanje starševske vloge (E16, J9)
- Prepustitev toku (F9, H12)
- Zavedanje starševske vloge šele po porodu (F13)
- Ne razmišljanje o starševski vlogi (G13)
- Spontano razvijanje skupaj z rastjo otroka (G14)
- Težka realna predstava starševstva v času prve nosečnosti (G15)
- Ne vednost kaj pričakovati (H10)
- Veselje ob sprejemanju nove vloge (I10)
- Želja po materinstvu (I11)
- Preprosto doživljanje starševske vloge (L18)
- Otrok kot center življenja, ki se mu je potrebno v celoti posvetiti (L19)
- Druge aktivnosti in dejavnosti manj pomembne od otroka (L20)
- Brez slabe vesti če ni vse pospravljeno in urejeno (L21)

3. PODPORNİ DEJAVNIKI V ČASU NOSEČNOSTI

- Formalna podpora
 - Šola za starše (A36, C76, E25, G26, H19, J18, K25, L40)
 - Podpora ginekologa (A39, C53)
 - Podpora preko pregledov z ultrazvokom (A40)
 - Zdravniška potrditev, da je vse v redu (A41, B32)

- Preveč teorije v šoli za starše (B35)
 - Ne iskanje pomoči pri strokovnjakih (C52)
 - Koristnost informacij v šoli za starše glede nege dojenčka (C77, D48)
 - Hvaležnost za šolo za starše (C78)
 - Ne udeležba druge formalne oblike podpore (C79, G28)
 - Program vadbe za nosečnice (E26)
 - Poučna predavanja v šoli za starše (F19)
 - Pogovor o konkretnih izkušnjah v šoli za starše (F20)
 - Kvalitetna in uporabna predavanja v šoli za starše (F21)
 - Koristnost informacij v šoli za starše glede poroda in nege otroka (G27)
 - Obžalovanje neudeležbe vadb za nosečnice (G29)
 - Koristnost predavanj v šoli za starše, še posebno glede poroda (H20)
 - Podpora svetovalcev v šoli za starše (H24)
 - Nosečniški program vadbe in koristnih informacij (I26)
 - Koristnost šole za starše do neke mere (J19)
 - Denarna pomoč iz strani države (J25)
 - Koristnost informacij v šoli za starše (K26, L41)
 - Pomembnost šole za starše v času prve nosečnosti (L42)
 - Informacije v šoli za starše glede psihičnega stanja bodočih staršev (L43)
 - Pomembnost pogovora v šoli za starše o tem, da ni nič narobe, če se kdaj počutiš obremenjenega (L44)
- Neformalna podpora
 - Zaupanje v partnerskem odnosu (A20)
 - Podpora partnerja/ partnerke (A37, D41, E34, G30, H21)
 - Podpora staršev (A38, D42, G31)
 - Brskanje po blogih (A45)
 - Medsebojna podpora v partnerskem odnosu (B30, K27)
 - Podpora izven partnerskega odnosa ni bila potrebna (B31)
 - Podpora bližnjih (C48)
 - Pogovor s prijateljicami z izkušnjami (C51, C81)
 - Izkušnje prijateljic (C66)
 - Psihična podpora (C68, E35)
 - Večje zaupanje informacijam na podlagi izkušenj (C69)
 - Občutek nepovezanosti s starši (C71)
 - Podpora brata z izkušnjo (C72)
 - Pripravljenost brata na pomoč (C74)
 - Materialna podpora brata (C75)
 - Pogovor z bratom (C82)
 - Učenje bolj uspešnega reševanja konfliktov (D20)

- Podpora brata in njegove partnerke (D43)
 - Pomembnost pogovora (D44, F23, L37)
 - Nasveti oseb z izkušnjo (D45)
 - Koristnost nasvetov na internetu (D46)
 - Dobra informiranost o življenju z dojenčkom po porodu s strani prijateljic z izkušnjami (E24)
 - Podpora moža, ki je bil razumljiv (E31, I12)
 - Podpora ožje družine (E32)
 - Podpora prijateljic/ prijateljev (E33, F27, G33, H23)
 - Podpora žene (F22, J20)
 - Pridobitev novih informacij (F24)
 - Pogovor z ženo (F25, J12)
 - Pogovor s sestrama, ki že imata otroke (F26)
 - Pomembnost pogovora v razmerju in ob večjih življenjskih dogodkih (G21)
 - Podpora starih staršev (G32)
 - Pogovor z osebami z izkušnjo (G34)
 - Podpora družine (H21, L35)
 - Pogovor z družino (H25)
 - Podpora moža (I27)
 - Podpora staršev, predvsem matere (I28)
 - Urejene finance (J10)
 - Lastno stanovanje (J11)
 - Denarna podpora (J22)
 - Prihranki (J23, L24)
 - Denarna pomoč iz strani družine in prijateljev (J26)
 - Podpora partnerkine sestre z izkušnjo (K8)
 - Opazovanje drugih staršev (K17)
 - Izkušnje drugih (K28)
 - Finančna podpora staršev (K29)
 - Zavedanje, da lahko računaš na svojo družino (L23)
 - Družina kot prostor odmika in miru (L36)
- Osebni dejavniki
 - Sproščenost (A21)
 - Želja po družini (A22, B19)
 - Brezskrbnost in pripravljenost na vlogo starša zaradi želje po otroku (A23)
 - Sprotno učenje (A35)
 - Ne iskanje informacij po spletu in na centru za socialno delo (C49)
 - Izkušnje z otroki preko varstva (E15)
 - Sprotno reševanje težav (E21)
 - Poslušanje in upoštevanje sebe (E30)

- Brezskrbno doživljanje poroda in pridobitev novega člana (J21)
 - Kljub obveznostim zaupanje vase in svoje zmožnosti (L17)
 - Občutek pripravljenosti na vse (L28)
 - Poučenost o socialnem varstvu zaradi študija (L30)
 - Pripravljenost sprejemati čim več informacij (L32)
- Vir informacij
 - Branje knjig (A34, C55, I23)
 - Pridobitev informacij od partnerke (B27, J15)
 - Šola za starše (B28, C80, D47, F16, H18, I25)
 - Pridobitev informacij na CSD-ju (B29, L34)
 - Internet (C50, C85, D40, F17, G24, I24, K24, L33)
 - Nasveti prijateljice glede oddajanja vlog, poroda ipd. (C67)
 - Brat kot vir informacij in izkušenj (C73)
 - Zbrane informacije na spletni strani Študentska mama (C89)
 - Koristnost spletne strani Bibaleze.si (D28)
 - Mati (D38)
 - Bratova partnerka (D39)
 - Prednosti in slabosti spleta (E27)
 - Strnjene in konkretne informacije v šoli za starše (E28)
 - Širok nabor informacij (E29)
 - Nasveti prijateljev (F18)
 - Realna slika s strani prijateljev z izkušnjami (F28)
 - Prijateljice z izkušnjami (G25)
 - Starši (K22)
 - Prijatelji (K23)
 - Manjkajoča podpora
 - Želja po bolj izčrpnem predavanju v šoli za starše (A42)
 - Več osebnih izkušenj v šoli za starše (A43)
 - Želja po izkušnjah iz prve roke od prijateljic (A44)
 - Želja po boljšem predavanju v šoli za starše (B33)
 - Več praktičnih nasvetov na podlagi izkušenj (B34)
 - Nič drugega ni bilo potrebno (C83, E36, F29, G35, I30, J27)
 - Potrebne in konkretne informacije zbrane na enem mestu (C87)
 - Več podpore od partnerja (C90)
 - Dobil dovolj podpore in pomoči (D49, H26, K30)
 - Imela vso potrebno podporo (L45)
 - Več informacij za študentske mame (L46)

- Pridobljene izkušnje
 - Delovanje po notranjem občutku (A56)
 - Prisluhniti sebi (A57, L53)
 - Pomembnost pogovora in zaupanja v partnerskem odnosu (A58)
 - Pomembnost preživetega časa z dojenčkom (A59, C98)
 - Zaupanje samemu sebi (B44, L52)
 - Ne komplicirati (B45, F32)
 - Hvaležnost za partnerja (B46)
 - Okrepitev partnerskega odnosa s prisotnostjo pri porodu (B47)
 - Bodi to kar si (C96)
 - Bodi zgled (C97)
 - Če rabiš pomoč, jo poišči (C99)
 - Težave pridejo ampak tudi minejo (C100)
 - Izkoristiti čas s partnerjem (D57)
 - Zaupanje sebi in manj nestrokovnim virom (E40)
 - Ne obstaja 100% priprava na starševstvo (E41)
 - Vse bo dobro, če zaupaš sebi (E42)
 - Pogum in zaupanje sebi in partnerju (G39)
 - Otrokov nasmeh odpravi vse slabo (H29)
 - Pridobitev zadostne količine spanca pred rojstvom (J30)
 - Pridobiti čim več informacij (K33)

4. VLOGA SOCIALNEGA DELA

- Stik s socialnim delom
 - Urejanje dokumentacije na CSD (A46)
 - Center za socialno delo (CSD) (B36)
 - Vrtec (B37)
 - Priznanje očetovstva na centru za socialno delo (C91, D50, L49)
 - Urejanje vlog (C92, D51, H27, J28, K31)
 - Uporaba pridobljenega znanja iz fakultete za socialno delo (C93)
 - Osebni stik in stik preko telefona (D52)
 - Izpolnjevanje obrazcev (E37, G36)
 - Izpolnjevanje in oddajanje obrazcev za očetovski dopust (F30)
 - Osebno, urejanje vlog na CSD (I31)
 - Stik s socialnim delom znotraj študijskih obveznosti (L47)
 - Vlaganje vlog na centru za socialno delo (L48)
- Doživljanje stika
 - Nič posebnega (A47)
 - Odprtost socialnih delavcev za vprašanja (A48, D53)

- Običajen stik (B39)
 - Vse je bilo v redu (B40)
 - Nepomembnost socialnega dela (D54)
 - Brez pripomb (E39)
 - Vse opravljeno korektno (F31)
 - Zadovoljene vse potrebe (I32)
- Možnost za spremembe
 - Želja po manj nepotrebnih podatkih za izpolnjevanje (A49)
 - Potreba po več zaposlenih na CSD, da stvari bolj umirjeno tečejo (A50)
 - Pogovor (A51)
 - Organizacija predavanja na način šole za starše (A52)
 - Vsebine povezane z odnos v družini (A53)
 - Vsebine povezane z življenjskimi prelomnicami (A54)
 - Vsebine povezane z dojemanjem otroškega razmišljanja (A55)
 - Vključenost socialnega dela v šolo za starše (B41)
 - Čim več različnih nasvetov iz več področij (B42)
 - Vsebine povezane z razumevanjem otrokovega razmišljanja, pogledom na večje življenjske prelomnice (B43)
 - Možnost pogovora (C94)
 - Opozoritev na možne težave, duševne stiske po porodu že v času nosečnosti (C95)
 - Socialni delavci kot informatorji glede vlog in obrazcev v šoli za starše (D55)
 - Vključitev socialnega dela v šolo za starše (D56)
 - Odvisno od potreb bodočih staršev (E38)
 - Več pomoči pri izpolnjevanju obrazcev (G37)
 - Opominjanje glede rokov in potrebnih stvari za oddajo (G38)
 - Informacijska točka glede priprav na nosečnost in porod (H28)
 - Podajanje bolj jasnih in konkretnih informacije (I33)
 - Večja prijaznost in razumevanje zaposlenih na CSD (J29)
 - Brez ideje (K32)
 - Več pomoči in podpore študentskim mamicam (L50)
 - Študentske mamice kot ranljiva skupina (L51)